Алан. А. Мілн

Вінні-Пух

Переклад з англійської Леоніда Солонька

Приповідка

Вам доводилося читати іншу книжку про Крістофера Робіна? Ні? Шкода. Бо коли б ви читали ту книжку, то відразу пригадали б, що колись, давно-давно, Крістофер Робін був знайомий з одним лебедем (чи, може, лебідь був знайомий з Крістофером Робіном, зараз не пам'ятаю), якого він звав Пухом. Згодом лебідь кудись залетів, а ім'я від нього зосталося. І коли ведмедик, новий друг Крістофера Робіна, сказав, що йому б личило найкраще в світі ім'я, Крістофер Робін, не задумуючись, назвав його Вінні-Пухом. Так він Вінні-Пухом і залишився.

"Пухом – це зрозуміло. Але чому Вінні?" – спитаєте ви.

Зараз поясню. Неможливо жити в столиці й хоча б двічі на тиждень – у суботу й неділю – не бувати в зоопарку. Правда, є такі диваки, що зовсім не вміють бувати в зоопарку. Вони заходять у ворота, де написано "Вхід", і поспіхом перебігають від клітки до клітки, не минаючи жодної, аж поки опиняться біля воріт, де написано "Вихід". Розумні люди роблять не так. Вони одразу поспішають до тих тварин, яких люблять найбільше, і зостаються з ними, аж поки треба вже йти додому. Так робив і Крістофер Робін.

Тільки-но ми приходили з ним до зоопарку, він одразу мчав туди, де жили білі ведмеді. Зупинившись біля третьої клітки зліва, Крістофер Робін шепотів щось на вухо доглядачеві, і

перед нами розчинялися двері. Ми пробиралися темними коридорами, підіймалися крутими сходами й, нарешті, зупинялися перед омріяною кліткою. Двері клітки розчахувались, і до нас вискакувало щось велетенське сіро-буро-волохате.

З радісним вигуком "Ох, як я за тобою скучив!" Крістофер Робін кидався йому в обійми.

То була ведмедиця з чудовим ніжним ім'ям, яким в Англії називають дівчаток – Війні. Тільки от ніхто не знає, чи назвали її так на честь Пуха, чи Пуха назвали так на її честь. Колись ми з Крістофером Робіном знали, але тепер забули...

Щойно я написав ці рядки, як хтось мене під лікоть – штовх. Озираюся, а то Паць, та ще й своїм тоненьким поросячим голосочком кувікає:

– А чого про мене нічого?

– Любий Пацику,– сказав я,– уся книга буде про тебе.

– А чого ж досі про Пуха та про Пуха? – кувікнув він знову.

Бачте, в чому річ: він подумав, що вся ця Приповідка, а далі й Казка буде лише про Пуха, і йому стало трішечки прикро. Звісно, Пух – улюбленець Крістофера Робіна, але й Паць стає йому часто в пригоді, коли Пух чогось не може зробити. Приміром, Пуха не занесеш непомітно до школи, а Паць такий маленький, що зовсім легко вміщається в кишені. І дуже приємно відчувати в кишені такого друга, коли ти не певен, скільки буде два по два – чотири чи п'ять. Іноді Паць вилазить посеред уроку на парту й уважно зазирає в чорнильницю, куди

Крістофер Робін часто вмочає перо. Тож не дивно, що Паць грамотніший за Пуха, хоч Пухові це байдуже.

"Аби голова була на плечах",– каже ведмедик.

І правду каже. Аж ось зарепетували й інші:

– А чого про нас нічого?

Гаразд, друзі, облишмо вже Приповідку та перейдемо до самої Казки, яка складається з багатьох-багатьох цікавих пригод...

А.А.М.

ПРИГОДА ПЕРША,

У якій ми знайомимось з Вінні-Пухом та не тими Бджолами

Перед вами звичайний плюшевий ведмедик.

Як бачите, він спускається сходами слідком за своїм другом Крістофером Робіном, головою донизу, і перелічує східці власною потилицею: бум, бум, бум! Іншого способу долати східці він поки що не знає. Правда, часом йому здається, що коли б на хвильку перестати бумкати й гарненько подумати, то можна було б знайти якийсь інший спосіб. Та саме подумати йому, на жаль, і ніколи.

Так чи не так, але ось він уже зійшов униз і готовий з вами познайомитися:

– Війні-Пух!

Коли я вперше почув його ім'я, то дуже здивувався і сказав:

– А я гадав, він хлопчик.

– Він і є хлопчик,– сказав Крістофер Робін.

– То чому ж ти називаєш його Вінні?

– Я не називаю.

– Невже?

– Авжеж. Він не Вінні, він Вінні-Пух. Розумієш?

– Еге, тепер розумію,– швиденько погодився я.

Іноді, коли Вінні-Пух прибумкає з Крістофером Робіном донизу, він любить у щось погратися, але ще більше він любить посидіти тихенько біля вогню й послухати казку. От і цього вечора...

– А як із казочкою? – спитав Крістофер Робін.

– Що з казочкою? – спитав я.

– Ну, ти міг би розповісти Вінні-Пухові казочку? Йому дуже хочеться!

– Може, й міг би,– сказав я.– Тільки якої ж йому хочеться і про що?

– Гарної і про нього. Він же, знаєш, таке ведмежа!

– Та знаю, знаю!

– То розкажи, татусю, будь ласка, – попросив Крістофер Робін.

– Гаразд, спробую.

– І я спробував...

Колись, давно-давно,– здається, минулої п'ятниці – у Лісі жив собі самотній Вінні-Пух.

– Мабуть, йому, однісінькому, там було дуже страшно? – спитав Крістофер Робін.

– Ніскілечки! – буркнув хтось баском.

Одного разу Вінні Пух пішов на прогулянку й забрів на галявину, що була посеред самого Лісу. А посеред самої галявини ріс височенний дуб, а з-посеред самого дуба долинало голосне дзижчання: жжжжжжж!

Вінні-Пух сів під дубом на траву, обхопив голову лапами і став думати-гадати.

Спершу він подумав так:

"Оте жжжжжж! – то недарма. Саме жикання ні з того ні з сього не візьметься. Коли є жикання – це означає, що хтось для чогось жикає. Дуб жикати не може. Значить, жикає хтось інший. А навіщо тобі жикати, якщо ти не бджола? Отже, жикають бджоли. По-моєму, так!"

Далі він ще подумав, подумав і сказав сам до себе:

– А для чого на світі бджоли? Щоб робити мед! По-моєму, так!

Тут він підвівся і сказав:

– А для чого на світі мед? Щоб я його їв! По-моєму, тільки так!

І з цими словами він подерся на дерево. Він ліз, ліз і ліз і, поки все ліз та ліз, по дорозі мурмотів собі пісеньку, яку сам щойно склав:

І ведмедики, й ведмеді

Люблять мед і все на меді.

Жжи!Жжи!Жжи!

Чому це так, скажи?

От він видерся ще трохи вище... і ще трохи вище... а далі ще зовсім-зовсім трішечки вище. І на цей час йому в голові забриніла інша пісенька:

От якби ведмедики,

От якби

Та були всі бджолами!

(Трим-би-би!)

Тоді б вони свої хати

Перестали витягати

На дуби.

Би!

І тоді – коли б це

Та якби —

Бджоли були нами!

(Трим-би-би!)

Лазити б не треба

Трохи не до неба —

На дуби!

Би!

Правду кажучи, Пух уже добряче стомився, через те й пісенька вийшла трохи жалісливою. Але йому залишилось дертися зовсім-зовсім-зовсім небагато: ну, тільки стати на оцю гілочку – і...

Трррісь!!!

– Рятуйте! – крикнув Пух, пролетівши три метри донизу і бемцнувшись об іншу гілку.

– Ех, навіщо я... – пробурмотів він, пролетівши наступних п'ять метрів і бемцнувшись об третю гілку...

– Та я ж не хотів робити ніякої шко... – спробував він пояснити, пролетівши ще метрів із сім догори ногами і бемцнувшись об четверту гілку,– я ж тільки хотів...

– Звісно, краще було б не... – тільки й устиг вимовити Пух, почоломкавшись лобом та спиною ще із шістьма гілками.

– А все через те, – нарешті зізнався він, коли ще тричі перекувицьнувся догори п'ятами, побажав усього найкращого найнижчій гілляці і шугнув у саму середину колючого-преколючого малинового куща, – все через те, що я дуже люблю мед. Рятуйте!

Пух виповз із куща, повисмикував з носа трохи колючок і знов почав думати. І перш за все він подумав про Крістофера Робіна.

– Про мене? – схвильовано перепитав Крістофер Робін, не вірячи такому щастю.

– Авжеж, про тебе.

Крістофер Робін нічого не сказав, але очі його все круглішали й круглішали, а щоки все рожевіли та рожевіли.

Отож Вінні-Пух і подався до свого друга Крістофера Робіна, що жив у тому самому Лісі, тільки в іншому місці, за зеленими дверима.

– Доброго ранку, Крістофере Робіне, – сказав Вінні-Пух.

– Доброго ранку, Вінні-Пуше,– сказав Крістофер Робін.

– Цікаво, чи нема в тебе часом повітряної кульки?

– Повітряної кульки?

– Еге. Я оце саме йшов і думав: "Чи нема часом у Крістофера Робіна повітряної кульки?" Мені було просто цікаво знати.

– А для чого тобі повітряна кулька? – спитав Крістофер Робін.

Вінні-Пух озирнувся довкола й, упевнившись, що ніхто не підслуховує, приклав лапу до рота й прошепотів страшним голосом:

– Мед!

– Та хто ж ходить по мед із повітряними кульками?

– Я ходжу! – сказав Пух.

А трапилося так, що саме напередодні Крістофер Робін був на вечірці у свого друга Паця і там усім гостям роздавали повітряні кульки. Крістоферові Робіну дісталася велика зелена кулька, а одному з Кроликових Родичів та Знайомих приготували велику-превелику синю кульку. Але той Родич і Знайомий не взяв її, бо сам був такий малий, що його не взяли в гості. Отож Крістоферові Робіну довелося вже – так тому й бути – прихопити додому обидві кульки – і зелену, і синю.

– Яка тобі більше до вподоби? – запитав Крістофер Робін Вінні-Пуха..

Пух згріб голову в лапи й глибоко задумався.

– Так отож,– сказав він.– Якщо ти полюєш на мед із повітряною кулькою, найголовніше, щоб бджоли тебе не помітили. Отже, якщо кулька буде зелена, вони можуть подумати, що то гілочка з листям, і не помітять тебе, а якщо кулька буде синя, вони можуть подумати, що то просто клаптик неба, і також тебе не помітять. Тепер питання: у що вони швидше повірять?

– А самого тебе вони не помітять під кулькою? – поцікавився Крістофер Робін.

– Може, помітять, а може, й ні,– сказав Вінні-Пух.– Хіба вгадаєш, що стрілить у голову тим бджолам?

Він подумав ще хвильку й додав:

– Я прикинуся маленькою чорною хмаркою. Тоді вони не здогадаються.

– Коли так, тоді тобі треба взяти синю кульку,– сказав Крістофер Робін.

На тому й погодилися.

Друзі взяли з собою синю кульку, а Крістофер Робін, як завжди (просто так, для годиться), почепив на плече свою рушницю, і вони пішли.

Вінні-Пух найперше завернув до однієї знайомої калюжі й добряче викачався в калюжі, щоб стати зовсім-зовсім чорним, як справжня хмарка. По тому вони почали надувати кульку, тримаючи її удвох за мотузочку, і, коли кулька роздулася так, що здавалося, ось-ось лусне, Крістофер Робін раптом випустив мотузочку з рук.

Вінні-Пух плавно злетів у небо й зупинився саме де треба – біля верхівки бджолиного дерева, тільки трохи збоку.

– Ураааа! – закричав Крістофер Робін.

– Що, гарно? – відгукнувся згори Вінні-Пух.– Ну, на кого я схожий?

– На ведмедя, що летить на повітряній кульці,– відповів Крістофер Робін.

– А на хмарку? – стривожено запитав Вінні-Пух,– на чорну маленьку хмарку в синьому небі хіба не схожий?

– Не дуже.

– Ну, нічого, звідси, мабуть, усе здається інакшим. А потім, я ж казав,– хіба вгадаєш, що стрілить у голову тим бджолам.

Як на те, не було ані найменшого вітерцю, що підігнав би Пуха до дерева, і ведмедик нерухомо завис у повітрі. Він міг нюхати мед, міг дивитися на мед, але дотягтися до меду – гай-гай! – ніяк не міг.

Урешті Вінні-Пух не витримав:

– Крістофере Робіне! – голосно прошепотів він.

– Що таке?

– Бджоли начебто щось запідозрили!

– Що саме?

– Не знаю. Але, по-моєму, вони гудуть якось підозріло!

– Може, їм здається, що ти хочеш забрати в них мед?

– Може. Хіба вгадаєш, що стрілить у голову тим бджолам?

Вінні-Пух помовчав ще трохи і знову гукнув:

– Крістофере Робіне!

–Що?

– У тебе вдома є парасолька?

– Аякже!

– Тоді я тебе дуже прошу: принеси її сюди і ходи з нею під деревом, а сам увесь час зиркай на мене та примовляй: "Ов-ва-ва! Здається, збирається на дощ!.." Гадаю, бджоли тоді нам краще повірять. З ними так тільки й треба чинити!

Крістофер Робін подумки засміявся: "Ех ти, дурненьке ведмежа",– та вголос цього не сказав, бо дуже любив Вінні-Пуха.

І подався додому по парасольку.

– О, нарешті! – загукав Вінні-Пух, щойно Крістофер Робін повернувся. – А я вже почав непокоїтися. Я помітив, що бджоли загули вже й зовсім підозріло!

– Розкрити парасольку чи не треба? – спитав Крістофер Робін.

– Треба. Тільки хвильку почекай. Діяти – то діяти напевне. Головне зараз – обманути бджолину королеву. Ти її бачиш звідти?

–Ні.

– Шкода. Ну, гаразд, ходи з парасолькою туди-сюди і примовляй: "Ов-ва-ва! Здається, збирається на дощ!.. Еге ж, збирається на дощ!" А я робитиму своє: буду співати Пісню Пуха-Хмаринки... Отож почали!

Крістофер Робін почав ходити туди-сюди та примовляти, що збирається на дощ, а Вінні-Пух заспівав ось якої пісеньки:

Пух-Пампух – легенький, як пух,

летить в небеса. Але й краса!..

Та ні! То не Пух: це Хмарка, це пух

летить в небеса... Але й краса!..

Я Хмарка чудова,

різнокольорова,

лечу в небеса! Ой!.. Оса!..

Тобто бджола...

Бджоли, як на диво, загули ще підозріливіше! Деякі з них навіть вилетіли з гнізда й почали кружляти навколо Хмарки, коли вона заспівала другий куплет пісеньки, а одна бджілка навіть посиділа хвильку на Хмарчинім носі й одразу шугнула геть.

– Крістофере – ой! – Робіне! – закричала Хмарка.

– Що таке?

– Я думав, думав і нарешті все зрозумів. Це не ті бджоли!

–Тану?

– Зовсім не ті! І вони, певно, й мед не той роблять!

– Невже?

– Авжеж! І краще мені спуститися додолу.

– А як? – спитав Крістофер Робін.

Саме над цим Вінні-Пух досі й не думав. Якщо випустити з лап мотузочку, він упаде і знову бумкне. Такий вихід йому не подобався.

Отож Вінні-Пух подумав-подумав, а тоді "сказав:

– Крістофере Робіне, ти мусиш поцілити в кульку з рушниці. Рушниця твоя при тобі?

– Аякже! – сказав Крістофер Робін.– Тільки якщо я вистрілю в кульку, вона зіпсується!

– А якщо ти не вистрілиш, то зіпсуюся я! – вигукнув Вінні-Пух.

Тут уже Крістоферові Робіну нічого було робити: він дуже ретельно прицілився в кульку і вистрілив.

– Ой! – скрикнув Пух.

– Хіба я не влучив? – спитав Крістофер Робін.

– Не те щоб зовсім не влучив,– сказав Вінні-Пух,– а тільки не влучив у кульку.

– Пробач, будь ласка,– сказав Крістофер Робін і вистрілив знову.

Цього разу він не схибив і поцілив саме в кульку. Повітря повільно почало виходити з неї, і Вінні-Пух тихо поплив на землю.

Проте лапки, в нього так затерпли, поки він висів, тримаючись за мотузочку, що понад тиждень вони стирчали догори і Пух не міг ними поворухнути. І коли на ніс йому сідала муха, він мусив її здмухувати: пуххх! пуххх! І можливо, – хоч я в цьому не певен, – можливо, саме через те його й прозвали Пухом.

– Казочці кінець? – спитав Крістофер Робін.

– Цій казочці кінець. Та є ще й інші.

– Про Пуха і про мене?

– І про Паця, і про Кролика, і про всю компанію. Хіба ти не пам'ятаєш?

– Певна річ – пам'ятаю, тільки от коли хочу згадати – враз забуваю...

– Ну, наприклад, як Пух із Пациком ловили Слонопотама...

– А вони його спіймали?

– Ні.

– Де їм! Пух же зовсім дурненький. А я його спіймав?

– Про це й мовиться в казці.

Крістофер Робін кивнув.

– Розумієш,– сказав Крістофер Робін,– сам я все-все пам'ятаю, а от Пух забув, і йому страшенно кортить послухати знову. Бо тоді це справжня казка, а не так собі.

– І я такої ж думки.

Крістофер Робін глибоко зітхнув, узяв ведмедика за задню лапку й попрямував до дверей, тягнучи Пуха за собою.

На порозі він обернувся і сказав:

– Ти прийдеш подивитися, як я купаюсь?

– Охоче,– відповів я.

– А Пухові не дуже боліло, коли я влучив у нього з рушниці?

– Ані трішечки.

Крістофер Робін кивнув і вийшов, а за хвилину я почув, як Вінні-Пух піднімається сходами – бум, бум, бум!

ПРИГОДА ДРУГА,

У якій Вінні-Пух пішов у гості, а потрапив у безвихідь

Одного дня знайомий уже нам ведмедик Вінні-Пух (чи просто Пух, як його часто звали для зручності) неквапливо прогулювався Лісом, мугикаючи собі під ніс нову пісеньку. Він з радістю наспівував цю пісеньку, яку склав лише нинішнього ранку, поки робив перед дзеркалом свої щоденні Атлетичні Вправи. Річ у тім, що Пух дуже хотів схуднути, стати Атлетом і тому він вельми старанно робив ранкову гімнастику. Він спинався на кінчики пальців, випростувався як тільки міг і заодно співав так:

Тара-тара-тара-ра!

А далі, коли він нахилявся, силкуючись дотягтися передніми лапками до пальців ніг, то співав так:

Тара-тара...

Ох, мамонько!

Трам-пам-па!

Отак і склалася пісенька. Тож після сніданку Вінні-Пух все накручував і накручував її у своїй голові, аж поки вивчив напам'ять. Тепер він знав її геть усю – від першого аж до останнього рядка. Слова в цій пісеньці були приблизно такі:

Тара-тара-тара-ра!

Трам-пам-пам, тірлім-пам-па!

Тірлі-мірлі-тірлі-лі,

Трам-пам-пам,

Тірлім-пім-пі!

Так от, мугичучи собі під ніс цю пісеньку, Вінні безжурно чимчикував лісовою стежиною і думав. А думав він про те, що було б, якби він, Вінні-Пух, був не Вінні-Пухом, а кимось зовсім-зовсім іншим. Нараз він опинився перед піщаним пагорком на березі річки, а в тому пагорку була велика дірка.

– Ага! – сказав Пух.– (Трам-пам-пам, тірлім-пам-па!) Якщо я щось у чомусь тямлю, то дірка – це нора, а нора – це Кролик, а Кролик – це добра компанія, а добра компанія – це така компанія, де мене пригостять-почастують та ще й залюбки послухають мою пісеньку, і все таке інше. (Тірлі-мірлі-тірлі-лі!)

І він без зайвих слів нагнувся, просунув голову в дірку й гукнув:

– Агов! Чи є хто вдома?

Замість відповіді з нори долинуло якесь шарудіння, а тоді знову стало тихо.

– Я питаю: "Агов! Чи є хто вдома?" – повторив Пух голосно-голосно.

– Нема! – відповів чийсь голос. А далі додав:

– І не треба так кричати! Я й першого разу чудово тебе зрозумів.

– Отакої! – сказав Вінні-Пух.– Невже вдома немає нікого-нікогісінько?

– Нікого-нікогісінько!

Тоді Пух витягнув голову з дірки й замислився. Він подумав так: "Усе ж там хтось таки є, бо мусив же хтось сказати "нікого-нікогісінько!" І він знову встромив голову в дірку й сказав:

– Слухай, Кролику, а хіба то не ти?

– Ні, не я! – сказав Кролик, змінивши голос.

– А той голос – хіба він не твій?

– По-моєму, ні,– сказав Кролик.– По-моєму, він анітрохи не схожий на мій!

– Чудасія! – сказав Пух.

Він знову витягнув голову з дірки, трохи подумав, по тому втретє засунув голову й запитав:

– Будьте ласкаві, скажіть, а де зараз Кролик?

– Він пішов у гості до свого друга Вінні-Пуха. Вони, знаєш, які друзі!

Вінні-Пух аж рота роззявив із подиву.

– Та це ж я! – сказав він.

– Хто "я"? "Я" різні бувають.

– "Я" – це я! Вінні-Пух!

Тепер здивувався Кролик. Він здивувався ще дужче за Пуха.

– А ти в цьому певен? – запитав він.

– Абсолютно певен! – сказав Вінні-Пух.

– Ну, гаразд, тоді заходь!

І Вінні поліз у нору.

Він пропихався, протискався, просувався і, врешті-решт, опинився у Кроликовій оселі.

– Твоя правда,– сказав Кролик, оглянувши його з голови до п'ят.– Це таки ти! Дуже радий тебе бачити!

– А ти думав – хто це?

– Ну, думав, мало хто може бути! Сам знаєш, тут, у Лісі, не можна абикого пускати в хатку! Обережність ніколи не завадить... А чи не час уже чимось підкріпитися?

Вінні-Пух завжди був охочий трохи підкріпитися, а надто годині об одинадцятій ранку, бо о цій порі сніданок уже давно закінчився, а обід ще й не думав починатися. І, звісно, Пух дуже зрадів, коли Кролик почав витягати тарілки та кухлики.

А коли Кролик запитав: "Тобі чого до хліба – меду чи згущеного молока?" – Пух так розхвилювався, що вигукнув: "І меду, й молока!" – Правда, спохопившись, він хутенько додав, щоб не склалося думки, ніби він ненажера: "А хліба не треба! Навіщо зайвий клопіт?"

Після цього він замовк і мовчав довго-довго, бо рот у нього був страшенно зайнятий.

Та ось Пух нарешті щось забуркотів, і голос його став солодкий, тягучий – ну просто як мед! – а далі підвівся з-за столу, від щирого серця потис Кроликові лапку й сказав, що йому вже час іти.

– Так скоро? – ввічливо спитав Кролик.

– Та бачиш,– знітився Пух,– я міг би побути ще трохи, якби ти... якби в тебе... – затинався він і при цьому чомусь не зводив очей з буфета.

– Правду кажучи,– виручив його Кролик,– я й сам збирався піти погуляти.

– Ага! От і чудово! Тоді і я піду. Бувай!

– Ну що ж, бувай, якщо ти справді більше нічого не хочеш.

– А хіба є щось іще? – зацікавився Пух.

Кролик зазирнув у всі банячки та горщики й, зітхнувши, сказав:

– На жаль, уже не лишилося нічого.

– Я так і знав,– співчутливо сказав Пух і похитав головою.– Ну, прощавай, мені треба йти.

І він почав вилазити з нори.

Він щосили тягнув себе передніми лапками, він над силу штовхав себе задніми лапами, і поволеньки-поволі на білий світ вистромився його ніс... далі вуха... далі передні лапки... далі плечі... а далі...

А далі Вінні-Пух закричав:

– Ой мамонько! Я краще полізу назад!

А ще трохи далі він закричав:

– Ой таточку! Ні, краще я полізу вперед.

А ще-ще трохи далі він зарепетував:

– Ой мамусю-татусю! Не можу ні вперед ні назад!

Тим часом Кролик намірився, як і казав, піти погуляти, але побачив, що передній хід його хатки затулений. Тоді він вискочив на вулицю чорним ходом і підбіг до Пуха.

– Ти що – застряг? – спитав він.

– Н-ні,– відповів Пух, силкуючись говорити безжурним голосом.– Це я просто відпочиваю: думаю про се, про те і потихеньку співаю.

– Ану, давай мені лапу! – сказав Кролик.

Вінні-Пух простягнув лапу, і Кролик почав його витягати. Він тягнув-тягнув, смикав-смикав, аж поки Пух закричав:

– Ой-ой-ой! Боляче!

– Тепер ясно,– сказав Кролик.– Ти застряг!

– А все через те,– сердито сказав Пух,– що дехто робить такі вузькі двері.

– Ні! – суворо мовив Кролик. – Усе через те, що дехто надто ласий до меду. І за столом,– сказав Кролик,– мені весь час здавалося, що хтось із нас надто багато їсть! І хоч я,– сказав Кролик,– із ввічливості мовчав, проте добре знав, що той "дехто" не я. А тепер,– сказав Кролик,– нічого вже не вдієш, треба кликати Крістофера Робіна.

Крістофер Робін, якщо брати звідти, жив досить далеко – ген аж із протилежного краю Лісу. Проте він хутенько прибіг на поміч, тільки-но Кролик його гукнув, а прибігши, побачив, що з нори стирчить лише передня половина Пуха, і, побачивши це, Крістофер Робін сказав:

– Ох, ти, дурненьке ведмежа!

Та сказав він це таким ніжним голосом, що всім одразу на серці полегшало.

– А я саме почав думати,– сказав Вінні-Пух, стиха шморгаючи носом,– а що, як бідному Кроликові вже ніколи-ніколи не доведеться ходити крізь парадні двері. Мені було б страшенно прикро...

– І мені,– сказав Кролик.

– Не доведеться ходити крізь парадні двері? – перепитав Крістофер Робін.– Чому? Доведеться, будь певен, ще й як! Бо якщо ми не зможемо витягти тебе сюди, то напевно зможемо заштовхати туди,– закінчив Крістофер Робін.

Кролик глибокодумно почухав за вухом і сказав, що коли Пуха знов заштовхати туди, тобто назад до нори, то він там назавжди й залишиться. І хоча він, Кролик, щомиті страшенно радий бачити Пуха, проте, що не кажіть, одним усе ж належить жити на деревах, а іншим під землею, і...

– То ти гадаєш, що я вже ніколи не виберуся на волю? – жалібно спитав Пух.

– Я гадаю, що коли ти вже наполовину вибрався, то шкода зупинятися на півдорозі,– сказав Кролик.

Крістофер Робін кивнув головою:

– На це є лише одна рада,– сказав він,– треба почекати, доки ти знову схуднеш.

– А як довго треба худнути?– стривожено спитав Пух.

– Ну, так, мабуть, з тиждень.

– Але ж я не можу стирчати тут цілий тиждень!

– Саме стирчати ти й можеш, дурненьке ведмежа, ще й як! А от витягти тебе звідси, то вже штука хитріша.

– Не журися, ми тобі будемо щось гарненьке читати вголос,– весело сказав Кролик.– Аби тільки сніг не пішов,– додав він.– І ще невеличке прохання... Розумієш, друже, ти зайняв собою майже всю мою хатку... То можна, я вішатиму рушники на твої задні лапки? Бо, бачиш, ці лапки стирчать там зовсім без діла, а з них вийде чудовий вішак для моїх рушників!..

– 0-хо-хо! Цілий тиждень! Цілих сім днів! – сумно сказав Вінні-Пух.– А як же обідати-снідати?

– Боюся, що з цим доведеться потерпіти,– сказав Крістофер Робін.– Бо ти маєш чимшвидше схуднути. А замість "обідати-снідати" ми будемо тобі вголос читати.

Ведмедик хотів зітхнути, але не зміг – так щільно він застряг.

З очей у нього викотилася сльозинка, і він сказав:

– Ну, то, прошу, ви бодай читайте якусь таку смачненьку книжку, що зможе підтримати й утішити нещасного ведмедя, якщо вже він устряв у таку халепу...

І от цілих сім днів Крістофер Робін читав саме таку смачненьку, тобто цікаву і зрозумілу, книжку біля Північного Кінця Пуха (тобто біля голови), а Кролик розвішував випрані рушники на його Південний Кінець (тобто на ноги).

А Пух тим часом дедалі тоншав, тоншав та тоншав... І коли сім днів минуло, Крістофер Робін сказав:

– Пора!

Він ухопився за передні лапки Пуха, Кролик ухопився за Крістофера Робіна, а всі Кроликові Родичі та Знайомі ухопилися за Кролика і гуртом потягли на всю силу!...

І спершу Вінні-Пух озивався лише одним словом:

– Ой!

А далі ще одним словом:

–Ох!

А далі – зовсім несподівано і раптово – він сказав:

– ПУМК! – точнісінько мов той корок, що вилітає з пляшки.

І тоді Крістофер Робін і Кролик, і всі Кроликові Родичі та Знайомі тільки замиготіли в повітрі п'ятами й попадали на одну купу!.. А зверху на тій купі опинився вільний-превільний Вінні-Пух!

Він вдячно кивнув своїм друзям за визволення і потюпав гуляти до Лісу, гордовито буркочучи улюблену пісеньку.

А Крістофер Робін поглянув йому вслід і ніжно прошепотів:

– Ех ти, дурненьке ведмежа!

ПРИГОДА ТРЕТЯ,

У якій Пух та Паць пішли на лови і ледь-ледь не зловили Бабая

Був у Пуха найкращий друг – таке собі крихітне поросятко, якого звали Пацем.

Паць мешкав у великій-превеликій хатці, у великому-превеликому дереві. Те дерево – бук – стояло посередині Лісу, хатка була у самій середині бука, а Паць мешкав у самій середині хатки.

А поблизу хатки стирчав стовпчик, на якому була прибита поламана дощечка з написом. І кожен, хто хоч трохи вмів читати, міг на ній прочитати: "Стороннім В". Більше прочитати там не міг навіть найудатніший грамотій.

Якось Крістофер Робін спитав Паця, що на тій дощечці написано. І Паць умить відповів, що там написано ім'я його дідуся і що ця дощечка з написом – то їхня родинна реліквія, тобто найдорожча для їхнього сімейства річ.

Крістофер Робін сказав, що не може бути такого імені "Стороннім В", та Паць заперечив, що от і може, бо ж дідуся саме так звали! А "В" – це просто скорочено, бо повне ім'я дідуся "Стороннім Віллі", хоч це також скорочено, бо його цілком повне ім'я – "Стороннім Вільям".

– Дідусь мав одразу два імені,– пояснив Паць,– на той випадок, якщо одне десь загубиться. Загубиться Вільям – буде Стороннім, загубиться Стороннім – буде Вільям...

– Знайшов чим хвалитися! – зневажливо сказав Крістофер Робін.– У мене в самого два імені.

– От бачиш, я ж казав,– і в тебе так само! – кувікнув Паць.– Виходить, моя-таки правда!

Був чудовий зимовий день. Паць старанно відгортав сніг перед своїм будинком, аж раптом, підвівши голову, він побачив Вінні-Пуха.

Втупившись поглядом собі під ноги, Пух обережно ступав по снігу, роблячи велике коло. Він був такий зосереджений і замислений, що, коли Паць його покликав, він і не подумав зупинитися.

– Агов, Пуше! – закричав Паць.– Привіт! Що ти там робиш?

– Полюю,– відповів Пух.

– Полюєш? На кого?

– Когось вистежую! – таємниче відповів Пух.

– Кого ж ти вистежуєш?

– Оце мене й цікавить,– сказав Пух.– У тому вся й штука: хто це?

– І що ж ти скажеш – що воно таке?

– Доведеться почекати, доки я з ним зустрінуся,– відповів Вінні-Пух.– Глянь-но сюди.– Він показав на сніг перед собою.– Що ти тут бачиш?

– Сліди,– сказав Паць.– Відбитки лап! – Паць навіть кувікнув від хвилювання.– Ой, Пуше! Ти гадаєш, це той... той страшний Бабай?!

– Можливо,– сказав Пух.– Іноді начебто він, а іноді наче й не він. Хіба розберешся в цих слідах?

Він замовк і знову рушив на лови, а Паць, трохи потупцявши на місці, кинувся за ним навздогін.

Раптом Вінні-Пух став мов укопаний і, зігнувшись, спантеличено втупився у сліди.

– Що таке? – запитав Паць.

– Неймовірна річ,– сказав Вінні-Пух.– Здається, їх стало вже двоє! До оцього – Невідомо Кого – прилучився інший – Невідомо Хто, і зараз вони йдуть парою. Знаєш що, Пацику? Ходімо зі мною, бо раптом виявиться, що це Злі Істоти?!

Паць хоробро почухав вухо і відповів, що до п'ятниці він зовсім вільний і з великою радістю піде з Пухом, а надто якщо в Лісі бродить справжній Бабай.

– Ти хочеш сказати, якщо там бродять Два Справжніх Бабаї? – уточнив Вінні-Пух.

Та Паць сказав, що це все одно, бо до п'ятниці йому зовсім-зовсім нічого робити.

І вони пішли далі удвох.

Сліди вели навкруг маленького вільшаного гайка. Отже, Два Бабаї, якщо це були вони, теж ішли довкола гайка, і, ясна річ, Пух та Паць подалися й собі довкола гайка.

Щоб було веселіше, Паць дорогою оповідав Вінні-Пухові різні пригоди, які траплялися з його дідусем "Стороннім В", наприклад, як дідусь лікував собі ревматизм після полювання, а на старості літ мучився від задухи, та інші цікаві історійки.

А Пух сушив голову над тим, який же із себе був той Пацiв дідусь. І йому спало на думку: а що, як раптом оце зараз вони полюють на Двох Дідусів, і що буде, коли вони спіймають цих Дідусів,– чи зручно буде взяти хоча б одного додому й тримати в себе,– і цікаво, що скаже на це Крістофер Робін...

А сліди все йшли і йшли поперед них...

Раптом Вінні-Пух знову закляк на місці.

– Поглянь! – стривожено прошепотів він і показав на сніг.

– Куди? – так само пошепки сказав Паць і аж підскочив від ляку. Та щоб показати, ніби він підскочив не від ляку, а просто так, Паць підскочив ще кілька разів, ніби йому просто закортіло пострибати – стриб, стриб, стриб!

– Нові сліди! – сказав Пух.– До тих двох приєднався ще хтось третій!

– Пуше! – вереснув Паць.– Як ти гадаєш, невже це ще один Бабай?

– Ні,– сказав Пух,– бо сліди зовсім інші... Це може бути Два Бабаї й Один, ну, скажімо... скажімо, Бабайчик... Або ж, навпаки, Два Бабайчики й Один, скажімо... ну, Бабай... Та однак треба їх наздогнати...

І вони рушили далі, починаючи трохи хвилюватися, бо як-не-як, а ці Три Невідомі Істоти могли виявитися Дуже Страшними Істотами.

І Пацеві до плачу захотілося, щоб його любий дідусь "Стороннім В" був зараз тут, а не деінде. А Пух думав про те, як було б гарно, аби вони раптом, ну зовсім-зовсім випадково зустріли зараз Крістофера Робіна, – звісно, тільки тому, що він, Пух, так любить свого друга!..

Та ось зненацька Пух утретє завмер на місці й облизав кінчик свого носа – йому раптом зробилося нестерпно гаряче – перед ними були сліди ЧОТИРЬОХ БАБАЇВ!

– Поглянь-но сюди, Пацику! Стало Троє Бабаїв й Один Бабайчик! Іще Один Бабай до них приєднався!

Так воно, певне, й було! Щоправда, сліди подекуди плутались, набігали одні на одні, та все ж це були сліди чотирьох пар лап.

– Знаєш що? – сказав Паць, облизавши й собі кінчик носа і впевнившись, що це мало допомагає.– Знаєш що? Здається, я згадав. Авжеж, так і є! Я згадав про одну справу, яку я забув зробити вчора і не зможу зробити завтра... Словом, мені треба негайно піти додому й зробити цю справу!

– Давай-но зробимо її по обіді, – сказав Пух,– я тобі поможу.

– Та розумієш, це не така справа, що її можна робити по обіді,– квапливо сказав Паць.– Це така суто ранкова справа. Її будь-що треба зробити вранці, найкраще – годині о... Як ти казав, котра зараз година?..

– Та десь, мабуть, дванадцята,– мовив Пух, глянувши на сонце.

– От-от, саме так! Цю справу треба робити якраз о дванадцятій годині. Точніше – від дванадцятої до п'яти хвилин на першу. Так що ти, любий Пуше, на мене не ображайся, якщо я... Ой, ой! Хто там?

Пух подивився на небо, а тоді, знову почувши свист, глянув на великого дуба і побачив когось на гілці.

– Та то ж Крістофер Робін! – сказав Пух.

– Ага, ну, тоді все гаразд,– сказав Паць.– З ним ти в цілковитій безпеці. Бувай!

І він щодуху задріботів додому, невимовне радіючи з того, що скоро опиниться поза всякими страхами.

Крістофер Робін неквапливо зліз із дерева.

– Дурненьке ведмежа,– сказав він,– і що ти ото робило? Я дивлюся, аж ти двічі обійшов довкола гайка – спершу сам, а далі Паць побіг за тобою, і ви почали ходити удвох... Зараз ви намірялися учетверте обійти ці дерева по своїх власних слідах!..

– Помовч хвилинку,– сказав Вінні-Пух, піднявши лапу.

Він сів навпочіпки й задумався – глибоко-глибоко. Тоді приклав одну свою лапу до одного сліду, а другу – до другого... Тоді двічі почухав кінчик носа і звівся на рівні ноги.

– Так і є,– сказав Вінні-Пух.– Тепер мені стало все ясно... Це ж треба бути таким смішняком – ходити по власних слідах і думати, що то сліди Бабая!.. Чи є ще у світі такий пустоголовий ведмідь?!

– Ти зовсім не пустоголовий,– утішливо сказав Крістофер Робін.– Ти – найкращий ведмедик у світі!

– Це правда? – з надією перепитав Вінні-Пух. І раптом він весь аж засяяв:

– Що не кажи, але вже настала обідня пора! – мовив Пух і мерщій подався додому обідати.

ПРИГОДА ЧЕТВЕРТА,

У якій Іа-Іа губить хвіст, а Пух його знаходить

Підстаркуватий сірий ослик Іа-Іа стояв сам-самісінький у зарослому будяччям закутку Лісу, широко розставивши передні ноги та похиливши голову набік. Він думав про Серйозні Речі. Іноді він думав: "Чому?", іноді: "Для чого?", а іноді думав навіть так: "Що з цього буде?" Отож не дивно, що час від часу Іа навіть сам не розумів, про що ж він, власне, думає.

І тому, зачувши важкеньку ходу Вінні-Пуха, ослик дуже зрадів, адже тепер можна було хоч якусь хвильку не думати і просто привітатися.

– Як ся маєш? – спитав він понурим голосом. Голос у нього завжди був понурий.

– А як твоє здоров'ячко? – спитав Пух.

Іа-Іа похитав головою:

– Не дуже як! – сказав він. – Ба навіть зовсім ніяк. Мені здається, що я вже дуже-дуже давно не почував себе як.

– Бідний-біднесенький! – сказав Вінні-Пух.– Мені так тебе жаль! Дай-но я на тебе погляну.

Іа-Іа понуро втупив очі в землю, а Вінні-Пух обійшов довкола нього.

– Еге, що це скоїлося з твоїм хвостом? – здивувався він.

– А що з ним скоїлося? – спитав Іа-Іа.

– Його нема!

– Ти певен?

– Хвіст або є, або його нема. В таких речах завжди можна бути певним. А твого хвоста тут нема!

– А що ж там є?

– Нічого.

– Зараз подивимося,– сказав Іа-Іа і повагом обернувся до того місця, де ще зовсім недавно був його хвіст. Однак,

помітивши, що йому ніяк не щастить його наздогнати, ослик став крутитися назад, аж поки повернувся туди, звідки почав, а далі просунув голову між передні ноги, уважно подивився знизу й нарешті сказав, глибоко та сумно зітхнувши:

– Здається, і справді нема.

– Авжеж, нема! – сказав Вінні-Пух.

– Цього і слід було чекати,– понуро мовив Іа-Іа. – Тепер усе ясно. Дивуватися нічого.

– Певне, ти його десь забув,– сказав Пух.

– Напевне, його хтось поцупив,– сказав Іа-Іа.– Знаю, чиї це витівки! – додав він після тривалого мовчання.

Пух відчув, що він мусить сказати щось підбадьорливе, корисне, але не міг придумати, що саме. І він надумав замість цього зробити щось підбадьорливе, корисне.

– Іа-Іа,– урочисто мовив він.– Я, Вінні-Пух, обіцяю знайти тобі твого хвоста!

– Дякую, Пуше,– сказав Іа-Іа. – Ти справжній друг,– додав він. – Не те що інші,– закінчив він.

І Вінні-Пух подався шукати хвоста.

На розшуки він вирушив чудового весняного ранку. Маленькі пухнасті хмаринки весело гралися на ясно-блакитному небі. Вони то наскакували на сонечко, ніби хотіли

його заховати, а то хутенько тікали геть, щоб іншим також дати побавитися.

Вінні-Пух бадьоро йшов поміж дубів та ялинок, збігав схилами, зарослими ялівцем та вересом, долав кам'янисті русла струмків, видирався на круті береги річок і знову пірнав у хащі, аж поки, нарешті, голодний та втомлений, ступив у Дрімучий Праліс.

Адже саме тут, у Дрімучому Пралісі, жила Сова.

"Якщо хто-небудь знає що-небудь,– подумки сказав ведмедик,– то це, безперечно, Сова. Інакше я не Вінні-Пух,– додав він.– А я – це я, Вінні-Пух. Отже, все гаразд!"

Сова мешкала в старовинному замку "Каштани". Авжеж, у неї була не якась там хата, а справжній замок невимовної краси. Принаймні саме так здавалося Вінні-Пухові, бо на дверях замку був і дзвоник із кнопкою, і дзвіночок зі шнурком.

А під дзвоником висіла табличка:

ПРОСЮ НАТИЦЬНИ ВІТЧИНЯТЬ

А під дзвіночком висіла табличка:

ПРОСЮ ПО СМИКАЙ ВІТЧИНЯТЬ

Обидва ці оголошення довелося написати Крістоферові Робіну, бо лише він один на весь Ліс умів писати. Навіть Сова, хоч вона й була мудра як світ і могла читати й писати власне ім'я – Сува, навіть вона не спромоглася б правильно написати такі довжелезні важкі слова, як, скажімо, ГИГИЄНА чи БУТИБРОТ.

Вінні-Пух дуже уважно прочитав обидва оголошення: спершу зліва направо і ще раз справа наліво – на той випадок, якщо він щось ненароком пропустив. Після цього для певності він потицяв спочатку в кнопку дзвоника й посмикав її, тоді посмикав шнурок і потицяв у сам дзвіночок, а тоді голосно загукав:

– Сово, гей, Сово! Ану, відчиняй! Ведмідь прийшов!

Двері розчахнулися, і Сова визирнула на білий світ.

– Здоров, Пуше! – сказала вона.– Які новини?

– Жахливі й сумні,– сказав Пух,– бо Іа-Іа, мій давній друг, загубив хвоста і дуже за ним побивається. Скажи, будь ласка, як же мені його знайти?

– Та бач,– мовила Сова,– в такім казусі процедурка буде...

– Що означає "в такій пазусі дурка"? – не зрозумів Пух.– Ти не забувай, що в мене замість мозку в голові тирса і довгі слова мене тільки спантеличують.

– Ну, це означає, як треба діяти...

– Ага!.. Ну, коли твоя дурка справді це означає, я проти неї нічого не маю,– примирливо сказав Пух.

– А діяти треба так: через газету знайти охо-чих...

– Будь здорова! – сказав Пух, піднявши лапу.– То що-що ми маємо знайти?.. Ти саме чхнула, коли зібралася сказати.

– Я не чхала.

– Ні, Сово, ти таки чхнула.

– Даруй мені, Пуше, але я таки не чхала. Адже не можна чхнути й не знати, що ти чхнув.

– Так само не можна знати, що хтось чхнув, коли ніхто не чхав.

– Я лише сказала: через газету знайти охо-чих...

– От бачиш, ти знову чхаєш – чих та чих! Будь здорова! – співчутливо сказав Пух.

– Я кажу: знайти о-хо-чих до розшуку хвоста! – криком закричала Сова.– Дати в газету оголошення й пообіцяти винагороду. Тобто написати в оголошенні, що ми дамо багато-багато чогось тому, хто знайде хвоста Іа.

– Ясно, ясно,– сказав Пух, киваючи головою.– До речі, про оце "багато-багато чогось", – замріяно мовив він.– Я сам не проти "чогось", і не треба мені "багато-багато". Така вже, знаєш, у мене звичка – перехопити "чогось" саме в цей час,– і Пух з надією скосив очі на буфет, що стояв у кутку Совиної приймальні,– скажімо, ложечку згущеного молока чи там ковточок меду...

– Отже, так,– торочила своє Сова,– ми напишемо оголошення і розклеїмо його по всьому Лісі.

– Ковточок меду,– пробурмотів собі під ніс ведмедик,– або... або, у крайньому разі, обійдемось і без нього.– Він тяжко зітхнув і спробував прислухатися до того, що казала Сова.

А Сова говорила та говорила якісь довжелезні слова, і ті слова ставали дедалі довші й довгіш...

Нарешті вона повернулася туди, звідки почала, і заходилася тлумачити, що написати це оголошення має Крістофер Робін.

– Це ж він порозписував таблички в мене при вході. Ти їх бачив, Пуше?

Пух уже давно заплющив очі й відповідав лише "так" і "ні" на все, що казала Сова. А через те, що останнього разу він сказав: "Так, так", – цього разу він промовив: "Ні, ніколи!"– хоч і не мав уявлення, про що саме йдеться.

– Як? Ти їх не бачив? – здивувалася Сова.– То ходімо подивишся!

І вони вийшли надвір.

Пух подивився спершу на дзвоник із кнопкою та на табличку під ним, далі він глянув на дзвіночок зі шнурком та на табличку під ним, і що довше він придивлявся до шнурка на дзвіночку, тим глибше відчував, що десь уже бачив щось дуже і дуже схоже... Десь зовсім в іншому місці, колись раніше...

– Гарний шнурочок, га? – сказала Сова.

Пух кивнув головою:

– Він мені щось нагадує,– сказав він,– але я не можу пригадати, що саме. Де ти його взяла?

– Одного разу я летіла Лісом, а він висів на кущику. Я навіть подумала, що там хтось живе, і смикнула за нього, як за дзвінок. Проте нічого не сталося, і тоді я подзвонила голосно-голосно, так що шнурочок лишився в мене. А потім мені здалося, що він нікому не потрібен, і я взяла його собі, принесла додому й оце...

– Сово,– сказав Пух урочисто,– ти помилилася. Він комусь дуже потрібний!

– Кому?

– Іа. Моєму другові Іа-Іа. Він... він дуже любив його.

– Любив його?

– Він був міцно із ним пов'язаний,– сумно промовив Вінні-Пух.

Із цими словами він зняв шнурок із гачка і відніс його справжньому господареві, тобто осликові Іа-Іа.

І коли Крістофер Робін прикріпив хвоста на місце, Іа-Іа з вибриком подався до Лісу і з таким захватом вимахував хвостом, що Вінні-Пухові залоскотало геть усюди. Отож він і мусив чимдуж гайнути додому, щоб підкріпитися.

А за півгодини, витираючи губи, він уже гордо виспівував:

Хто знайшов хвіст

Найкращого друга?

Я, Вінні-Пух!

Була майже друга —

Саме обідня пора.

Ура!

(Хоч справді була пів десята).

Я знайшов хвіст,

Хлоп'ята!

ПРИГОДА П'ЯТА,

У якій Паць зустрічається зі Слонопотамом

Одного разу, коли Крістофер Робін, Вінні-Пух та Паць сиділи рядком і вели тиху розмову, Крістофер Робін проковтнув те, що було в нього в роті, й сказав ніби між іншим:

– Чуєш, Пацику, а я сьогодні бачив Слонопотама.

– Що ж він робив? – спитав Паць.

– Та просто так, кудись слонопотамив,– відказав Крістофер Робін.– По-моєму, він мене не помітив.

– Колись і я з одним здибався,– сказав Паць.– І по-моєму, то був саме він. А може, й не він. Хтозна.

– І я одного якось бачив,– озвався Вінні-Пух, хоча сам собі подумав: "Цікаво, який же він є, отой Слонопотам?"

– От тільки рідко вони трапляються,– недбало зауважив Крістофер Робін.

– А надто зараз,– докинув Паць.

– А надто саме о цій порі року,– підтримав друзів Вінні-Пух.

Отак вони поговорили про се та про те, а тоді Пухові й Палеві настав час збиратися додому.

Вони пішли разом.

Спочатку, поки вони чалапали вузенькою стежкою, що в'юнилась понад Дрімучим Пралісом, обидва мовчали. Та коли вони підійшли до струмка і, підтримуючи один одного, по камінцях перебралися на той бік, а далі рушили лікоть у лікоть поміж заростей вересу, між ними виникла така Глибокодумна Розмова:

– Розумієш, Пуше, як це цікаво! – казав Паць.

– Я й сам так подумав: дуже цікаво,– бубонів Вінні-Пух.

– Та знаєш, Пуше, треба поміркувати ще,– казав Паць.

– Твоя правда, Пацю, бо про це я на хвильку й забувся,– відповідав Вінні-Пух.

І ось саме тоді, коли вони наблизилися до Шести Сосен, Пух озирнувся довкола й, упевнившись, що їх ніхто не підслуховує, сказав глибоким урочистим голосом:

– Пацю, я щось надумав.

– Що ж ти надумав, Пуше?

– Я надумав зловити Слонопотама!

Сказавши це, Вінні-Пух кілька разів кивнув головою. Він чекав, що Паць скаже: "Ти що?", або "Що ти!", або "Пуше, не може бути!", або дасть іншу корисну пораду, проте Паць не сказав нічого.

Щиро кажучи, Пацеві було трохи прикро, що не йому першому стрельнула в голову така чудова думка.

– Я хочу спіймати його в пастку,– сказав Пух, хвильку почекавши.– Це мусить бути дуже хитра пастка, і коли б ти, Пацику, мені допоміг...

– Пуше,– сказав Паць, ураз повеселівши, і знову відчув себе цілком щасливим,– ти мій друг, і я тобі допоможу.

А далі він сказав:

– А як ми це зробимо?

І Пух сказав:

– Ось у цьому і вся штука – як?

І вони сіли, щоб разом обміркувати все до дрібниць.

Перше, до чого додумався Пух,– це викопати Глибоченну Яму, а потім Слонопотам піде гуляти і впаде в цю Яму, а вони...

– Чого? – спитав Паць.

– Що – чого? – спитав Пух.

– Чого він туди впаде?

Пух почухав лапкою кінчик носа і сказав, що дуже просто – ну, піде Слонопотам гуляти, почне наспівувати пісеньку та поглядати на небо, чи не збирається там на дощ, от і не помітить Глибоченної Ями, поки не звалиться в неї, а тоді вже буде пізно!

Паць сказав, що це, безперечно, дуже хитра пастка. Та що, коли дощ уже йтиме?

Пух знову почухав кінчик носа і сказав, що, коли дощ уже йтиме, Слонопотам може подивитися на небо, аби дізнатися, чи скоро він ущухне,– от він знов-таки й не помітить Глибоченної Ями, поки не беркицьнеться в неї!.. А тоді вже буде пізно!

Паць сказав, що тепер усе зрозуміло і, на його думку, це просто-таки Найхитріша Пастка.

Пухові наче медом губи помазали, так йому стало приємно від похвали товариша. І він відчув, ніби Слонопотама все одно що вже спіймано.

Треба було тільки обдумати ще одну річ: де саме викопати ту Глибоченну Яму?

Паць сказав, що найліпше викопати яму перед самісіньким носом Слонопотама, якраз перед тим, коли він у неї беркицьнеться!

– Але ж він тоді побачить, як ми її будемо копати,– сказав Пух.

– Не побачить! Адже він дивитиметься на небо!

– А раптом він для чогось зиркне вниз?– сказав Пух.– І про все здогадається...

Він надовго задумався і врешті зажурено мовив:

– Не так усе це просто, як спершу гадалося. Мабуть, через те Слонопотами і попадаються так рідко...

– Мабуть, тому,– сказав Паць.

Вони зітхнули й підвелися. Тоді повитягали один з одного трохи колючок і знов посідали. І весь цей час Пух бубонів: "От коли б я вмів по-справжньому думати!"

Вінні глибоко вірив, що Слонопотама зловити можна, тільки треба, щоб сам ловець мав у своїй голові справжній розум, а не соснову тирсу... .

– Уяви собі,– звернувся він до Паця,– ніби ти намірився зловити мене. Як би ти це зробив?

– Ну, – сказав Паць, – я зробив би так: викопав би яму, поставив туди горщика з медом, а ти почув би запах меду, поліз у яму, а я...

– Щира правда, я поліз би по мед і в яму,– схвильовано сказав Пух,– тільки дуже обережно, щоб не забитися, і взяв би горщика і спершу облизав самі тільки вінця, немовби там уже немає меду. А далі, розумієш, відійшов би трохи набік і подумав трішки, а далі повернувся б і став лизати із самої середини горщика, а далі...

– Ну, годі, годі, заспокойся. Головне – ти був би в пастці, і я б тебе зловив. Так от, перш за все треба подумати: що люблять Слонопотами? По-моєму, жолуді, га? А в нас зараз багато... Пуше, та ж прокинься нарешті!

Пух, який тим часом поринув у солодкі мрії про мед, від несподіванки аж підскочив на місці і заявив, що мед принадливіший за жолуді. Паць був іншої думки, і вони мало не посварилися, та Паць вчасно змикитив, що коли вони кластимуть у пастку жолуді, то ці жолуді доведеться збирати йому, Пацеві, а коли вони порішать на меді, то Пухові буде зовсім неважко принести мед із власного буфета. Через те він сказав: "Гаразд, нехай буде мед!" саме в ту мить, коли Пух подумав так само і зібрався було промовити: "Гаразд, нехай будуть жолуді!"

– Мед, то й мед,– повторив для певності Паць і наморщив чоло, ніби з цим уже покінчено.– Я копатиму яму, а ти – гайда по мед.

– Згода,– сказав Пух і перевальцем почвалав лісовою стежкою.

Прийшовши додому, він підсунув до буфета стілець, видерся на нього і взяв з горішньої полиці великий-превеликий глек із медом. На глекові було написано "МЕТ", та щоб не лишалося ніяких сумнівів, Вінні-Пух зняв із нього паперову покришку й зазирнув усередину. Там справді було щось дуже схоже на мед!

– Однак це ще не певно,– сказав Пух.– Пригадую, мій дядько якось казав, ніби одного разу бачив точнісінько такого кольору сир.

Пух устромив язичок усередину й добряче лизнув.

– Так,– сказав він,– це мед. Сумніви зайві. І меду, я б сказав, від денця – по самі вінця. Якщо, звичайно,– сказав Пух,– якщо ніхто не вкинув на дно глека шматок сиру – ну просто так, жартома. Хіба трохи заглибитися далі? Ну просто так – перевірити... Ану ж як Слонопотами не люблять сиру... скажімо, як я... Ох! – він глибоко зітхнув.– Ні, ні, все чесно. До самого денця – чистісінький мед!

Остаточно впевнившись у цьому, Пух поніс глека до пастки, і Паць, визирнувши із Глибоченної Ями, спитав:

– Приніс?

І Пух відповів:

– Аякже! Тільки глечик трохи неповний.

Він передав мед Пацеві, а той, заглянувши в глек, сказав:

– От тобі й маєш! Оце в тебе все, що залишилося?

І Пух відказав:

– Так.

Бо воно й справді було так.

Паць поставив глека на дно Ями, тоді виліз ізвідти, і вони пішли додому.

– Ну, Пуше, на добраніч,– сказав Паць, коли вони підійшли до Пухової хати.– А завтра о шостій ранку ми зустрінемось біля Сосен і подивимося, скільки Слонопотамів утрапило до нашої пастки.

– До шостої, Пацю! А мотузка в тебе знайдеться?

– Ні. А для чого тобі мотузка?

– Щоб відвести їх додому,– сказав Пух.

–А-а-а! Я гадав, Слонопотами йдуть на свист.

– Одні йдуть, а інші не йдуть. За Слонопотамів ручатися не можна. Ну, на добраніч!

– Бувай здоров!

І Паць потрюхав до своєї хатки, біля якої була дошка з написом "Стороннім В", а Вінні-Пух почав укладатися спати.

За кілька годин, коли ніч тишком-нишком уже тікала геть. Пух зненацька прокинувся від якогось млосного відчуття. У

нього вже бувало раніше подібне відчуття, і він знав, що воно означає: йому хотілося їсти.

Пух почалапав до буфета, видерся на стілець, понишпорив на полицях і не знайшов там нічого.

– Дивно,– подумав він.– Я ж знаю, що там у мене стояв глечик із медом. Повнісінький глечик, із медом по самі вінця, і на ньому ще було написано "МЕТ", щоб я, бува, не помилився. Дивно, дуже дивно.

І він почав ходити з кутка в куток по кімнаті, розмірковуючи, куди ж міг подітися глек, і бурмотів собі під ніс пісеньку. Ось таку:

Куди ж це мед мій запропав?

В буфеті повен глек стояв!

Втекти від мене він не міг —

У нього ж бо немає ніг!

Не міг чкурнути він у ліс,

Бо мед – то не кабан;

У річку теж він не поліз,

Він що – Слонопотам?

І звісно, мед – це вам не птах,

Не пурхне в небеса.

А все ж пропав він... Ох-ах-ах!

Оце вже чудеса!

Він пробурмотів цю пісеньку тричі підряд і раптом усе пригадав. Адже він сам одніс глека до Хитрої Пастки на Слонопотамів!

– Ой, ой, ой! – сказав Пух.– Ось що трапляється, коли надто піклуєшся про Слонопотамів!

І він знову вклався в ліжко.

Проте сон йому наче рукою зняло. Що дужче він силкувався заснути, то гірше це в нього виходило.

Пух спробував лічити овець,– іноді це чудовий спосіб швидко заснути,– але тепер він зовсім не допомагав.

Тоді Пух узявся лічити Слонопотамів, та виявилося, що це ще гірше, бо кожен Слонопотам, якого він лічив, одразу ж накидався на його, Пухів, глек із медом і вилизував усе до краплини!

Кілька хвилин Пух лежав і мовчки терпів муки, та коли п'ятсот вісімдесят сьомий Слонопотам облизав свої ікла і буркнув вдоволено сам до себе:

"Чудовий мед, кращого я ніколи й не куштував",– Пух не витримав.

Він скочив із ліжка, вибіг із хати і помчав навпростець до Шести Сосен.

Сонце ще ніжилось у ліжку, але над Дрімучим Пралісом небо прозоріло, ніби попереджаючи, що сонечко вже прокидається і ось-ось вислизне з-під ковдри. У передранкових сутінках Сосни виглядали журними й самотніми; Глибоченна Яма здавалася ще глибшою, ніж насправді, а глек із медом, що стояв на дні, був зовсім примарний, неначе тінь.

Та коли Пух опинився поруч із глеком, його ніс миттю відчув мед, і Пухів язик сам вистромився з рота і став жадібно облизувати губи.

– От біда! – сказав Пух, тицьнувшись писком у глек.– Слонопотам майже все з'їв!

Далі, трохи подумавши, він додав:

– Ох, ні, то ж я сам з'їв! Я й забув.

На щастя, з'їдено було не все. На самому денці лишилося ще трішечки меду, тож Пух засунув голову в глек і заходився лизати...

Тим часом прокинувся й Паць. А прокинувшись, він одразу ж сказав: "Ох!" Далі набрався духу й додав: "Ну, що ж!" А далі вже геть хоробро закінчив: "Так тому й бути!"

Та насправді він почував себе не дуже хоробро, і йому аж серце заходило в п'яти, бо в голові стугоніло страшнюче слово – Слонопотам!

"Який він із себе, той Слонопотам?

Невже злющий, як сто вовків?

Чи йде він на свист? І якщо йде, то чого?

А поросят він їсть чи ні?

І якщо їсть, то чи всіх підряд?

І якщо він такий ласий до поросят, то, може, він усе ж не зачепить поросятка, в котрого є дідусь на ім'я Стороннім Вільям?"

Бідолашний Паць не знав відповіді на жодне з цих питань... а йому ж за годину вперше в житті належало зустрітися зі Слонопотамом!

"Правда, поруч буде Пух, а вдвох воно завжди не так страшно, як одному... Стоп! А що, як Слонопотами ласі не тільки до поросят, а й до ведмедів?!. Може, прикинутися, – думав Паць, – ніби мені розболілася голова, і не йти до Шести Сосен?.. Але ж – раптом сьогодні буде дуже гарна погода і ніякий Слонопотам не потрапить у пастку, а він, Паць, цілісінький ранок без діла вилежуватиметься в ліжку? Що ж робити?.."

І тут Пацеві сяйнула блискуча думка. Зараз він піде тихесенько до Шести Сосен, обережно-обережно зазирне в Пастку й погляне: є там Слонопотам чи немає? Якщо Слонопотам є, то він, Паць, повернеться додому й ляже у ліжко, а якщо Слонопотама немає, то він, Паць, звісно, не лягатиме!..

І Паць пішов.

Спершу він думав, що ніякого Слонопотама там не буде; далі завагався: ні, мабуть-таки, буде; а коли наблизився до Пастки, то вже зовсім упевнився, що Слонопотам таки попався, бо на власні вуха почув, як той щосили слонопотамить.

– Ой мамо, ой ріднесенька! – сказав Паць.

Йому закортіло швидше втекти. Але він не міг. Коли він уже підійшов так близько, то треба хоч краєчком ока глянути на живого Слонопотама. І от Паць обережно-обережно підповз до Ями і зиркнув униз...

А Вінні-Пух, вилизавши мед, увесь цей час тільки те й робив, що намагався витягти голову з глека – і ніяк не міг! Що дужче він трусив головою, то глек міцніше на неї налазив.

Пух кричав "Мамо!", кричав "Тату!", кричав "Ой рятуйте!" і навіть просто: "Ой, ой, ой!", та це не допомагало, тільки голос його гув, як із порожньої бочки.

Він спробував бемцнути глеком об що-небудь, та оскільки не бачив, об що треба бемцати, то це не допомагало. Він намагався вилізти з Ями, але оскільки не бачив нічого, крім пітьми в глекові, то й із цього нічого не виходило.

Нарешті, вкрай змучившись, він задер голову разом із глеком до неба і жалібно заволав...

І саме цієї миті Паць зазирнув у Яму!

– Ґвалт! Рятуйте! – зарепетував Паць.– Слонопотам, страшний Слонопотам!

І він так чкурнув, аж замиготіли його п'яти. На бігу він усе кричав та кричав:

– Рятуйте! Ґвалт! Слонастий Страшнопотам!.. Ґвалтастий Рятупотам!.. Рятастий Ґвалтопотам!

Так він кричав і миготів п'ятами, аж поки добіг до будиночка Крістофера Робіна.

– Що там скоїлося, Пацю? – спитав Крістофер Робін, який щойно прокинувся і саме збирався вставати з ліжка...

– Рят!.. Ґлавт! – сказав Паць, який так захекався, що ледве міг вимовити слово.– Рятам... Ґвалтам... Слонопотам!

–Де?

– Отам,– сказав Паць, махнувши лапкою.

– Який же він?

– Стр-р-р-рашний! З Отакенною Головою! Ти такої ніколи не бачив, Крістофере Робіне... Ну, така велика, така велика, як... як не знаю що!.. Ну, як, приміром... приміром... як глек!

– Гаразд,– сказав Крістофер Робін, узуваючи чоботи.– Я мушу на нього подивитися. Ходімо.

Певна річ, із Крістофером Робіном Паць нічого не боявся. І вони пішли...

– Чуєш, чуєш? Це він! – наполохано прошепотів Паць, коли вони наблизились до Ями.

– Та щось нібито чую,– сказав Крістофер Робін.

Вони чули стукіт. То бідолашний Вінні натрапив, зрештою, на якийсь корінь і силкувався розбити глека.

– Он! Он! – прошепотів Паць.– Ой, як страшно! – і він міцно вчепився Крістоферові Робіну за руку.

Та що це?! Крістофер Робін раптом голосно засміявся. Він сміявся, аж за живіт брався... сміявся, аж по землі качався.

І доки він сміявся, Слонопотамова голова добряче луснулася об корінь.

Трах! – глек розлетівся на черепки.

Бах! – і з'явилася голова Вінні-Пуха!

І лише тоді Паць зрозумів, який же він був смішний. І йому стало так соромно, що він чкурнув навпрошки додому й ліг у ліжко, бо в нього й справді заболіла голова.

А Крістофер Робін та Вінні-Пух пішли разом поснідати.

– Ох ти, дурненький мій ведмедику! – сказав Крістофер Робін.– Як же я тебе люблю!

– А я тебе! – сказав Вінні-Пух.

ПРИГОДА ШОСТА,

У якій Іа-Іа на день свого народження одержує два подарунки

Іа-Іа – підстаркуватий сірий ослик – стояв одного разу на березі струмка й понуро дивився у воду на своє віддзеркалення.

– Трагічна картина,– сказав він нарешті.– Ось як це зветься: трагічна картина.

Він обернувся й ліниво почвалав берегом струмка вниз за течією. Пройшовши метрів із двадцять, він перебрів струмок і так само ліниво почвалав назад протилежним берегом проти течії. Навпроти того місця, де він стояв раніше, Іа-Іа зупинився і знов подивився у воду.

– Я так і знав,– зітхнув він.– Із цього боку анітрохи не краще. Та всім байдуже. Нікому немає діла. Трагічна картина – ось як це зветься.

Нараз у заростях папороті щось затріщало і звідти вигулькнув Пух.

– Доброго ранку, Іа,– сказав Пух.

– Доброго ранку, ведмедику Пуше,– невесело сказав Іа.– Якщо він, цей ранок, і справді добрий. А я в цьому сумніваюся,– додав він.

– Чого? Що трапилося?

– Нічого, ведмедику Пуше. Усі ж не можуть. А декому й не доводиться. Тут нічого не вдієш.

– Чого всі не можуть? – перепитав Пух, потерши кінчик носа.

– Веселитися, співати-танцювати й таке інше... Під вербою, під рясною...

– А-а, ясно! – сказав Пух. Він надовго задумався, потім спитав:– Під якою вербою?

– Під тією, на якій груші ростуть,– невесело мовив Іа-Іа.– Танки-співанки й таке інше. Я не жаліюся, але так воно і є.

Пух умостився на великому камені й спробував що-небудь зрозуміти. Виходило щось, на зразок загадки, а Пух не вважав себе добрим відгадувачем, бо в голові в нього, що не кажіть, була тирса.

І через те він про всяк випадок заспівав загадкову пісеньку:

Різні на світі бувають дива,

Часом аж обертом йде голова.

Щойно я бачив: написано – РИС.

Вліво читаю – СИР об'явився!

Звідки той СИР і навіщо той РИС?

Спробуй у цьому ти сам розберись.

От я й кажу геть усім наперед:

Кращого в світі немає, як МЕД!

Це був перший куплет пісеньки. І коли Пух його проспівав, Іа-Іа не мовив ні слівця, чи сподобалася йому пісня, чи ні. Тому Пух заспівав ще й другий куплет:

Мешкає в дереві наша Сова,

Чув я від неї кумедні слова:

"ЗАМОК замкнула я свій на ЗАМОК.

Дощик пішов – і ЗАМОК мій ЗАМОК.

ЗАМОК не втраплю – заржавів ЗАМОК,

Він-бо під дощиком дуже ЗАМОК".

От я й кажу геть усім наперед:

Кращого в світі немає, як МЕД!

Іа-Іа й цього разу мовчав, наче набрав у рот води, тому Пух перейшов до третього куплета:

Муха літає. Ластівка – теж.

Пташкою ж муху ти не назвеш.

Є такий кінь, називається МУЛ,

Він, коли схоче, то ляже у МУЛ.

Все це аж надто великі дива —

Їх не вміщає моя голова.

От я й кажу геть усім наперед:

Кращого в світі немає, як МЕД!

– Правильно. Ото ж бо і є,– сказав Іа-Іа.– Співай-траляляй! Ой гоп, жа-жа-жа. Веселися, ведмежа!

– Я й веселюся,– сказав Пух.

– Дехто може,– сказав Іа-Іа.

– Та що трапилося, скажи?

– А хіба щось трапилося?

– Ні, але в тебе такий сумний вигляд, Іа.

– Сумний? Чого б мені бути сумним? Адже сьогодні мій день народження. Найщасливіший день року!

– Твій день народження? – перепитав Пух, страшенно здивований.

– Атож. Хіба не бачиш? Поглянь на всі ці подарунки.– Він помахав передньою ногою, ніби справді на щось показував.– Поглянь на іменинний пиріг! На цукерки й тістечка!

Пух поглянув – спершу праворуч, тоді ліворуч.

– Подарунки? – спитав він.– Іменинний пиріг? Цукерки? Де?

– Хіба ти їх не бачиш?

– Ні,– сказав Пух.

– Я теж,– сказав Іа.– Це жарт,– пояснив він.– Ха-ха!

Пух почухав потилицю, зовсім збитий з пантелику.

– А сьогодні справді твій день народження? – спитав він.

– Справді.

– Ой! Ну, щиро вітаю тебе і зичу тобі багато-багато щастя в цей день.

– І я щиро вітаю тебе і зичу тобі багатобагато щастя в цей день, ведмедику Пуше.

– Але ж сьогодні не мій день народження.

– Ні, не твій, а мій.

– А ти ж кажеш: "Зичу тобі щастя в цей день".

– То й що? Хіба ти хочеш бути нещасним у мій день народження?

– Ага, зрозумів,– сказав Пух.

– Досить уже того,– сказав Іа-Іа, ледве не плачучи, – досить уже того, що я сам такий нещасний: ні дарунків, ні іменинного пирога, ні цукерків, і взагалі – всі мене покинули й забули.... А коли й інші будуть нещасні...

Цього Вінні-Пух стерпіти вже не міг:

– Постій тут! – гукнув він осликові й щодуху помчав додому.

Пух відчув, що мусить негайно подарувати бідолашному Іа хоча б що-небудь, а опісля він матиме час подумати про Справжній Дарунок.

Біля своєї хатки він застав Паця, який підстрибував перед дверима, силкуючись дотягтися до дзвоника.

– Привіт, Пацю,– сказав Пух.

– Доброго здоров'ячка, дорогий Пуше,– сказав Паць.

– Що ти там робиш?

– Та намагаюся подзвонити,– сказав Паць.– Я оце йшов повз твою...

– Дай-но я тобі допоможу,– люб'язно запропонував Пух.

Він підійшов до дверей і натиснув на кнопку.

– А я оце щойно зустрів Іа-Іа,– повідомив Пух.– Бідолашний ослик дуже засмучений, бо в нього сьогодні день народження, а всі про нього забули, і він так зажурився, так зажурився, – ти ж знаєш, як він уміє... Ну от, він стоїть такий похнюплений, а я...

– Слухай, чого нам так довго не відчиняють? Невже тут живуть такі сплюхи? – дещо роздратовано сказав Пух і знову подзвонив.

– Пуше,– сказав Паць,– та це ж твій власний дім.

– Еге,– сказав Пух.– А й справді. Тим краще: прошу заходити!

Вони зайшли до кімнати. Пух відразу шаснув до буфета, аби впевнитися, чи стоїть там невеличкий горщик із медом – саме такий, якого йому треба. Горщик стояв на місці, і Пух зняв його з полиці.

– Я віднесу його Іа,– пояснив він.– А що ти збираєшся йому подарувати?

– Можна, щоб і я подарував йому горщика? – спитав Паць.– Буцімто від нас обох?

– Ні,– сказав Пух.– Це ти погано придумав.

– Ну, гаразд. Тоді я подарую Іа повітряну кульку. У мене зосталася одна від мого свята. Я зараз збігаю по неї, добре?

– Добре. Оце ти чудово придумав! Бо Іа-Іа треба розвеселити. А з повітряною кулькою кожен звеселиться. Ніхто не буде журитися, коли в нього є повітряна кулька!

Отож Паць хутенько подріботів додому, а Пух із горщиком меду завернув до струмка.

В повітрі стояла спека, а йти було досить далеко. Не встиг Пух здолати й половину шляху, як раптом відчув у всьому тілі дивне лоскотання. Спершу йому залоскотало в носі, далі в горлі, далі засмоктало під грудьми, а далі опустилося аж до самісіньких п'ят. Так, ніби хтось у ньому всередині шепотів: "Знаєш, Пуше, зараз саме час чого-небудь трішечки..."

– Ого-го! – сказав Пух.– Я й не знав, що вже так пізно!

Він сів на землю і зняв з горщика накривку.

– Добре, що я прихопив його з собою,– сказав Пух.– А більшість ведмедів у таку спеку навіть і не подумали б прихопити з собою те, чим можна трохи підкріпитися!

І він припав до меду.

– А тепер подумаємо,– сказав Пух, востанне лизнувши денце горщика,– подумаємо, куди ж це я збирався йти. А, так-так, до Іа!

І він неквапливо підвівся з землі. Та раптом Пух усе пригадав. Адже він з'їв подарунок!

– Гай гай! – скрушно похитав головою Пух.– Ну що тепер робити? Треба ж подарувати бідолашному Іа бодай що-небудь! 0-хо-хо!

Зопалу Пух навіть не знав, куди спрямувати свої думки.

Та згодом він подумав:

"Усе-таки це дуже гарний горщик, хоча в ньому й немає меду. Якщо я гарненько його помию і попрошу когось написати збоку "Вітаю з днем народження", то Іа зможе тримати в ньому що захоче. Це буде корисна річ!"

У цей час Пух саме проходив через Дрімучий Праліс, де жила Сова, і вирішив завітати до неї в гості, бо про Сову ходила слава, що вона страх яка грамотійка.

– Доброго ранку, Сово! – сказав Пух.

– Доброго ранку, Пуше,– сказала Сова.

– Вітаю тебе з днем народження Іа і зичу тобі багато-багато щастя,– сказав Пух.

– Он як? – здивувалася Сова.

– Саме так. А що ти, Сово, хочеш йому подарувати?

– А ти, Пуше, що хочеш йому подарувати?

– Я несу йому на дарунок Корисний Горщик, в якому можна тримати все, що заманеться. А тепер я хочу тебе попросити...

– Ось цей? – спитала Сова і взяла з Пухових лапок горщика.

– Ось цей,– сказав Пух.– І я хочу тебе попросити...

– У ньому тримали мед,– сказала Сова.

– У ньому можна тримати що завгодно,– серйозно сказав Пух.– Це дуже-дуже корисна річ. І я хотів попросити тебе...

– А ти узяв би та й написав на ньому: "Вітаю тебе з днем народження".

– Так про це ж я й прийшов тебе просити! – сказав Пух.– Бо мій правопис якийсь кульгавий. Узагалі він гарний правопис, тількиот чогось трохи накульгує, і букви заскакують не на свої місця... Ти напишеш на ньому "Вітаю з днем народження"? Добре? Дуже тебе прошу!

– Просто чарівний горщик! – сказала Сова, оглянувши його з усіх боків.– А можна, я його теж подарую? Спільно від тебе й від мене.

– Ні,– сказав Пух.– Це ти погано придумала. Краще давай я спершу його помию, а тоді ти все на ньому напишеш.

Пух добре вимив горщика і насухо його витер, а Сова тим часом слинила кінчик свого олівця й думала, як пишеться "день народження".

– Пуше, а ти вмієш читати? – спитала вона не без тривоги в голосі.– От, наприклад, у мене при вході висять таблички під дзвоником та під дзвіночком. Усі написи там зробив Крістофер Робін! Ти їх прочитав?

– Розумієш, коли Крістофер Робін сказав мені, що там написано, тоді і я зміг прочитати,– відповів Пух.

– Чудово! Я також скажу тобі, що тут, на цьому горщикові, написано, і тоді ти зможеш прочитати! І Сова взялася писати... Ось що вона написала:

"ВИТА ТЮ ТИ БЕ ЗИДНЕМ НАРО ЖНЯ ВНЯ"

Пух із захопленням подивився на цей напис.

– Я тут написала "Вітаю тебе з днем народження",– недбало пояснила Сова.

– Оце напис! Усім написам напис! Та ще й який довгий! – із глибокою повагою сказав Пух.

– Ну, якщо тобі сказати вже геть усе, то насправді тут написано так: "Вітаю тебе з днем народження. Бажаю щастя. Твій Пух". Я не пожаліла олівця, бачиш, скільки стерлося!

– Бачу. Ого! – сказав Пух.

А тим часом Паць устиг збігати до себе додому й узяти повітряну кульку для Іа. Він міцно обхопив її лапками, притис до грудей, щоб вітер, бува, не заніс її в небо, і помчав до струмка, аби прибігти на місце раніше за Пуха. Йому страшенно кортіло найпершим піднести осликові дарунок, щоб усі подумали, ніби Паць згадав про день народження Іа сам, без сторонніх підказок.

Отож він так поспішав і так замріявся, уявляючи, як зрадіє його подарункові Іа, що геть не дивився собі під ноги... і раптом Пацева ніжка потрапила в мишачу нірку, і він з усього маху заорав носом землю.

Ба-бах!!!

Паць лежав ні живий ні мертвий, не тямлячи, що трапилось. І спершу він подумав, що, може, весь-весь білий світ злетів у повітря; згодом він подумав, що, може, в повітря злетів не світ, а тільки їхній улюблений Ліс; а ще трохи згодом він подумав, що, певне, то лише він, Паць, злетів за хмари і лежить оце зараз десь на Місяці й ніколи-ніколи вже не побачить ні Крістофера Робіна, ні Пуха, ні Іа... Однак іще трохи-трохи згодом він подумав:

"Нехай я й на Місяці, нехай! Проте не обов'язково лежати носом додолу!"

І він обережно зіп'явся на ноги й озирнувся довкола... Ні, довкола був той самий їхній рідний Ліс!

"Цікаво, просто чудасія! – подумав він.– А що ж то було за ба-бах? Адже не міг я сам наробити стільки шуму, коли спіткнувся й упав. І де поділася моя кулька? І звідки тут узявся оцей квачик?"

Який жах! Той квачик, та гумова ганчірочка й була – саме була! – його повітряною кулькою.

– Ой мамо! – сказав Паць.– Ой мамонько, мамо! Ой мамонько, мамонько, мамо!.. Ну що ж?.. Тепер уже пізно. Додому вертатися нічого... Іншої кульки в мене немає. Та, мабуть... мабуть, Іа не дуже й любить повітряні кульки...

І Паць подріботів далі, хоч, правду кажучи, біг тепер не так уже й весело. Та все ж він скоро добіг до того місця, де над струмком стояв Іа-Іа й дивився на своє віддзеркалення у воді.

– Доброго ранку, Іа! – ще здалеку загукав Паць.

– Доброго ранку, маленький Пацику,– відповів Іа-Іа.– Якщо цей ранок справді добрий,– сказав він.– У чому я сумніваюся,додав він.– А втім, це байдуже,– закінчив він.

– Іа, вітаю тебе з днем народження, – сказав Паць, підійшовши тим часом ближче.

Іа-Іа перестав дивитися на своє віддзеркалення у воді й, повернувши голову, витріщився на Паця.

– Ану-ну, повтори, що ти сказав,– промовив він.

– Вітаю те...

– Зачекай хвильку!

Хитаючись на трьох ногах, Іа-Іа став обережно підносити четверту до вуха.

– Я навчився цього ще вчора,– пояснив він, упавши тричі підряд.– Це дуже просто. І головне – так краще чути... Ну от, усе гаразд. То як ти щойно сказав? Повтори, будь ласка,– попросив Іа, підперши вухо копитом.

– Вітаю тебе з днем народження!– повторив Паць.

– Мене?

– Авжеж, Іа.

– З моїм днем народження?

– З твоїм!

– Отже, в мене справжній день народження?

– Найсправжнісінький, Іа! І я приніс тобі дарунок.

Іа опустив праву ногу, повільно обкрутився на місці й, крекчучи від натуги, насилу дотягся до вуха лівим копитом.

– Я хочу послухати ще й на це вухо,– сказав він.– Тепер говори.

– Да-ру-нок! – проказав Паць голосно.

– Мені?

– Авжеж!

– На день народження?

– Атож!

– Отже, виходить, у мене таки справжній день народження?

– Звичайно, Іа! І я дарую тобі повітряну кульку!

– Повітряну кульку? – перепитав Іа-Іа.– Ти сказав – повітряну кульку? Це такі великі, гарні, яскраві, що їх надувають? Ех, танкиспіванки, гіп-гоп, тра-ля-ля!

– Саме так, саме так... Тільки, розумієш... мені дуже шкода... розумієш, Іа... коли я біг, щоб чимшвидше принести тобі кульку, я впав.

– Ой-ой-ой! Біднесенький мій! Мабуть, ти таки дуже поспішав. Гадаю, ти не забився, маленький Пацику?

– Ні, але кулька... Ох, Іа... вона зовсім луснула.

Запала довга-предовга мовчанка.

– Моя кулька? – нарешті спитав Іа-Іа.

Паць кивнув.

– Мій деньнародженнєвий дарунок?

– Так, Іа,– сказав Паць, підшморгуючи носом.– Ось він... Щиро вітаю тебе з днем народження.

І він подав Іа маленький гумовий квачик.

– Оце воно? – спитав Іа трохи здивовано.

Паць кивнув.

– Мій подарунок?

Паць кивнув іще раз.

– Повітряна кулька?

– Так.

– Спасибі тобі, Пацику,– сказав Іа-Іа.– Пробач, будь ласка... але я хочу спитати, якого кольору була кулька, коли... коли вона була кулькою?

– Червона.

– Я так і знав! Червона!.. – проказав собі під ніс Іа-Іа.– Мій улюблений колір... А яка завбільшки вона була?

– Майже така, як я.

– Я так і знав!.. Завбільшки з Паця!.. – сумно пробурмотів Іа-Іа.– Мій улюблений розмір!.. Он воно як: куди не кинь, всюди клин.

Паць почував себе дуже нещасним і просто не знав, як йому бути. Він лише раз по раз розкривав рота, заміряючись щось сказати, та тут-таки вирішував, що саме цього казати й не слід.

І раптом, на його щастя, з того боку струмка долинули вигуки. То прийшов Пух.

– Зичу тобі багато-багато щастя! – кричав Пух, певне, забувши, що він уже це говорив.

– Спасибі, Пуше, мені вже пощастило,– понуро відповів Іа-Іа.

– Я приніс тобі подаруночок! – радісно вигукнув Пух.

– У мене вже є подаруночок,– відповів Іа.

Пух тим часом перебрів струмок і підійшов до Іа. Паць сидів віддалік, похиливши голову на лапки, і тихенько шморгав носом.

– Ось він,– сказав Пух.– Це – Дуже Корисний Горщик. А на ньому, знаєш, що написано? "Вітаю тебе з днем народження! Бажаю щастя. Твій Пух". Он скільки всього там написано. І в нього можна класти що захочеш.

Глянувши на горщика, Іа-Іа страшенно розхвилювався:

– Оце те, що треба! – вигукнув він.– Слово честі, моя кулька якраз увійде в цей горщик!

– Та ні, Іа,– зупинив його Пух.– Повітряні кульки не можуть уміщатися в горщику. Вони дуже великі. З ними треба не так, а отак: візьми кульку за мотузок...

– То інші кульки не входять, а моя увійде! Ще й як! – гордо сказав Іа.– Дивися, Пацику!

Паць сумовито озирнувся, а Іа-Іа схопив колишню кульку зубами й обережно поклав її у горщик, далі витяг її і поклав на землю, а далі знову взяв її зубами і обережно поклав у горщик.

– Вийшло! – закричав Пух.– Тобто увійшла!

– Увійшла! – закричав Паць.– І вийшла!

– Чудово виходить! – закричав Іа-Іа.– Просто краса!

– Я дуже щасливий,– сказав радісно Пух,– що здогадався подарувати тобі Корисний Горщик, у який можна класти найусілякіші речі.

– А я дуже щасливий,– сказав радісно Паць,– що здогадався подарувати тобі Річ, яку можна класти у цей Корисний Горщик!

Та Іа-Іа нічого не чув. Йому було не до того: він то клав свою кульку в горщик, то витягав її назад, і було видно, що він таки по-справжньому щасливий...

– А я хіба нічого йому не подарував? – спитав Крістофер Робін засмученим голосом.

– Як же нічого? Звісно, подарував! – сказав я.– Пригадай лишень, ти подарував йому,,, подарував таку маленьку-маленьку...

– А, вже згадав! Я подарував йому великувелику коробку фарб, якими можна намалювати все, що схочеш.

– Еге. Саме так.

– Тільки чого я не віддав йому дарунок із самого ранку?

– Ну, звісно чого! Адже ти був страшенно заклопотаний приготуваннями до свята. Ти клопотався, щоб для Іа був і святковий пиріг, і цукерки, й морозиво...

– Еге, тепер я вже все згадав,– замріяно сказав Крістофер Робін.

ПРИГОДА СЬОМА,

У якій Кенга та Крихітка Ру з'являються в лісі, а Пацеві нежданно-негадано намилюють шию

Здавалося, жодна жива душа не знала, звідки вони взялися і як опинилися тут, у Лісі, – мама Кенга і Крихітка Ру.

Коли ж Пух спитався Крістофера Робіна: "Як вони сюди потрапили?", Крістофер Робін сказав:

"Звичайним шляхом. Ясно, Пуше?"

Пух, якому було зовсім не ясно, сказав: "Угу". – Потім двічі кивнув головою і повторив: "Звичайним, шляхом. Ага, угу". – І

почвалав у гості до свого друга Паця – дізнатися, що він про це думає.

У Паця саме гостював Кролик. І вони почали міркувати усі троє.

– Мені ось що не до душі,– сказав Кролик.– Ми собі живемо тут – ти, Пуше, і ти, Пацику, і я – і раптом...

– Ще Іа,– сказав Пух.

– Ще Іа – і раптом...

– І ще Сова,– сказав Пух.

– І ще Сова – і раптом ні сіло ні впало...

– Так, так, а ще ж Іа,– сказав Пух.– Я трохи не забув про нього!

– Ми собі живемо тут,– повторив Кролик дуже повільно та голосно,– усі-всі ми – і раптом ні сіло ні впало ми прокидаємося одного ранку, і що ми бачимо? Ми бачимо якусь Чужинську Тварину серед нас! Тварину, про яку ми ніколи ні сном ні духом не знали! Тварину, яка носить своїх дітей у кишені! Казна-що! Уявіть, коли б це мені заманулося тягати в кишенях своїх родичів! Скільки б мені знадобилося кишень?

– Шістнадцять,– сказав Паць.

– Сімнадцять, здається... Авжеж! – сказав Кролик.– Та ще одну для носовичка. Отже, всього – вісімнадцять. Вісімнадцять кишень в одному костюмі! Та я просто заплутався б!

Тут усі вмовкли й довго-довго думали про кишені.

Нарешті Пух, який увесь цей час напружено морщив лоба, сказав:

– По-моєму, їх п'ятнадцять.

– Чого, чого? – спитав Кролик.

– Кажу, що їх таки п'ятнадцять.

– П'ятнадцять чого?

– Твоїх родичів.

– А до чого тут мої родичі?

Пух потер кінчик носа й сказав, що йому здалося, ніби Кролик говорив про своїх родичів.

– Хіба? – сказав Кролик, знизавши плечима.

– Авжеж, говорив...

– Ну, гаразд, Пуше, облишмо родичів,– нетерпляче сказав Паць.– Питання стоїть так: що нам робити з Кенгою?

– А-а, ясно,– сказав Пух.

– Найліпше,– сказав Кролик,– найліпше буде зробити таке: взяти й викрасти Крихітку Ру, а потім його сховати, і коли Кенга запитає: "Де ж це моя Крихітка Ру?", ми скажемо: "Ага!"

– Ага! – сказав Пух, надумавши потренуватися.– Ага! Ага!

– По-моєму,– сказав він трохи згодом,– по-моєму, ми можемо сказати "ага", навіть не викрадаючи Крихітки Ру.

– Пуше,– поблажливо сказав Кролик,– у тебе й справді в голові сама тирса!

– Я знаю,– винувато промовив Пух.

– Ми скажемо "ага" так, щоб Кенга зрозуміла, що ми знаємо, де її Крихітка Ру. Таке "ага" означає: "Ми тобі скажемо, де Крихітка Ру, якщо ти пообіцяєш піти з нашого Лісу й ніколи не повертатися". А тепер помовчте: я хочу подумати! – сказав Кролик.

Пух подибав у куточок і став учитися такого "Ага!", про яке казав Кролик. Іноді йому здавалося, що воно виходить саме таке, а іноді – що зовсім не таке.

"Мабуть, тут усе залежить від вправ,– думав Пух.– Цікаво, чи й Кенга повинна робити такі вправи, щоб нас зрозуміти?"

– Я ось про що хотів запитати,– сказав Паць, неспокійно соваючись на місці,– Я оце мав розмову з Крістофером Робіном, і він сказав, що Кенга, між іншим, вважається Одним із Найлютіших Звірів. Сам я не боюся звичайних лютих звірів, але всі знають, що коли в Одного з Найлютіших Звірів забрати дитину, то цей звір стає такий лютий, як Двоє Найлютіших Звірів. І тоді вже казати "Ага!" буде, мабуть, досить безглуздо.

– Пацю,– промовив Кролик, діставши олівця і послинивши його,– ти страшенний боягуз, ти не маєш ані краплі хоробрості!

– Важко бути хоробрим,– сказав Паць і тихенько зашморгав носом,– коли ти є лише таким Малесеньким Пацем.

Кролик, який тим часом почав щось квапливо писати, на хвильку відірвався від роботи і сказав:

– От саме завдяки тому, що ти такий малесенький, ти скоро будеш у найбільшій пригоді.

Паць так зрадів, що він буде в пригоді, що враз і думати забув про будь-які страхи. А коли Кролик сказав, що Кенги бувають люті лише взимку, а в усі інші пори року вони – Найсумирніші Створіння, Паць ледве міг усидіти на місці, так йому закортіло потрапити в пригоду.

– А як же я? – засмутився Пух.– Виходить, я зовсім не буду в пригоді?

– Не журися, Пуше,– утішив його Паць.– Може, якось іншим разом...

– Без Пуха,– урочисто сказав Кролик, загострюючи олівця,– пригода взагалі буде неможлива.

– Ого! – сказав Паць, силкуючись не показати свого розчарування.

А Пух знову почалапав у куток і гордо сказав собі подумки: "Без мене взагалі неможливо! От я, так я!"

– А тепер слухайте всі! – сказав Кролик, скінчивши писати.

Пух та Паць сіли й приготувалися слухати уважно-уважно – аж роти пороззявляли!

І ось що їм прочитав Кролик:

ПЛАН,

як викрасти Крихітку Ру.

1. По-перше. Кенга бігає швидше за кожного з нас, навіть за мене.

2. Ще найпершіше. Кенга не зводить очей із Крихітки Ру, якщо він не застебнутий у неї в кишені геть на всі ґудзики.

3. Отже. Якщо ми хочемо викрасти Крихітку Ру, нам треба виграти час, бо Кенга бігає швидше за кожного з нас, навіть за мене (див. параграф 1).

4. Ідея. Якщо Ру вискочить із Кенжиної кишені, а Паць туди вскочить, то Кенга не помітить різниці, бо Паць – це всього лиш Малесенький Паць.

5. Такий самий, як і Крихітка Ру.

6. Але Кенга неодмінно має глянути в інший бік, щоб не помітити, як Паць вскочить до неї в кишеню.

7. Дивись параграф 2.

8. Ще одна ідея. Та коли Пух заговорить до неї і говоритиме дуже переконливо, вона може на мить відвернутися.

9. І тоді я зможу втекти з Ру.

10. Дуже швидко.

11.1 Кенга спочатку нічого не помітить, а помітить уже згодом.

Кролик гордо прочитав усе це вголос, і, коли він закінчив, деякий час усі мовчали. Тільки Паць усе відкривав та закривав рота, але не міг промовити й слова. Нарешті, йому пощастило видушити з себе захриплим голосом:

– А тоді?

– Що тоді?

– Ну, коли Кенга помітить, що то не Ру?

– Тоді ми всі разом скажемо: "Ага!"

– Усі втрьох?

– Еге.

– Ого!

– А що тебе турбує, Пацю?

– Нічого,– сказав Паць.– Якщо ми всі троє скажемо "Ага!", тоді все гаразд... Якщо ми всі троє скажемо "Ага!",– сказав Паць,– тоді я не турбуюся,– додав він.– Але мені б не хотілося казати "Ага!" самому. Бо воно дуже погано вийде... До речі,–

поцікавився він,– ти цілком певен у тому, що ти казав про зиму?

– Про зиму?

– Ну, про те, що Кенги найбільше лютують у січні та лютому?

– А-а! Так, так, це напевне. Ну, Пуше, тобі ясно, що ти маєш робити?

– Ні,– сказав Пух.– А що я маю робити?

– Та лише одне: говорити й говорити з Кенгою, щоб вона нічого не помічала.

– Ага! А про що говорити?

– Про що хочеш.

– Може, почитати їй вірші чи щось таке?

– Так, так, саме вірші,– сказав Кролик.– Блискуча думка! А тепер – гайда!

І вони всім гуртом подалися шукати Кенгу.

Кенга й Ру тихо-мирно бавилися на піщаній галявці.

Крихітка Ру робив свої вправи в пісочку: він стрибав у висоту, стрибав у довжину і стрибав навіть у глибину, тобто вчився падати в мишачі нірки й вилазити з них, а Кенга хвилювалася і щохвилини примовляла:

"Ну, любий мій, оце ще разочок стрибни, та й час додому".

І ось цієї миті з-за пагорба й вигулькнув не хто інший, як сам Вінні-Пух.

– Добрий день, Кенго! – сказав він.

– Добрий день, Пуше.

– Диви, як я стрибаю! – пропищав Крихітка Ру і впав у надцяту мишачу нірку.

– Привіт, Ру, маленький мій друже!

– А ми оце збираємося додому,– сказала Кенга.– Добрий день, Кролику. Добрий день, Пацю.

Кролик та Паць, які тим часом теж вигулькнули з-за пагорба, тільки з іншого боку, й собі сказали "Добрий день" та "Привіт, Ру", а Ру запросив їх поглянути, як він стрибає...

Отож вони стояли й дивилися.

І Кенга дивилася також...

– Послухай-но, Кенго,– сказав Пух, після того як Кролик підморгнув йому вдруге.– Цікаво знати, чи любиш ти вірші?

– Не дуже,– сказала Кенга.

– Та ну! – сказав Пух.

– Ру, любий мій, оце ще разочок стрибни, та й час додому!

Запала коротка мовчанка.

Ру шугонув ще в одну мишачу нірку.

– Ну, чого ж ти, давай,– голосно прошепотів Кролик, прикриваючи рота лапкою.

– До речі, про вірші,– сказав Пух.– Я оце по дорозі сюди склав такого собі віршика. Ну ось такого... Кхи, кхи... Хвилиночку...

– Та невже? – сказала Кенга.– Ру, любий мій...

– Віршик тобі сподобається,– сказав Кролик.

– Ти його полюбиш,– кувікнув Паць.

– Тільки слухай уважно,– порадив Кролик.

– Аби нічого не прослухати,– кувікнув Паць.

– Гаразд, гаразд,– сказала Кенга, та, на жаль, вона й далі не зводила очей із Крихітки Ру.

– То про що ж у ньому йдеться, Пуше? – сказав Кролик.

Пух легенько відкашлявся й почав:

У ПОНЕДІЛОК я гуляв

І довго думав та гадав:

"Чому так любо сонце гріє,

Коли хурделиця не віє?"

А у ВІВТОРОК – хуга, сніг,

І я подумав, як на гріх:

"Чому це сонечко не сяє,

Коли хурделиця гуляє?"

У СЕРЕДУ я вийшов з хати —

Став дощик з неба накрапати.

"Навіщо дощ,– подумав я,-

Коли в калюжах вся земля?"

А у ЧЕТВЕР пішов я в Ліс.

Ого! Мороз шипа за ніс!

Отут би сонце припекло,

А сонце взяло і втекло...

П'ЯТНИЦЮ...

– Ду-у-же, дуже мило! – сказала Кенга, не чекаючи розповіді про те, що сталося в п'ятницю.– Ну, Ру, оце вже останній-останній разочок стрибни, мій любий, та й час додому.

Кролик непомітно підштовхнув Пуха ліктем у бік.

– До речі, про вірші, – квапливо сказав Пух.– Ти коли-небудь звертала увагу на оте дерево – он там, праворуч?

– Де? – сказала Кенга й далі дивлячись на Крихітку Ру.– Ну, серденько Ру...

– Та ондечки, праворуч,– сказав Пух і показав за спину Кенги.

– Ні,– сказала Кенга.– Ну, серденько Ру, а тепер, любий, стрибай у кишеню та й підемо додому.

– Ні, ти обов'язково подивися на оте дерево – он там, праворуч,– сказав Кролик.– Ру, хочеш, я тебе підсаджу? – І він узяв Крихітку Ру на лапки.

– А на тому он дереві сидить пташинка,– сказав Пух.– Чи, може, то рибинка?

– Авжеж, то сидить пташинка,– сказав Кролик,– якщо вона, звичайно, не рибинка.

– То не рибинка, то пташинка! – кувікнув Паць.

– Так воно і є, – сказав Кролик.

– Цікаво, а то шпачок чи дрізд? – спитав Пух.

– У тому вся й штука,– сказав Кролик,– чи то дрізд, чи, може, шпачок?

І тут нарешті Кенга озирнулася. І саме тієї миті Кролик голосно-преголосно сказав:

– Ру, на місце!

І на місце, тобто в кишеню Кенги, вскочив Паць, а Кролик міцно притис до себе Крихітку Ру і дременув з ним що було духу.

– Куди ж це Кролик подівся? – спитала Кенга, знову повернувши голову.– Ну як, любий Ру, все гаразд?

Пацик із дна Кенжиної кишені пропищав щось голосом Ру.

– Кроликові довелося піти,– сказав Пух.– Мабуть, він згадав про якусь дуже пильну справу. Зненацька й раптово.

– А Паць?

– А Паць, мабуть, теж згадав про якусь дуже пильну справу. Зненацька й раптово.

– Ну, гаразд, ми пішли додому,– сказала Кенга.– До побачення, Пуше!

Три велетенських стрибки – стриб! стриб! стриб! – і Кенга зникла з очей.

Пух подивився їй услід:

"Хотів би я отак стрибати! – подумав він.– І чого то одні вміють, а інші не вміють? Яка несправедливість!"

Кенга й справді чудово стрибала, та були хвилини, коли Пацикові хотілося, щоб вона стрибала не так чудово.

Раніше він часто, вертаючись додому з далекої прогулянки в Лісі, мріяв стати пташкою і вміти літати; але тепер, коли Паць у Кенжиній кишені підлітав, як м'яч, у голові йому стрибала думка:

Якщо це зве ве

/

ве

веться

в них літа та

/

та

тати, —

я пташкою

не хо хо

/

хо

хочу

ста а а ти – ти!

/ / /

а а а

– УУУУУУУУ! – казав Паць, злітаючи високо в повітря. А опускаючись донизу, він казав:

–Ух!

І йому довелося цілу дорогу, аж до самісінької Кенжиної домівки: казати: "Уууууууу-ух!", "Уууууууу-ух!", "Уууууууу-ухГ

Звісно, вдома, щойно Кенга розстебнула свою кишеню, вона одразу помітила, що її підманули. Спершу вона ледь не злякалася, та наступної миті збагнула, що лякатися нічого: бо ж вона була цілком певна, що Крістофер Робін нікому не дозволить скривдити Крихітки Ру.

"Ну, гаразд,– сказала вона сама собі подумки,– якщо вони такі, то й я буду така. Тільки тепер не вони з мене, а я з них покепкую!"

– Ну, любий мій Ру,– сказала Кенга, витягнувши Паця з кишені,– час нам спатки.

– Ага! – сказав Паць, силкуючись вимовити це "ага!" якомога краще. Але після такої Стрибастої Подорожі "ага!" вийшло не дуже вдале, і Кенга, мабуть, не зрозуміла, що воно мало означати.

– Спершу цюпці-люпці,– сказала Кенга веселим голосом.

– Ага! – повторив Паць, тривожно нишпорячи очима й шукаючи друзів. Та друзів тут не було. Кролик сидів у себе вдома й любесенько грався із Ру, відчуваючи, що з кожною миттю все дужче й дужче любить Крихітку Ру, а Пух, якому враз заманулося стати Кенгою, ще й досі стрибав на піщаній галявці посеред Лісу.

– Не знаю, як краще,– сказала Кенга ніби в глибокій задумі,– може, сьогодні тобі зробити холодну ванну? Адже ти дуже любиш холодну водичку, га, любий мій Ру?

Паць, який узагалі не терпів ніяких ванн, затремтів від обурення й, зібравши усю свою хоробрість, рішуче сказав:

– Кенго! Я бачу, настав час поговорити відверто!

– Який же ти смішненький та дурненький, любий мій Ру,– сказала Кенга, наливаючи у ванну воду.

– Я не Ру! – голосно сказав Паць.– Я Паць!

– Так, любий, так,– лагідно сказала Кенга. – Хіба я заперечую? Бач, яке розумне – і голосок уже навчилося підбирати – ну чисто тобі Паць! – вела вона далі, дістаючи з полиці великий брусок жовтого мила. – Ну, чим ти мене ще потішиш?

– Хіба ти не бачиш? – зарепетував Паць.Очей у тебе немає чи що? Подивися ж на мене!

– Та я дивлюся, любий мій Ру, дивлюся, – сказала Кенга суворо.– А от ти, бачу, забув ся, що я тобі вчора казала про блазнювання. Якщо ти будеш викаблучуватися й далі, мов той Паць, то, коли виростеш, станеш схожим на Паця, і тоді про це

дуже-дуже пожалкуєш. А тепер – гайда у ванну і не дратуй мене, бо ти мене знаєш!

Не встиг Паць навіть зойкнути, як уже опинився у ванні.

Кенга заходилася щосили терти його великою кудлатою мочалкою.

– 0-йо-о-о-й! – верещав Паць.– Відпусти мене! Я ж Паць!

– Не роззявляй рота, серденько, бо наковтаєшся мила,– сказала Кенга.– От бач! Що я тобі казала?

– Ти... ти... ти це зумисне зробила,– забулькотів Паць, тільки-но спромігся заговорити.

Але нараз рота йому затулила мочалка.

– Отак, мій любий, отак, коханий, хоч тепер помовч,– сказала Кенга, але за хвилину вона вже витягла Паця з ванни і дбайливо витерла м'яким рушником.

– А тепер,– сказала Кенга,– вип'єш свої ліки і можеш спатки.

– Я-я-я-які ще ліки? – пробелькотів Паць.

– Риб'ячий жир, щоб ти виріс великий та сильний, моє серденько. Адже ти не хочеш бути таким малесеньким, як Паць, не хочеш? Ото ж бо!

У цей час хтось постукав у двері.

– Прошу, – сказала Кенга, і до кімнати увійшов Крістофер Робін.

– Крістофере Робіне! Крістофере Робіне! – жалісно загукав Паць.– Скажи Кензі, хто я такий. Вона весь час каже, що я – Крихітка Ру! А я зовсім не Крихітка Ру, правда?

Крістофер Робін оглянув Паця дуже ретельно і похитав головою.

– Авжеж, ти не Ру,– сказав він.– Я щойно бачив Ру в гостях у Кролика. Вони там собі граються.

– От тобі й маєш! – сказала Кенга.– Ну хто ж міг знати! І як це я могла помилитися?

– Ага, ага! Бачиш! – заторохтів Паць.– Чия правда? Я ж казав, що я – Паць! От!

Крістофер Робін знову похитав головою.

– Ні, ти не Паць,– сказав він.– Паця я знаю чудово, і він зовсім іншого кольору.

Паць намірився був сказати, що все це через купання, та вчасно збагнув, що, мабуть, цього не слід говорити. Він роззявив рота, щоб сказати щось інше, і в цей час Кенга засунула йому в рот ложку з ліками, а тоді ніжно поплескала по спині й сказала, що риб'ячий жир дуже-дуже смачний, коли до нього гарненько звикнеш.

– Я знала, що це не Паць,– сказала Кенга потому.– А все ж, цікаво, хто це такий?

– Мабуть, це один із Пухових родичів,– припустив Крістофер Робін,– скажімо, дядько або племінник, або ще там хтось.

– Атож, так воно, мабуть, і є, – погодилася Кенга і сказала, що треба йому дати якесь ім'я.

– Можна назвати його просто Пухтик,– сказав Крістофер Робін. – Або скорочено – Генрі Пухтик.

Та, тільки-но діставши таке чудове ім'я, новоспечений Генрі Пухтик випручився з обіймів Кенги і скочив на долівку. На його щастя, Крістофер Робін не причинив дверей.

Ніколи за все своє життя Генрі Пухгик-Паць не бігав так швидко, як тепер. Він летів, мов на пожежу, мигочучи п'ятами, і не оглядався й не зупинявся аж до своєї хатки. Лише за сотню кроків від власних дверей він сповільнив біг і решту шляху котився по пилюці, щоб знову набрати свого звичного кольору, такого милого та приємного...

Отак Кенга й Крихітка Ру зосталися жити в Лісі. І щовівторка Крихітка Ру на цілий день ішов у гості до свого щирого друга Кролика, а Кенга проводила свій щовівторок зі своїм щирим другом Пухом, навчаючи його стрибати, а Паць щовівторка гостював у свого давнього щирого друга Крістофера Робіна.

І всім було страшенно весело.

ПРИГОДА ВОСЬМА,

У якій Крістофер Робін веде "ех-спотикацію" до Північного Полюсу

Одного чудового дня Пух чалапав на другий кінець Лісу, щоб провідати Крістофера Робіна та з'ясувати, чи не забув той узагалі про існування ведмедів. Уранці під час сніданку (сніданок був дуже скромний: трохи мармеладу, намащеного на стільники з медом) Пухові зненацька закрутилася в голові нова пісенька. Вона починалася так:

Гарно ведмедеві. Тричі ура!

Пухові слава! Шум-трія-ра!

Придумавши ці рядки, Пух почухав потилицю і сказав сам до себе: "Початок просто чудовий, але де взяти продовження?" Він спробував ще кілька разів повторити "Ура!", та це не допомогло. "Може, вийде краще,– подумав він,– якщо я співатиму: "Гарно ведмедеві. Тричі ого "? І він заспівав. Але пісня й далі не зрушила з місця. "Ну що ж, гаразд,– сказав Пух,– тоді я проспіваю перші два рядки ще двічі, і, може, якщо я співатиму дуже швидко, то й сам незчуюся, як доберуся й до третього рядка, а там і до кінця, і в мене вийде гарна пісенька. Ну, почали:

Гарно ведмедеві! Тричі – ура!

Пухові слава! Шум-трія-ра!

Що нам морози,

Погрози, прогнози

(А також і занози),-

Лиш медом помажте мене.

Ура!

Крізь хугу й замет

Я піду уперед,

Лиш лапки гарненько

Вмочіть мені в мед.

Хай живе Вінні-Пух! Гей, ура!

Слава Пухові! Гей, дітвора!

Добре під'їв він. Пора!..

Пухові так сподобалася ця пісенька, що він співав її цілу дорогу, поки йшов Лісом.

"Але якщо я співатиму її довше,– раптом подумав він,– то саме наспіє час попоїсти чогось смачненького, і тоді останній рядок "Добре під'їв він. Ура!.. "буде неправильний.

Тому Пух замугикав пісеньку без слів.

Крістофер Робін сидів на порозі й натягав свої Похідні Чоботи.

Тільки-но Пух побачив Похідні Чоботи, він ураз зрозумів, що незабаром має трапитися Пригода, тож він хутенько злизав з губів рештки меду і підтягнувся, як тільки міг, щоб показати, що він готовий до всього.

– Доброго ранку, Крістофере Робіне! – загукав він.

– Привіт, Війні-Пуше. Ніяк не натягну оцього чобота.

– Кепська справа,– сказав Пух.

– Ти, будь ласка, уприся мені в спину, щоб я, бува, не перекувицьнувся догори ногами, коли потягну надто сильно.

Пух сів і міцно-міцно вперся лапками в землю, а спиною міцно-міцно вперся у спину Крістофера Робіна; Крістофер Робін, у свою чергу, міцно-міцно вперся у спину Пухові й почав міцно-міцно тягти-натягати свого чобота, аж поки нарешті таки натягнув.

– От і готово,– сказав Пух.– Що будемо робити далі?

– Підемо в експедицію. Усі,– сказав Крістофер Робін. Він звівся на ноги, обтрусився і додав: – Дякую, Пуше.

– Підемо в ех-спотикцію? – з цікавістю перепитав Пух.– Здається, такого я ще не бачив, не чув і не їв. А де вона, ця ех-спотикція?

– Експедиція, дурненьке ведмежа. Не "ех", а "е-к-с", розумієш, "ка-ес"!

– А-а,– сказав Пух.– Ясно.

Та насправді йому нічого не було ясно.

– І в експедиції ми мусимо не спотикатися, а шукати й відкрити Північний полюс.

– А-а! – знову сказав Пух.– Ясно. А що таке Північний полюс?

– Ну, це така штука, яку відкривають,– недбало сказав Крістофер Робін, який і сам до пуття не знав, що ж то воно за штука.

– А-а, ясно,– сказав Пух.– А ведмедям можна його відкривати?

– Авжеж, можна. І Кроликові, і Кензі, і всім, усім, усім. Бо ж це – експедиція. А експедиція означає, що всі йдуть одне за одним, як на параді. Ти б краще попередив усіх, щоб збиралися, доки я почищу рушницю. І ще треба не забути провізію.

– Про кого не забути?

– Не про кого, а те, що їдять.

– А-а! – зрадів Пух.– А мені почулося, ніби ти сказав про якусь Візію. Тоді я піду та попереджу їх усіх.

І він почалапав геть.

Першим, кого зустрів Пух, був Кролик.

– Привіт, Кролику,– сказав Пух.– Це ти?

– Це я, але пограймося, ніби це не я,– сказав Кролик.– Подивимося, що з того вийде.

– Я маю для тебе доручення,– сказав Пух.

– Гаразд, я передам його Кроликові, – сказав Кролик.

– Ми всі вирушаємо в ех-спотикцію разом із Крістофером Робіном.

– І Кролик теж? А що таке... ну оте, що ти сказав?

– Ну, такий собі парад чи що,– сказав Пух.

– Он як?! Парад! – сказав Кролик.

– Угу,– підтвердив Пух.– І ми повинні відкрити Полюск... чи, може, Молюск? Одне слово, щось там відкрити.

– Відкрити? Усі ми? – сказав Кролик.

– Усі, всі. А головне, не забути про... ну, про те, що їдять. Бо раптом нам їсти захочеться!.. Тепер я подамся до Паця, а ти перекажи все Кензі, гаразд?

Пух попрощався з Кроликом і заквапився до пацевої хатки.

Паць сидів на ґанку і, заплющивши очі, гадав на ромашці, аби точно дізнатися – любить, не любить, плюне чи поцілує. Вийшло, що плюне, і тепер він силкувався згадати, на кого ж він загадав, – тільки б не на Пуха.

Цієї миті перед ним і вигулькнув Пух:

– Гей, Пацику! – захекано сказав Пух.– Ми йдемо в ех-спотикцію. Усі, всі. І беремо про... про... їзію. Одне слово, харчі. Треба щось там відкрити.

– Що відкрити? – злякано спитав Паць.

– Та щось таке, що відкривають.

– Не дуже люте?

– Крістофер Робін нічого не казав про лютість. Він тільки сказав, що в нього є, як його... е... е... ко... си...

– "Коси" я не боюся, – серйозно сказав Паць.– Я боюся тільки вовка. Та якщо з нами йде Крістофер Робін, тоді я зовсім нікого не боюся!

Незабаром усі-всі зібралися біля хатки Крістофера Робіна, і "ех-спотикція" почалася. Попереду виступали сам Крістофер Робін і Кролик, за ними Паць та Пух, далі Кенга з Крихіткою Ру в кишені й Сова, ще далі – Іа, а в самому кінці, витягнувшись довгою вервечкою, тюпали всі Кроликові Родичі та Знайомі.

– Я їх не запрошував,– ніби між іншим пояснив Кролик.– Вони самі взяли та й прийшли. Вони завжди так. Нехай собі спотикаються в самому кінці, за хвостом Іа.

– Мушу сказати,– озвався Іа,– що це неподобство. Ось що це таке! Я взагалі не збирався йти в цю... е... е... скопицію... чи як там Пух її назвав. Я прийшов тільки з почуття обов'язку. Та все ж, бачте, я тут, і якщо я повинен іти в кінці е... е... зкопитії – ви розумієте, про що я кажу,– то й дозвольте мені йти в кінці. А коли я щоразу, як мені захочеться трохи посидіти й відпочити, матиму клопіт розчищати собі місце від цієї дрібноти – Кроликових Родичів та Знайомих, то це вже буде не е... е... ступиція – чи як там на неї кажуть, – а просто метушня й мішанина. Ось що я мусив сказати.

– Я розумію Іа-Іа,– сказала Сова.– Якщо ви мене спитаєте...

– Я нікого ні про що не питаю,– перебив її Іа-Іа.– Навпаки, я сам усе всім пояснюю. Можете шукати Північний полюс, а можете відпочивати, сидячи на мурашнику. Мені байдуже.

Та тут з переднього ряду колони залунали вигуки.

– Уперед! Уперед! – кричав Крістофер Робін.

– Уперед! – гукали Пух і Паць.

– Уперед! – підгукувала їм Сова.

– Рушили! – сказав Кролик.– Я мушу бігти.

І він пострибав попереду "ех-спотикції", щоб крокувати поруч із Крістофером Робіном.

Так вони вийшли в похід до полюса. І по дорозі всі весело гомоніли про се та про те – всі, окрім Пуха, який саме складав пісню.

– Ось і початок,– сказав він Пацеві, коли початок був готовий.

– Початок чого?

– Моєї пісні.

– Якої пісні?

– Цієї самої.

– Якої?

– Якщо ти послухаєш, то все почуєш.

– А звідки ти знаєш, що я не слухаю?

На це Пух не знайшов, що сказати, і тому почав співати:

На полюс

в ЕХ-СПОТИКЦІЮ

Всі рушили зрання,-

І Кенга, й Ру, і Кролик,

І вся його рідня.

Вперед крокує Робін

І, звісно, також я.

І Паць, а далі знову

Вся Кролика рідня.

До полюса, до молюса

Всі йдуть, ідуть і йдуть,

Тому цю ЕХ-СПОТИКЦІЮ

Парадом ще зовуть.

Гей, люба ЕХ-СПОТИКЦІЄ,

Куди вони біжать:

Який він є той полюс

Із чим його їдять?

– Тс-с! – сказав Крістофер Робін, обернувшись до Пуха.– Ми якраз наближаємося до небезпечного місця!

– Тс-с! – сказав Пух, хутенько обернувшись до Паця.

– Тс-с! – сказав Паць Кензі.

_ Тс-с! – сказала Кенга Сові, а Крихітка Ру кілька разів підряд сказав "Тс-с! Тс-с! Тс-с!" самому собі.

– Тс-с! – сказала Сова Іа-Іа.

– Цитьте! – сказав Іа-Іа страшним голосом усім Кроликовим Родичам та Знайомим, і ті стали квапливо казати одне одному "Цить! Цить! Цить!", аж поки дійшло до останнього.

А останній (найменший із Кроликових Родичів та Знайомих) так перелякався, подумавши, що вся "ех-спотикція" тільки йому каже "Цить!", що вмить зарився в землю і просидів там униз головою два дні, поки нарешті упевнився, що небезпека минула. Потому він чимдуж подався додому й більше ніколи не витикався з-під маминої спідниці.

Його звали Кульчин Синок.

"Ех-спотикція" доспотикалася до річки, яка весело крутилася й перекидалася поміж високих скелястих берегів, і Крістофер Робін враз розпізнав, яка тут могла критися небезпека.

– Отут,– пояснив він,– найзручніше місце для схрону.

– Для якого хрону? – шепнув Пух Пацеві.– Того, від якого свербить у носі?

– Мій любий Пуше,– поблажливо сказала Сова,– невже ти не знаєш, що таке схрон?

– Сово,– сказав Паць, суворо зиркнувши на неї,– адже Пух шепочеться зі мною, а не з тобою, і тобі не варто...

– Схрон,– сказала Сова,– це місце, де щось ховають або ховаються, – сказати б, несподівана схованка.

– Так само,– сказав Пух,– як баночки з хроном іноді несподівано...

– Схрон, як я саме хотів пояснити Пухові,– сказав Паць,– це місце, де ховаються...

– Якщо хтось сховається, а тоді зненацька наскочить на тебе, – це й означає, що він вискочив зі схрону,– сказала Сова.

– Схроном, Пуше, називають те місце, де хтось ховається, а тоді звідти зненацька наскакує на тебе,– пояснив Паць.

Пух, який тепер точно знав, що таке схрон, докинув, що одного разу він був сховав баночку з варенням, а тоді зненацька виявилося, що то баночка з хроном, від якого йому свербіло в носі цілих шість днів.

– Та піхто ж не казав про баночки з хроном,– сердито буркнула Сова.

– Я казав,– сказав Пух.

Вони дуже обережно посувалися берегом річки, долаючи скелю за скелею, і незабаром вийшли на те місце, де кручі відступали від води, лишаючи місце зеленим смужкам м'якої трави, на якій так і кортіло посидіти та відпочити.

І тільки-но вони ступили на траву, Крістофер Робін скомандував: "Стій!" – і всі посідали, щоб перепочити.

– По-моєму,– сказав Крістофер Робін,– нам треба зараз з'їсти всю провізію, щоб далі легше було йти.

– З'їсти все наше що? – спитав Пух.

– Усе, що ми принесли,– сказав Паць і перейшов від слів до діла.

– Це добра думка,– сказав Пух і теж заходився плямкати.

– Всі мають що їсти? – спитав Крістофер Робін із повним ротом.

– Усі, крім мене,– сказав Іа-Іа.– Як завжди. – Він сумно подивився навкруги й додав: – Гадаю, ніхто з вас не сидить на моїх будяках?

– Здається, я сиджу,– сказав Пух.– Ой! – він скочив на рівні ноги й озирнувся.– Авжеж! Я так і відчував.

– Дякую, Пуше. Якщо будяки тобі більше не потрібні, то я... – Іа-Іа перейшов на місце Пуха й почав їсти.

– До речі, будякам не на користь, коли на них сидять,– заговорив Іа-Іа, на хвильку переставши жувати.– Вони втрачають будь-яку поживність і свіжість. Іншим разом не забувайте про це, мої друзі. Ніколи не завадить виявити трохи поваги, тобто уваги до свого ближнього. Точніше, треба дбати не тільки про себе,– ось що хотів я сказати.

Тільки-но Крістофер Робін упорався зі своїм сніданком, він щось прошепотів Кроликові, а Кролик сказав:

– Так, так, авжеж! – і вони відійшли трохи набік.

– Мені не хотілося говорити при всіх,– почав Крістофер Робін.

– Цілком слушно,– сказав Кролик, набундючившись із гордості.

– Розумієш... я хотів... та ні, певне, й ти, Кролику, цього не знаєш... Цікаво, який він є, отой Північний полюс?

– Ну,– сказав Кролик, хвалькувато погладжуючи вуса,– треба було раніше про це мене спитати.

– Раніше я й сам знав, а тепер трохи призабув,– недбало відказав Крістофер Робін.

– Дивна річ,– сказав Кролик,– зараз я теж трохи призабув, хоча раніше знав напевне.

– По-моєму, там проходить земна вісь. І її встромлено в землю. Правда?

– Авжеж, там є вісь,– мовив Кролик,– і, безперечно, її встромлено в землю, бо більше її нікуди встромляти, та і звуть її "земляною".

– Ото ж бо. І я так гадаю.

– Та річ не в цьому,– сказав Кролик.– Річ у тому, що невідомо де її встромлено, оту вісь!

– О, це ми скоро знайдемо,– впевнено сказав Крістофер Робін, і вони з Кроликом повернулися до гурту.

Паць лежав горілиць на траві й мирно собі хропів. Крихітка Ру хлюпався в річці, миючи писок та лапки, і Кенга, сповнена гордості, пояснювала всім по черзі, що її Крихітка Ру оце вперше в своєму житті вмивається самостійно, а Сова розповідала Кензі дуже цікаву історію, пересипану довжелезними словами, такими як "енциклопедія", "рододендрон", хоча Кенга її зовсім не слухала.

– Не до душі мені усі ці вмивання,– буркотів Іа-Іа.– А надто ота нова безглузда мода – мити за вухами. Як ти на це дивишся, Пуше?

– Ну,– сказав Пух,– я дивлюся так...

Однак ми так ніколи і не дізнаємось, як на це дивився Пух, бо нараз від річки почувся сплеск, а далі тоненький писк Ру і зляканий крик Кенги.

– Довмивався! – сказав Іа.

– Крихітка Ру впав у воду! – закричав Кролик і побіг слідом за Крістофером Робіном на порятунок.

– Дивіться, як я плаваю! – пропищав Крихітка Ру. Він був уже далеко від берега, посеред плеса, і течія прудко несла його до водоспаду.

– Ру, любий мій, ти не потонув? – стривожено гукала Кенга:

– Ні! – відповів Ру.– Дивись, як я пла... Буль, буль! – і він надовго зник під водою, випірнувши аж посеред наступного плеса.

Кожен, як міг, старався допомогти Крихітці Ру.

Паць, який хутенько прочумався від сну, підстрибував на місці й верещав:

"Ой, ой! Що тепер буде?" Сова пояснювала, що в разі раптового занурення під воду найголовніше – це тримати голову над водою. Кенга величезними стрибками мчала вздовж берега і все допитувалася: "Ру, любий мій, ти й справді не потонув?", а Ру, долаючи плеса й водоспади, завжди відповідав одне: "Дивіться, як я плаваю!"

Іа-Іа обернувся задом до річки й опустив хвоста у воду, саме туди, куди перед тим упав Крихітка Ру. Так він і сидів,

спиною до всього, що діялося навкруги, стиха щось бурмочучи собі під ніс та примовляючи:

– Бач, до чого призводять умивання! Але ти тільки хапайся за мого хвоста, Крихітко Ру, і все буде гаразд".

А Крістофер Робін із Кроликом бігли понад берегом і всіх підбадьорювали:

– Ру, тримайся, я йду до тебе! – гукав Крістофер Робін.

– Гей, ви там, перекиньте що-небудь через річку, отам, трохи нижче,– командував Кролик.

Та Пух і без нього вже щось надумав. Він стояв за два плеса нижче від того місця, де зараз борсався Ру, і тримав у лапах довгу тичку. Мить – і Кенга теж була біля нього. Схопивши тичку за другий кінець, вона одним махом перестрибнула через річку. Тепер Пух тримав тичку з одного, а Кенга – з другого боку річки, а далі вони разом опустили її до самої води, і невдовзі Крихітка Ру, який усе ще захоплено булькав: "Дивіться, як я плаваю!" – вчепився за тичку й вибрався на берег.

– Ну що, бачили, як я плаваю? – гордо пищав Крихітка Ру, не звертаючи уваги на бурчання Кенги, поки вона його витирала.– Пуше, ти бачив, як я плаваю? Оце називається плавати!.. Кролику, ти бачив, що я робив? Я плавав!.. Гей, Пацику! Чуєш мене? Як, потвоєму, що я робив? Я плавав!.. Крістофере Робіне, ти бачив, як я...

Але Крістофер Робін нічого не чув і не бачив. Він дивився на Пуха.

– Пуше,– сказав він,– де ти знайшов оцю вісь?

Пух глянув на тичку, котру все ще тримав у лапах.

– Ну, йшов і знайшов,– сказав він.– То це – вісь? А я гадав – звичайна собі палиця, може, на щось знадобиться. Бачу – стирчить у землі, я її й висмикнув.

– Пуше,– урочисто сказав Крістофер Робін.– Експедицію закінчено. Це – земна вісь. Ти відкрив Північний полюс!

– Та ну?! – сказав Пух.

.....

Коли всі повернулися на лужок, Іа все ще сидів на тому самому місці, де його залишили, і мочив у воді свого хвоста.

– Гей, скажіть хто-небудь Крихітці Ру, нехай він там швидше,– попросив Іа.– У мене дубіє хвіст. Я б не став про це говорити, та правди не приховаєш. І я зовсім не скаржуся, хоча це правда. Хвіст мій добряче змерз.

– А я вже ось! – пропищав Ру.

– О, то ти вже тут!

– Ти бачив, як я плаваю?

Іа витяг хвоста з води і помахав ним.

– Так я і знав,– сказав він.– Нічого не відчуває. Затерп і занімів. Он до чого дійшло. Зовсім задубів. Та коли це нікому не завдає клопоту, значить, так воно й мусить бути.

– Бідненький мій Іа! Я його зараз витру,– сказав Крістофер Робін. Він витяг носовичок і став витирати осликові хвоста. '

– Дякую тобі, Крістофере Робіне. Ти тут єдиний, хто розуміється на хвостах. Усі інші не здатні мислити. У цьому їхня біда. Вони не мають уяви. Для них хвіст – це не хвіст, а просто якась собі китиця поза спиною.

– Не журися, Іа,– сказав Крістофер Робін, щосили розтираючи хвоста.– Тепер йому краще?

– Так, тепер він начебто відчуває себе хвостом. Відчуває, що він комусь належить. Якщо ти тямиш, про що я кажу...

– Привіт, Іа,– сказав Пух, підходячи до них зі своєю віссю.

– Моє шанування, Пуше. Дякую за увагу...

...Пух розгублено подивився на Крістофера Робіна.

– Пух саме знайшов Північний полюс,– сказав Крістофер Робін.– Чудово, правда, Іа? Ось земна вісь!

Пух скромно опустив очі.

– Оце? – спитав Іа.

– Так! – сказав Крістофер Робін.

– То ми шукали оцю штуку? – спитав Іа.

– Саме її,– сказав Пух.

– Гм,– сказав Іа.– Ну що ж. Принаймні дощу не було,– додав він.– І то вже добре.

Вони встромили вісь у землю, і Крістофер Робін прив'язав до неї дощечку з написом:

ПІВНІЧНИЙ ПОЛЮС.

ВІКРИТИЙ ПУХОМ.

ПУХ ЙОГО НАШОВ.

Потому всі розійшлися по домівках. І здається, хоч я й не зовсім у цьому певен, Крихітці Ру довелося прийняти гарячу ванну й одразу лягти спати.

А Пух так пишався своїм подвигом, що, опинившись у власній хатці біля власного буфета, мусив перш за все гарненько підкріпитися.

ПРИГОДА ДЕВ'ЯТА,

У якій паць із усіх усюд оточений водою

Дощ хлюскотів, хлюскотів і хлюскотів. Паць сказав собі, що ніколи за все своє життя – а йому було страшенно багато років: може, три, а може, навіть цілих чотири! – ніколиніколи він ще не бачив стільки дощу одразу. А дощ усе періщив – з ранку до ночі, день за днем, день за днем...

"От якби,– думав Паць, визираючи з віконця,– от якби я гостював у Пуха чи в Крістофера Робіна, чи навіть у Кролика, коли почався дощ, тоді мені весь час було б весело. А так сиди тут сам-один мов палець і думай-гадай, коли ж то цей дощ ущухне!"

І Паць уявив собі, що він сидить у гостях у Пуха й питає його: "Пуше, ти бачив колинебудь отакенний дощ?", а Пух відповідає: "Просто жах, Пацику!" або він, Паць, каже: "От би знаття, чи не розмило дорогу до Крістофера Робіна?", а Пух відповідає: "Бідолашного старого Кролика, мабуть, уже точно вимило з дому".

Отак любенько погомоніти – хіба то не радість, не насолода?! Бо навіщо тоді взагалі здалися такі незвичайні речі, як повені чи потопи, коли тобі навіть ні з ким про них погомоніти?

А видовище, що й не кажи, було-таки справді незвичайне. Маленькі сухі рівчачки, в яких Паць, бувало, так прелюбо копирсався рильцем, стали струмками; маленькі струмки, в яких він, бувало, залюбки брьохався, стали річками; а річка, на берегах якої друзі так весело гралися, вилізла зі свого ложа (так називають річчину постіль) і розлилася так широко та далеко, що Паць занепокоївся, чи не забереться вона скоро у його власне ложе (тобто в його власну постіль).

"Усе ж трішечки лячно,– сказав він сам до себе,– лячно бути зовсім Малесеньким Пацем, з усіх усюд оточеним водою! Крістофер Робін і Пух можуть врятуватися, видершись на дерева; Кенга така стрибуча, що також може врятуватися; Кролик може врятуватися, закопавшись у землю; Сова може врятуватися, полетівши куди завгодно; а Іа може врятуватися, якщо... якщо буде голосно кричати, доки його не порятують...

Тільки я сиджу тут, оточений водою, і нічого-нічого не можу вдіяти!.."

А дощ усе хлюскотів та хлюскотів, і з кожним днем вода підіймалася вище та вище, і ось вона вже підступила майже до самого віконця... а Паць і досі не спромігся щось вдіяти.

"Добре Пухові,– з гіркотою думав Паць.– Щоправда, Пух не такий уже й розумний, бо в голові у нього тирса, але це йому байдуже.

Він що зробить, то все не так, а виходить – все саме так. Добре й Сові. Щоправда, розуму в неї також небагато, зате вона геть усе знає. Сова напевне б сказала, що треба робити, коли ти з усіх усюд оточений водою. Добре й Кроликові. Правда, Кролик мало читав книжок, зате він завжди, коли захоче, може скласти розумний план. Добре й Кензі. Правда, Кенга не така й розумна, але вона так непокоїться за Крихітку Ру, що завжди робить те, що треба робити, і їй для цього не треба навіть думати. Добре й бідолашному Іа, бо він... бо він такий бідолашний, що не став би зовсім нічого робити. Але цікаво, що б на моєму місці зробив Крістофер Робін?"

І раптом Паць згадав історію, що її колись давно розповідав йому Крістофер Робін,– історію про моряка на безлюдному острові, який написав усе, що треба, на папірці, поклав той папірець у пляшку, а пляшку кинув у море...

І Паць подумав, що коли і він напише усе, що треба, на папірці і покладе папірця у пляшку, а пляшку кине у воду, то, може, хтось прийде і порятує його!

Він вискочив із віконця, обнишпорив усю свою хатку (точніше, все, що в хаті лишалося сухого) й нарешті знайшов

сухого олівця, клаптик сухого паперу, суху пляшку та сухий до неї корок.

З одного боку на папірці він написав:

ОЙ ПОРЯТУЙТЕ!

ПАЦЯ (МЕНЕ)

А на зворотному боці ще написав:

ЦЕ Я, ПАЦЬ!

МЕРЩІЙ ДОПОМОЖІТЬ!

Потому він запхнув папірця у пляшку, пляшку міцно закоркував і, висунувшись у віконце якомога далі, але так, щоб не випасти, щосили кинув її у воду.

"Хлюп!" – сказала пляшка і загойдалася на хвилях. Паць дивився, як вона повільно відпливає, дивився, аж поки в нього заболіли очі, і часом йому ввижалося, ніби то пляшка, а часом, що то просто брижі на воді, й нарешті він зрозумів, що більше цієї пляшки він ніколи не побачить і що він зробив усе, що тільки міг, для свого порятунку.

"Отже, тепер,– думав він,– хтось інший повинен щось зробити. Я сподіваюся, що він це зробить швидко, бо якщо він не зробить цього швидко, то мені доведеться плавати, а я не вмію..."

Після цього Паць глибоко-глибоко зітхнув і промовив:

– Хочу, щоби Пух був тут. Удвох-бо значно веселіше!

.....

Коли почався дощ, Вінні-Пух спав. Дощ собі хлюскотів, хлюскотів та хлюскотів, а він собі спав, спав і спав. Напередодні Пух страшенно стомився. Як ви пригадуєте, він відкрив Північний полюс. Це сповнило його такою гордістю за себе, що він запитав Крістофера Робіна, чи нема ще таких полюсів, котрі Ведмідь із тирсою в голові міг би відкрити.

– Є ще Південний полюс,– сказав Крістофер Робін,– і, гадаю, десь є ще й Східний полюс та Західний полюс, хоч люди про них чомусь не люблять говорити.

Почувши таку новину, Пух дуже розхвилювався й запропонував негайно влаштувати Експотикцію до Східного полюса. Але Крістофер Робін був зайнятий чимось іншим.

Тоді Вінні-Пух подався сам відкривати Східний полюс. Відкрив він його чи ні, я забув, але додому він повернувся такий стомлений, що заснув просто посеред вечері, просто на стільці, просто за якихось півгодини із хвостиком по тому, як почав їсти. І от тепер він спав, спав і спав.

І раптом йому приснився сон: ось він, Пух, уже на Східному полюсі, і цей полюс страшенно холодний, суціль покритий найхолоднішими сортами снігу та льоду. Пух розшукав бджолиний вулик і ліг у ньому спати, але для задніх лапок у вулику місця не вистачило, тому їх довелося залишити надворі. Нараз, не знати звідки, прийшли Дикі Бабаї, що живуть на Східному полюсі, і почали вискубувати хутро на його лапках, аби вимостити гнізда своїм малюкам. І що більше вони скубли, то холодніше ставало лапкам, і, нарешті, Пух прокинувся з

вигуком "Ох!" і побачив: сам він сидить на стільці, а ноги його у воді і скрізьскрізь довкола нього – також вода!

Пух прочалапав до дверей і визирнув надвір:

– О, це не жарт! – сказав він.– Треба рятуватися.

Він схопив найбільший глечик з медом і врятувався з ним на товсту-претовсту гілляку свого дерева, що стриміла високо-високо над водою.

Потому він зліз назад і врятувався ще з одним глечиком.

А коли всі рятівні операції було закінчено, то на гілляці сидів сам Пух і дриґав у повітрі ногами, а поруч нього стояло десять глечиків з медом...

Наступного дня на гілляці сидів сам Пух і дриґав у повітрі ногами, а поруч стояло чотири глечики з медом...

Третього дня на гілляці сидів сам Пух і дриґав у повітрі ногами, а поруч стояв один-єдиний глечик із медом...

Четвертого дня на гілляці сидів сам Пух, а біля нього... не було жодного глечика з медом. І саме цього ранку четвертого дня повз нього пропливла пляшка, що її кинув Паць. Із радісним вигуком "Мед! Мед!" Пух шубовснув у воду, схопив пляшку і безстрашно виволік її на дерево.

– Яка халепа,– сказав Пух, відкоркувавши пляшку, – стільки мокнути – й зовсім ні за що! Хвилинку, а що там робить отой папірець?

Він витяг папірця і подивився на нього.

– Це Повідьомлення,– сказав він сам до себе,– ось що це таке. А це ось літера "Пу" – так-так-так – а "Пу" напевне означає "Пух". Отже, це дуже важливе Повідьомлення до мене, а я не знаю, як його читати. Треба розшукати Крістофера Робіна або Сову, або Паця, ну, якогось такого читача, що вміє читати геть усі слова, щоб він мені сказав, про що написано в цьому Повідьомленні. Тільки плавати я не вмію. От халепа!

Раптом йому сяйнула одна думка, і я гадаю, що для ведмедя з тирсою в голові це була дуже розумна, просто чудова думка. Пух сказав сам до себе:

"Якщо пляшка вміє плавати, то й глечик також уміє плавати, а коли глечик попливе, то і я зможу примоститися на ньому, якщо це буде дуже великий глечик".

Він узяв найбільшого свого глечика і щільно його зачинив.

"Кожен корабель повинен мати свою назву,– сказав Пух,– отже, нехай мій називається так – "Плавучий Ведмідь".

Із цими словами він кинув свій корабель у воду і плигнув слідом за ним.

Деякий час Пух та "Плавучий Ведмідь" не могли поміж себе домовитися, хто з них має бути зверху, а хто знизу. Але, зрештою, вони поладнали: "Плавучий Ведмідь" опинився знизу, а на ньому верхи в переможній позі сидів Пух і відчайдушне дриґав ногами.

.....

Крістофер Робін жив у найвищій частині лісу. Дощ собі хлюскотів, хлюскотів та хлюскотів, але вода не могла добратися до його житла. І було навіть весело дивитися вниз, на всю цю воду, от лишень дощ періщив такий, що Крістофер Робін майже весь час сидів у хаті й думав про всяку всячину.

Щоранку він виходив із парасолькою надвір і встромляв паличку на тому місці, до якого доходила вода, а наступного ранку паличка зникала під водою, і йому доводилося встромляти нову паличку. З кожним ранком дорога додому ставала чимраз коротшою та коротшою.

На ранок п'ятого дня Крістофер Робін побачив, що вода остаточно оточила його звідусіль, і він зрозумів, що вперше у своєму житті опинився на справжньому острові. Це, звісно, було дуже й дуже цікаво...

І саме цього ранку десь із-за води прилетіла Сова, аби спитати, як ся має її друг Крістофер Робін.

– Диви, Сово,– сказав Крістофер Робін,– правда, чудово? Я живу на острові!

– Атмосферні умови останнім часом дуже несприятливі,– сказала Сова.

– Що, що?

– Увесь час дощило,– пояснила Сова.

– Еге,– сказав Крістофер Робін.– Ще й як.

– Повінь досягла безпрецедентно високого рівня.

– Чого, чого?

– Я кажу – води довкола багато,– пояснила Сова.

– Атож,– погодився Крістофер Робін,– води багато.

– Однак прогноз поліпшується...

– Ти бачила Пуха?

– Ні. Прогноз...

– Сподіваюся, він живий і здоровий,– сказав Крістофер Робін.– Я трохи непокоюся за нього. Напевне, й Паць разом із ним. Як ти гадаєш, Сово, в них там усе гаразд?

– Гадаю, що так. Бачиш, прогноз показує...

– Ти б злітала та подивилася, як вони там. Бо, сама знаєш, у Пуха в голові тирса, і він може встругнути якусь дурницю, а я його дуже люблю, Сово. Розумієш?

– Дуже добре,– сказала Сова.– Я лечу, щоб негайно повернутися. – І вона полетіла.

Невдовзі Сова повернулася.

– Пуха там нема,– сказала вона.

– Нема?

– Він був там. Він сидів на гілляці свого дерева з дев'ятьма глечиками меду. Але тепер його там нема.

– Пуше, любий мій! – з розпачем вигукнув Крістофер Робін. – Де ж ти тепер є?

– Я тут! – відповів за спиною буркотливий голос.

– Пуше!

І вони кинулися один одному в обійми.

– Як ти сюди потрапив, Пуше? – спитав Крістофер Робін, коли зміг знову заговорити.

– Своїм кораблем,– гордо відповів Пух.– Я одержав у пляшці Дуже Важливе Повідьомлення, але в очі мені потрапила вода, і тому я не зміг його прочитати. Отож я й привіз його до тебе своїм кораблем!

Із цими словами він урочисто передав Крістоферові Робіну папірця.

– Та це ж від Паця! – вигукнув Крістофер Робін, прочитавши послання про повінь, яка оточила Паця з усіх усюд.

– А про Пуха там нічого нема? – спитав ведмедик, зазираючи Крістоферові Робіну через плече.

Крістофер Робін прочитав послання вголос.

– А-а, то всі оті "П" були Паці? А я гадав, що то були Пухи, – похнюпився Пух.

– Треба негайно його рятувати!.. Я ж був певен, що він із тобою, Пуше... Сово, ти можеш принести Паця на спині?

– Не певна,– сказала Сова після тривалих роздумів.– Є сумнів, щоб моя система заплічних м'язів спромоглася...

– А можеш хоч негайно до нього полетіти і попередити, що порятунок близько? А ми з Пухом тим часом подумаємо, як його врятувати, і прибудемо туди якнайшвидше!.. Ой Сово, прошу тебе, не розводь балачок, лети, не барися!

І, все ще обмірковуючи те, що вона хотіла повідомити, Сова полетіла.

– А тепер, Пуше,– сказав Крістофер Робін,– де твій корабель?

– Мушу сказати, – пояснив Пух дорогою до краю острова,– що це не зовсім простий корабель. Іноді він корабель як корабель, а іноді – справжня біда... Залежно від того...

– Залежно від чого?

– Ну, від того – зверху я, а чи знизу. На ньому чи під ним.

– Ого! А де ж він?

– Ондечки! – сказав Пух і гордо показав на "Плавучого Ведмедя".

Гай-гай!.. Це було зовсім не те, що Крістофер Робін сподівався побачити. Але що довше він дивився на "Плавучого Ведмедя", то більше чудувався, який же хоробрий та розумний ведмедик оцей Вінні-Пух! І що більше Крістофер Робін про це думав, тим скромніше дивився в землю Пух, мовби показуючи усім своїм виглядом, що в цьому нема нічого надзвичайного.

– Тільки ж цей твій корабель надто малий для нас двох,– сумно сказав Крістофер Робін.

– Для нас трьох – із Пацем,– докинув Пух.

– Тоді він іще менший. Що ж нам робити, ведмедику, як нам діяти, друже мій Пуше?

І тоді цей ведмедик, цей Пух, цей Вінні-Пух, цей Д. П. (Друг Пацика), П. К. (Приятель Кролика), В. П. (Відкривач Полюса), Р. І. та В. Х. (Розрадник Іа та Відшукувач Хвоста) – одне слово, наш славний Вінні-Пух, сказав таку мудру річ, що Крістофер Робін тільки витріщив очі й роззявив рота, дивуючись, чи й справді перед ним той самий ведмідь із тирсою в голові, якого він так давно знає і любить.

– Ми попливемо на твоїй парасольці,– сказав Пух.

_ ?

– Ми попливемо на твоїй парасольці,– сказав Пух.

– ??

– Ми попливемо на твоїй парасольці,– сказав Пух.

– !!!

І Крістофер Робін одразу зрозумів, що це й справді можливо!.. Він розчахнув свою парасольку й опустив її на воду догори ручкою. Парасолька попливла, але загойдалася. Пух, умостившись посеред парасолі, вже було намірився сказати, що все просто чудово, та виявилося, що чудово не все, і після

короткочасного купання, якого Пух анітрохи не прагнув, він убрід повернувся до Крістофера Робіна. Після цього вони сіли в парасольку одночасно, і парасолька більше не гойдалася.

– Нехай цей корабель називається "Пухова Мудрість", – сказав Крістофер Робін, і "Пухова Мудрість" повним ходом рушила в південно-східному напрямі, час від часу плавно обертаючись.

Можете собі уявити, як зрадів Паць, коли нарешті побачив Корабель!..

Багато-багато років потому він любив згадувати, в якій страшній небезпеці він був під час того жахливого потопу, хоча єдина справжня небезпека загрожувала Пацеві лише в останні півгодини його водяного ув'язнення, коли Сова вмостилася на гілці його дерева і, щоб розважити друга, стала розповідати йому довжелезну пригоду з її Тіткою, яка одного разу помилково знесла чаїне яйце... Бідний Паць, що слухав Сову, висунувшись із віконця, вже втратив усяку надію дочекатися її закінчення і став помалу засинати і, що цілком природно, почав повільно вивалюватися з вікна; але, на щастя, якраз у ту мить, коли він уже повис над водою на самих лише задніх ратичках, Сова пронизливо й голосно скрикнула, показуючи, з яким жахом скрикнула її Тітонька, коли розгледіла, що яйце справді чаїне, і Паць прокинувся, та вчасно встиг шмигонути назад, перелякано пробелькотівши: "Ох, як цікаво! Невже це правда?.."

Отож можете собі уявити Пацеву радість, коли він нарешті побачив славний Корабель "Пухова Мудрість" (Капітан – К. Робін, Перший Помічник – В.-Пух), що наближався з моря йому на порятунок, а К. Робін і В.-Пух, у свою чергу...

Власне, на цьому вся ця пригода й закінчується, а я так стомився від останнього речення, що хочу вже також відпочити.

ПРИГОДА ДЕСЯТА,

У якій Крістофер Робін влаштовує свято на честь Вінні-Пуха

Одного дня, коли сонце знову завітало до Лісу й принесло з собою духмяні пахощі травня, коли всі лісові струмки щасливо задзюрчали, радіючи з того, що знову стали прозорими й гарними, коли вода в маленьких сонних озерцях уже лиш мрійливо згадувала про ті бурхливі справи, які вона звершила, коли в лісовім безгомінні закувала зозуля, вивіряючи відлуння свого голосу і дослухаючись, чи подобається він Лісові, коли повсюди лагідно й ніжно затуркотіли дикі голуби: "Не моя пр-р-ровина. Не моя пр-р-р-ровина. Але дар-р-р-ма. Але дар-р-р-рма",– цього чудового дня Крістофер Робін заклав два пальці в рота і свиснув так, як тільки він умів свистіти, і на його свист із Дрімучого Пралісу прилетіла Сова й запитала, навіщо він свиснув.

– Сово,– сказав Крістофер Робін,– я хочу влаштувати свято.

– Он як! Невже свято? – здивувалася Сова.

– І це має бути особливе свято! – сказав Крістофер Робін.– Урочисте свято на честь Вінні-Пуха, який зробив те, що він зробив, аби врятувати Паця від потопу!

– О! Бач яке то буде свято! А він щось зробив? – спитала Сова.

– Так, зробив. А тепер, Сово, лети якомога швидше та сповісти про це Пуха й усіх-усіх, бо свято відбудеться завтра.

– О! Таки відбудеться, справді? – здивувалася Сова, силкуючись придумати Крістоферові Робіну якусь корисну пораду.

– Ну, чого ж ти баришся, Сово? Лети!

Сова ще подумала-подумала, але, не придумавши нічого розумного й мудрого, полетіла виконувати доручення.

Першим, кого вона зустріла, був Вінні-Пух.

– Пуше,– сказала Сова,– Крістофер Робін влаштовує свято.

– Ого! – сказав Пух. І, помітивши, що Сова чекає, аби він ще щось сказав, Пух додав:

– А там будуть такі маленькі тістечка з рожевим кремом?

Сова вважала за негідне для себе встрявати в розмову про якісь там тістечка з рожевим кремом, тому вона лише переказала Пухові слівце в слівце розмову з Крістофером Робіном і полетіла до Іа-Іа.

"Свято на мою честь? – подумки здивувався Пух.– Оце-то шту-у-ка!"

І він почав думати, як здивуються всі, коли дізнаються, що це не просто собі свято, а спеціальне свято на честь його – Пуха, і як вони здивуються ще дужче, коли Крістофер

Робін розповість їм про "Плавучого Ведмедя" та про "Пухову Мудрість", про ці чудові кораблі, що він їх винайшов і плавав на них. А далі він подумав, як буде шкода, коли раптом усі забудуть про свято або ж не знатимуть, на чию честь воно влаштоване. І що довше він думав про своє свято, то глибше воно полонило його уяву – немов чарівний сон, у якому все, як насправді. І цей сон непомітно й помаленьку почав виливатися в пісню. І це була

НЕТЕРПЛЯЧА ПУХОВА ПІСНЯ

– Ура йому й слава!

– Кому це?

– Йому!

Хай кожен послуха...

– Про кого?

– Про нього!

Про нашого Пуха,

Розумного Пуха,

Хай кожен послуха,

Наставивши вуха.

– Гай-гай! Отакої!

А що ж він накоїв?

– Учора він став славнозвісним героєм!

Він друга свого від води врятував!

– Кого врятував?

– Я про Пуха казав!

– Та він же і плавать не вміє ніяк!

– А плавав як справжній хоробрий моряк!

Тож слава йому!

– За віщо й кому?

– Якщо ти не чуєш —

Продми собі вуха!

Йде мова про Пуха,

Про Мудрого Пуха,

Що вийшов героєм із моря води!

– Героєм із чого?

Із меду смачного!

– А мед тут до чого?

– Бо Пух до смачного

Був ласий... Він мед свій хутенько поїв,

А з глека зробив корабель з кораблів!

ідтак, не вагаючись жодної хвилі,

убовснув із дерева просто у хвилі,

Хоч сам би любіше скупався у меді,

Ніж морем пливти на "Плавучім Ведмеді".

Тож, нумо, всі разом його привітаймо

І щастя йому у житті побажаймо,

Щоб він не товстів, а міцнів повсякчас

І щоб не пішов він ніколи від нас.

Ура йому й слава!

– Кому це?

– Йому!

Хай кожен послуха...

– Про кого?

– Про нього!

Хай кожен послуха,

Наставивши вуха,

Про Доброго, Мужнього, Мудрого Пуха!

Щоб він був щасливий і весело жив!..

– Я згоден, скажіть тільки:

Що ж він зробив?

Поки ця пісня бриніла в Пухових грудях, Сова вела розмову з Іа-Іа.

– Іа,– сказала Сова,– Крістофер Робін влаштовує свято.

– Цікаво, дуже цікаво,– сказав Іа-Іа.– Мабуть, мені пришлють опісля недоїдки, що попадали під стіл. Оце-то увага, оце-то турбота! Перекажи їм, що я наперед вдячний за їхні клопоти.

– Але ж тобі є запрошення!

– Що, що?

– Запрошення!!

– Не кричи, я все добре чую. А з чим його Їдять?

– Запрошення не щять. Запрошенням запрошують у гості. Ось і тебе запрошують на гостину. На завтра. На свято.

Іа спроквола похитав головою:

– Ти сплутала мене з Пацем. Щоправда, він маленький, але в нього теж довгі вуха. Певна річ, мовилося про Паця. Я йому все перекажу.

– Ні, ні! – сказала Сова, починаючи нервувати.– Мовилося саме про тебе!

– Ти певна?

– Авжеж, певна. Крістофер Робін сказав:

"Скажи усім-усім!" Розумієш, усім-усім!

– Усім, за винятком Іа?

– Ні, всім без винятку! – сердито сказала Сова.

– Ага, – сказав Іа. – Звісно, помилка. Та все одно, я прийду. Тільки не виніть мене, коли знову вперіщить дощ.

Але дощу не було.

Крістофер Робін зробив із довгих-предовгих дощок довгий-предовгий стіл, щоб за тим столом помістилися геть усі.

Сам Крістофер Робін сів з одного кінця столу – як Господар, а Пух сів із другого кінця столу – як Перший Гість, а поміж ними ліворуч сіли Сова, Іа-Іа та Паць, а поміж ними праворуч

сіли Кролик, Крихітка Ру та Кенга, а довкола них, уже просто на траві, розмістилися всі Кроликові Родичі та Знайомі і терпляче ждали, може, хто-небудь до них озветься або щось упустить, або хоч спитає, котра година.

Це було перше свято, на яке потрапив Крихітка Ру, і тому він страшенно розходився. Тільки-но гості посідали, він почав усіх зачіпати.

– Привіт, Пуше! – пропищав він.

– Привіт, Ру! – сказав Пух.

Ру підскочив кілька разів на своєму місці й почав знову:

– Привіт, Пацику! – пропищав він.

Паць привітно помахав йому лапкою, бо був дуже зайнятий і не міг говорити.

– Привіт, Іа-Іа! – пропищав Ру.

Іа понуро мотнув йому головою і сказав:

– Скоро піде дощ – от побачиш, піде, коли вже не йде.

Ру поглянув на небо, але дощу й близько не було, тому він пропищав:

– Привіт, Сово!

– Привіт, маленький мій друже,– доброзичливо відповіла Сова і знову почала розповідати Крістоферові Робіну про те, як

з одним її другом, якого він, Крістофер Робін, не знає, трохи не стався нещасний випадок.

А Кенга сказала Крихітці Ру:

– Ну, любий мій, випий спершу свою моню, а тоді розмовлятимеш.

Крихітка Ру, який саме пив молоко, хотів сказати, що він може робити водночас і те й інше, але раптом похлинувся, і його довелося довгенько попліскувати по спині, аби він віддихався.

Коли всі добре собі пригостилися, Крістофер Робін постукав ложкою по столу, і всі миттю замовкли й приготувалися уважно слу^ хати – усі-всі, за винятком Крихітки Ру, який і досі не позбувся гикавки, а тому силкувався удати, ніби то гикає не він, а хтось із Кроликових Родичів та Знайомих.

– Це свято,– сказав Крістофер Робін,– є святом на честь того, хто зробив Героїчний Вчинок, і всі ми знаємо, хто наш герой, і тому це його свято, і я приготував йому Великий Подарунок! Ось він.

Тут Крістофер Робін помацав біля себе руками й прошепотів:

– Де ж він?

Тим часом, поки Крістофер Робін мацав та розглядався, Іа значливе кахикнув і заговорив.

– Друзі! – сказав він.– Дорогі гості (в тому числі й непрохані), мені дуже приємно, точніше, мені було

надзвичайно приємно бачити вас на моєму святі. Те, що я зробив,– пусте. Кожен із вас – за винятком Кролика, Сови та Кенги – міг би вчинити те саме. Ага, ще за винятком Пуха. Звісно, моє зауваження не стосується Паця та Крихітки Ру, бо вони ще замалі для будь-яких вчинків. Зате решта з вас – кожен із решти – міг би вчинити те саме. Одначе сталося так, що зробити Героїчний Вчинок випало саме мені. І нема потреби говорити, що я зробив його не заради того, що оце зараз шукає Крістофер Робін.– Тут Іа приклав копито до рота й голосно прошепотів: "Пошукай під столом", – а тоді знову звернувся до всіх: – Я зробив цей Героїчний Вчинок тому, що кожен із нас повинен робити те, на що він здатен. І я вірю, що всі ми...

– Гик! – не стримався Крихітка Ру.

– Ру, любий, ну як тобі не сором,– із докором сказала Кенга.

– А хіба то я? – здивовано спитав Крихітка Ру.

– Про що говорить Іа? – прошепотів Паць до Пуха.

– Не знаю,– сумовито відповів Пух.

– Я думав, це твоє свято,– сказав Паць.

– Я теж так думав. Та бач, виходить, що не моє.

– Краще б воно було твоє, ніж його,– не вгавав Паць.

– Я теж так гадаю,– скромно відказав Пух.

– Гик! – знову не стримався Крихітка Ру.

– Як я вже сказав,– голосно й суворо повторив Іа-Іа,– як я вже сказав перед тим, як мене перебили якимось незрозумілим гиканням, я вірю, що всі...

– Знайшов! – радісно вигукнув Крістофер Робін.– Передайте, будь ласка, оцей Великий Дарунок нашому любому Пухові. Це – для Пуха!

– Для Пуха? – перепитав Іа-Іа.

– Авжеж, для Пуха. Для найкращого у світі ведмедя!

– Я так і знав,– сказав Іа-Іа.– А втім, скаржитись не доводиться: все йде, все минає...

Але його ніхто не слухав. Усі кричали:

– Швидше розпаковуй, Пуше!

– Що там таке, Пуше?

– А я знаю, що там!

– Ні, не знаєш! – і так далі й таке інше.

Тим часом Пух і без підказок квапився розпакувати свій Дарунок. Проте він не розрізав, а обережно розв'язав мотузочку, якою Дарунок був перев'язаний, адже ніколи наперед не вгадаєш, навіщо тобі може знадобитися шматок мотузки.

Нарешті пакунок було розгорнуто, і коли Пух глянув, що там лежить, він ледве не впав від щастя!..

У пакунку лежала Спеціальна Скринька із чудовим набором олівців! Там були олівці, позначені літерою "В" – на честь Вінні-Пуха, а ще олівці, позначені "НВ"– на честь Найхоробрішого Вінні, а ще олівці, позначені "ВВ" – на честь Визволителя Вінні, бо це ж він визволив Паця з біди. А ще там була Машинка для загострювання олівців, а ще Червона Гумка, яка чудово стирає все, що ви неправильно написали, а ще Лінійка, якою можна зміряти все у себе вдома й надворі, і Сині Олівці, й Червоні Олівці, й Зелені Олівці, якими можна малювати і небо, і вогонь, і ліс. І всі ці речі мали своє окреме місце у Спеціальній Скриньці, яка до того ж іще й клацала, коли ви зачиняли накривку. І все це віднині належало Пухові.

– Ого! – сказав Пух.

– Ого, Пуше! – сказали всі, за винятком Іа.

– Дякую! – сказав схвильованим басом Пух.

А Іа-Іа пробурмотів:

– Е, якесь начиння до писанини... Олівці та інші витребеньки. Сама морока, сказав би я вам. Нічого путнього.

Пізніше, коли на землю зійшов золотавий вечір і всі попрощалися з Крістофером Робіном та подякували йому за гостину, Пух та Пацик разом почвалали додому.

Вони йшли тихо, мовчки, і кожен із них думав про щось своє.

– Путе,– нарешті озвався Паць,– коли ти прокинешся завтра вранці, про що ти найперше подумаєш?

– Я подумаю: що в мене буде на сніданок? – сказав Пух.– А ти про що?

– А я подумаю,– сказав Паць,– а що цікавого буде сьогодні?

Пух глибокодумно кивнув головою:

– Це ж те саме... – сказав він.

– І що ж було цікавого? – спитав Крістофер Робін.

– Коли?

– Наступного ранку.

– Не знаю.

– А ти можеш пригадати й розповісти нам із Пухом про це іншого разу?

– Якщо вам цього дуже хочеться, то...

– Пухові дуже хочеться,– сказав Крістофер Робін.

Він глибоко-глибоко зітхнув, узяв ведмедика за задню лапу і попрямував до дверей, тягнучи Пуха за собою.

На порозі він озирнувся й сказав:

– Ти прийдеш подивитися, як я купаюся?

– Охоче,– відповів я.

– А Пухова скринька для олівців була краща за мою?

– Вона була точнісінько така сама,– сказав я.

Крістофер Робін кивнув і вийшов... А за хвилину я почув, як Вінні-Пух підіймається сходами слідом за ним – бум, бум, бум!

ПРИГОДА ОДИНАДЦЯТА,

У якій на Пуховій Галявці ставлять хатку

Одного разу, коли Пухові робити було зовсім нічого, він подумав, що слід було б усетаки щось та зробити. І він надумався піти до Паця подивитися, що робить його друг.

Ішов сніг, і Вінні-Пух чалапав білою-білою лісовою стежкою, міркуючи про те, що, мабуть, оце зараз Паць сидить собі біля грубки та вигріває ніжки; але, на превеликий подив, він побачив, що двері Пацевої хатки розчинені, і що довше Пух зазирав усередину, то більше переконувався, що Паця там немає.

– Він кудись пішов,– сумно сказав Пух.– Ось у чому річ. Через те його й немає вдома! Доведеться самому тут погуляти та все як слід обміркувати. А шкода!

Але передусім, щоб остаточно упевнитись, Пух вирішив усе-таки голосно-голосно постукати... Чекаючи на Пацеву відповідь, він підстрибував, аби зігрітися, і раптом йому в голові зазвучала пісенька, і вона здалася Пухові такою гарною, що напевне сподобається й вам:

Оце-то сніг

(Тірлім-бом-бом),

Аж валить з ніг

(Тірлім-бом-бом),

Іду вперед

(Тірлім-бом-бом),

Не бачачи дороги.

І хтозна,

ЧОМ?

(Тірлім-бом-бом),

Не знаю,

ЧОМ?

(Тірлім-бом-бом),

У мене

ЧОМ?

(Тірлім-бом-бом)

Так мерзнуть ноги?

– Тоді я ось що зроблю,– сказав Вінні-Пух.– Я зроблю так: просто зараз піду додому та подивлюся, котра година, і, може, вдягну шалика, а тоді навідаюсь до Іа-Іа і заспіваю йому цю пісеньку.

Пух підтюпцем подався додому і по дорозі був такий заклопотаний новою пісенькою (яку ще треба було трішки довершити, перш ніж заспівати Іа), що, коли він зненацька побачив Паця, який зручно вмостився в його найкращому кріслі, то спромігся лише почухати потилицю й поринути в глибоку задуму: до чиєї ж він хатки втрапив?

– Привіт, Пацю,– сказав Пух.– А я гадав, тебе немає вдома.

– Ні, Пуше,– сказав Паць.– Це тебе немає вдома.

– Може, й так,– сказав Пух.– Принаймні я певен, що когось із нас вдома таки немає.

Він зиркнув на годинника, котрий уже багато тижнів підряд показував за п'ять одинадцяту.

– Диви, вже майже одинадцята! – радісно мовив Вінні-Пух.– Ти прийшов дуже вчасно: мені саме час підкріпитися,– і Пух застромив голову в буфет.– А тоді – чуєш. Пацю? – ми підемо гуляти і заспіваємо Іа пісеньку.

– Яку пісеньку, Пуше?

– Ту саму, якої ми хочемо заспівати Іа,– пояснив Пух.

Годинник усе ще показував за п'ять одинадцяту, коли Пух та Паць за добрі півгодини вийшли надвір.

Вітер ущух, і сніг, якому набридло крутитися, щоб упіймати самого себе за хвоста, тихенько спадав униз, і кожна сніжинка сама знаходила собі місце для відпочинку. Часом тим місцем виявлявся Пухів ніс, а часом щось інше, і трохи згодом у Паця навколо шиї виріс білий-білісінький шарф, а за вухами стало так сніжно, як ще ніколи в його житті.

– Пуше,– сказав Паць, трішки соромлячись, бо йому не хотілося, аби Пух подумав, ніби він слабодухий.– А що, як зараз ми підемо додому та повчимо як слід твою пісеньку, а вже тоді заспіваємо її Іа? Скажімо, завтра... або... або там іншим разом, коли принагідне його здибаємо?

– Це дуже слушна думка, Пацю,– сказав Пух.– Ми зараз же, дорогою, й вивчимо цю пісеньку. Але йти додому й вивчати її там не слід, бо це Спеціальна Дорожня Пісенька для Снігової Погоди, і її треба співати дорогою, коли йде сніг.

– Обов'язково? – стривожено запитав Паць.

– Та ти сам побачиш, коли послухаєш, бо вона починається так:

Оце-то сніг

(Тірлім-бом-бом)...

– Тірлім що? – спитав Паць.

– Бом-бом,– сказав Пух.– Я вставив це, щоб вона була дзвінкіша.

Аж валить з ніг

(Тірлім-бом-бом)...

– А хіба ти не сказав "оце-то сніг"?

– Сказав, але то було попереду.

– Попереду тірлім-бом-бома?

– Та то ж був інший тірлім-бом-бом,– сказав Пух, відчуваючи, що його зовсім збито з пантелику.– От не перебивай, я проспіваю все до кінця, і тоді ти зрозумієш.

І він заспівав спочатку:

Оце-то сніг

(Тірлім-бом-бом),

Аж валить

з ніг

(Тірлім-бом-бом),

йдемо вперед,

(Тірлім-бом-бом),

не бачачи дороги.

І хтозна,

ЧОМ?

(Тірлім-бом-бом),

Хто скаже,

ЧОМ?

(Тірлім-бом-бом),

У мене

ЧОМ!

І в тебе

ЧОМ!

Так мерзнуть ноги?

Він проспівав, пісеньку трохи по-новому, від чого вона стала ще кращою, а скінчивши, замовк і став чекати, коли Паць скаже: "Так, Пуше-Пампуше, з усіх Спеціальних Пісеньок для Снігової Погоди, які мені доводилося чути, ця – найкраща".

Але після довгих і глибоких роздумів Паць сказав зовсім інше.

– Пуше,– сказав він урочисто,– по-моєму, не так ноги, як вуха.

На цей час вони вже майже наблизилися до Сумного Урочища, де жив Іа-Іа. А що в Паця за вухами й досі було дуже сніжно і йому це починало надокучати, вони завернули до паркану, що обгороджував сосновий гайок, і посідали на

хвіртці. Тепер сніг на них не падав, але холод усе ще дошкуляв. Тому, щоб зігрітися, вони шість разів підряд проспівали Пухову пісеньку від початку до кінця. Паць співав усі тірлім-бом-боми, а Пух – усе інше, й обидва в потрібних місцях вистукували паличками по штахетах.

Скоро їм стало значно тепліше, і вони змогли продовжити розмову.

– Я оце зараз думав,– сказав Пух,– і подумав я ось про що: я подумав про Іа.

– А що ти подумав про Іа?

– Те, що бідному Іа ніде жити.

– Що ніде, то ніде,– погодився Паць.

– Ти, Пацю, маєш хатку, і я маю хатку, і це, що не кажи, дуже гарні хатки. І Крістофер Робін має хатку, і Сова, і Кенга, і Кролик мають хатки, і навіть усі Кроликові Родичі та Знайомі мають свої хатки чи якийсь дах над головою, а бідний Іа не має нічого. От я й надумав: давай-но збудуємо йому хатку.

– Це пречудова думка! – сказав Паць.– А де ми її збудуємо?

– Ми збудуємо її тут,– сказав Пух,– біля оцього гайка, бо тут не буває вітру і тут я про це подумав. Ми назвемо цю місцинку "Пухова Галявка". І ми поставимо на Пуховій Галявці хатку Іа для ослика Іа.

– До речі, отам, за гайком, лежить ціла купа всяких палиць,– сказав Паць.– Я сам бачив. Багато-багато. Ну просто навалено цілу гору.

– Дякую, Пацику. Те, про що ти сказав, стане нам у великій пригоді, і за це я міг би назвати оцю місцину Пухово-Пацевою Галявкою, якби Пухова Галявка не звучала краще. А звучить вона краще тому, що вона пухнаста, а не пацикаста. А тепер – до діла.

Вони позлазили з хвіртки й подалися по палиці та інші деревини.

.....

Крістофер Робін цілий ранок був зайнятий удома. Він подорожував до Африки й назад і щойно зійшов з корабля та подумав: "Цікаво, яка зараз надворі погода?", коли це раптом до нього у двері постукав не хто інший, як сам Іа.

– Привіт, Іа,– сказав Крістофер Робін, відчиняючи двері та виходячи на подвір'я.– Як ся маєш?

– Сніг,– понуро мовив Іа.

– Еге, сніг.

– І мороз.

– Невже?

– Авжеж,– сказав Іа. – Хоча,– додав він трохи жвавіше,– хоча останнім часом землетрусів у нас не було.

– А що скоїлося, Іа?

– Нічого, Крістофере Робіне. Нічого важливого. Ти, звісно, не бачив десь тут поблизу хати чи чогось такого подібного?

– Якої хати?

– Звичайної хати.

– А хто в ній живе?

– Я живу. Точніше, я думав, що живу. Але, виходить, я там не живу. Ну що ж, зрештою, не в кожного, мабуть, має бути хата.

– Ой Іа, я ж не знав! Я завжди думав...

– Хтозна, у чім тут річ, Крістофере Робіне, але через увесь цей сніг і таке інше, не кажучи вже про бурульки, зараз у полі години о третій ранку не так гаряче, як дехто гадає. Ніяк не скажеш, що там спекотно, якщо ти второпуєш, до чого я веду. Ні, ні, на спеку скаржитись не випадає. Де там! Одверто кажучи, Крістофере Робіне,– голосно прошепотів Іа,– але це між нами і про це нікому нічичирк – там холодно.

– Ой Іа!

– І я сказав собі: адже інші вельми засмутяться, коли я зовсім замерзну. Щоправда, ні в кого з них немає розуму, адже в голові в них сама лише тирса, та й та потрапила туди помилково; всі вони не вміють думати, але якщо сніг ітиме ще тижнів із шість, а чи й довше, то навіть хтось із них може сказати собі: "А бідолашному Іа зараз, мабуть, не дуже й спекотно в полі о третій годині ранку". Тоді цей Хтось захоче це перевірити. А ще згодом йому стане сумно.

– Ой Іа! – сказав Крістофер Робін, якому тут-таки зробилося дуже сумно.

– Я не мав на увазі тебе, Крістофере Робіне. Ти не такий. Одне слово, все це я веду до того, що я збудував собі хату біля свого маленького гайка.

– Справді, збудував? Та це ж просто диво!

– Справжнім дивом,– сказав Іа-Іа найпонурішим голосом,– справжнім дивом мені здається те, що, коли я йшов звідти вранці, вона там стояла, а коли я повернувся, її там не було. Взагалі це цілком зрозуміло, адже там усього тільки й було, що хата якогось Іа. Однак мене трохи дивує...

Та Крістоферові Робіну ніколи було дивуватися. Він хутенько заскочив до себе в хатку і ще хутчіше надяг на голову свого водонепроникного капелюха, взув свої водонепроникні чоботи й одягнув своє водонепроникне пальто.

– Ми зараз же підемо і все з'ясуємо,– гукнув він Іа.

– Часом буває,– сказав Іа-Іа,– коли якісь хтосі заберуть чиюсь хату, то там зостається кілька трісочок, які тим хтосям не потрібні і які вони охоче віддадуть колишньому господареві, якщо ти розумієш, до чого я веду. Отож, якщо ми нагодимося...

– Ходімо,– сказав Крістофер Робін.

І вони швидко-швидко пішли, і тому швидко-швидко прийшли на ту галявку за сосновим гайком, де вже не було хати Іа.

– От бач! – сказав Іа.– Не зосталося жодної палочки! Звісно, скарги тут ні до чого, бо зостався увесь цей сніг, з яким я можу робити все, що завгодно.

Та Крістофер Робін не слухав Іа. Він прислухався до чогось іншого.

– Ти чуєш? – спитав він Іа.

– А що там таке? Хтось сміється?

– Слухай!

Вони прислухалися разом... і почули буркотливий басок, який співав про сніг, що аж валить із ніг, а він іде вперед, не бачачи дороги, та чийсь тоненький голосок, який поміж "сніг" та "валить з ніг" устигав тірлім-бомбомкати.

– Це Пух! – радісно сказав Крістофер Робін.

– Можливо,– сказав Іа-Іа.

– І Паць! – схвильовано сказав Крістофер Робін.

– Можливо,– сказав Іа-Іа.– Але хто нам зараз і справді потрібен, то це добрий собаканишпорка.

Слова пісні раптом перемінилися.

– От вже й готовий новий дім! – співав басок.

– Тірлім-бом-бом, тірлім-пш-пім! – підтягував йому тоненький голосок.

– Не хатка, а прегарний дім!

– Тірлім-бом-бом, тірлім-пім-пім!

– Я сам охоче жив би в нім!

– Тірлім-бом-бом, пім-пім!

– Пуше! – закричав Крістофер Робін.

Співаки біля хвіртки, що вела в сосновий гайок, замовкли.

– Це Крістофер Робін,– зрадів Вінні-Пух.

– Він гукає звідти, де ми брали палиці,– сказав Паць.

– Біжімо,– сказав Пух.

Вони злізли з хвіртки й помчали на той бік гайка, а Вінні-Пух цілу дорогу радісно гукав до Крістофера Робіна.

– Ого, Іа теж тут,– сказав Пух після міцних обіймів із Крістофером Робіном.

Він штурхнув ліктем Паця, а Паць штурхнув ліктем його, і обидва разом подумали, який чудовий і несподіваний дарунок вони підготували для ослика.

– Доброго здоров'ячка, Іа!

– Тобі так само, ведмедику Пуше, – понуро мовив Іа,– і вдвоє кращого – щочетверга.

Не встиг Вінні-Пух запитати: "Чому щочетверга?", як Крістофер Робін почав розповідати сумну історію про зниклу хатку Іа.

Пух та Паць уважно слухали, проте їхні очі дедалі круглішали та круглішали.

– А де, ти кажеш, вона стояла? – спитав Пух.

– Якраз отут,– сказав Іа-Іа.

– Її було збудовано з палиць?

– Так.

– Ох! – сказав Паць.

– Що? – сказав Іа.

– Я просто сказав "Ох",– скоромовкою відповів Паць і, щоб не виказати себе, кілька разів безтурботно тірлімбомбомкнув.

– А ти певен, що то була хатка? – спитав Пух.– Я хочу сказати, чи певен ти, що хатка стояла саме тут?

–Авжеж, певен,– сказав Іа й пробурмотів сам до себе.– У декого з них ані крапельки глузду.

– А що скоїлося, Пуше? – спитав Крістофер Робін.

– Та бачиш, – сказав Пух, – скоїлося не скоїлося...– сказав Пух.– А справа в тім...– сказав Пух... – Ну, як би вам пояснити?..– сказав Пух.

І тут, мабуть, щось йому підказало, що він не дуже зрозуміло пояснює справу, тому він знову штурхнув ліктем Паця.

– Ну, як би вам пояснити,– квапливо сказав Паць.– Адже там тепліше,– додав він після глибоких роздумів.

– Де тепліше?

– По той бік гайка, де стоїть хатка Іа.

– Моя хатка? – спитав Іа-Іа. – Моя хата стояла тут.

– Ні,– впевнено сказав Паць,– вона по той бік гайка.

– Бо там тепліше,– додав Пух.

– Але я мушу знати...

– Ходімо й подивимось, – просто сказав Паць, запрошуючи всіх іти за ним.

– Не могло ж у тебе бути дві хати,– сказав Пух. – Та ще й так близько одна від одної.

Вони вийшли на галявину, і там стояла хатка Іа – гарна, мов лялечка.

– Ось твоя хатка,– сказав Паць.

– Усередині не гірша, ніж зовні,– гордо сказав Пух.

Іа зайшов до хатки, і... вийшов назад.

– Диво дивне,– сказав він.– Це моя хатка, і я сам збудував її там, де я казав. Мабуть, її сюди здуло вітром. Мабуть, вітер підняв її просто над гаєм і опустив тут. От вона й стоїть тепер тут, ціла-цілісінька. І місце тут навіть краще, ніж там.

– Значно краще, ніж там,– в один голос сказали Пух і Паць.

– Ось вам наочний приклад того, що можна зробити, коли не лінуватися,– сказав Іа-Іа. – Тобі ясно, Пуше? Тобі ясно, Пацику? По-перше, Кмітливість, а по-друге – Сумлінна Праця. Наслідок – перед вами. Ось як треба будувати хатку! – гордо закінчив Іа.

Всі попрощалися із щасливим господарем нової хатки, і Крістофер Робін зі своїми друзями – Пухом та Пацем пішли обідати. Дорогою друзі розповіли йому про Жахливу Помилку, якої вони допустилися. І коли Крістофер Робін досхочу насміявся, усі троє бадьоро заспівали Пухову Похідну Пісеньку для Снігової Погоди і співали її до самого дому, причому Паць, який досі ще був трохи не в голосі, лише тірлімбомбомкав.

– Ага, то тільки здається, що тірлімбомбомкати легко,– сказав Паць сам до себе,– але це зуміє не кожен. Ні, ні!..

ПРИГОДА ДВАНАДЦЯТА,

У якій до лісу приходить Тигра і снідає

Вінні-Пух зненацька прокинувся серед ночі й насторожився. Потому він скотився з ліжка, засвітив свічку і почалапав через усю кімнату до свого буфета – перевірити, чи ніхто не добирається до меду. Але там нікого не було, і він, заспокоєний, повернувся назад, дмухнувши, загасив свічку й

ліг спати. Але нараз він знову почув той самий звук, який його розбуркав і насторожив.

– То ти, Пацю? – спитав він.

Але то був не Паць.

– Заходь, Крістофере Робіне! – сказав Пух.

Але Крістофер Робін не зайшов.

– Завтра розкажеш, Іа,– сказав Пух сонним голосом.

Але шум не вщухав.

– ВАРРИВАРРИВАРРИВАРРИВАРРИ, казав Невідомо Хто, і Пух раптом відчув, що йому, між іншим, перехотілося спати.

"Що ж то таке? – подумав він,-У нашому Лісі буває дуже багато різних звуків, але цей якийсь дивний. Це й не гарчання, і не скавчання, і не нявчання... Це навіть не той звук, який робиш перед тим, як прочитати уголос вірша. Це якийсь незнайомий шум, і шумить якийсь невідомий звір. А головне, він шумить під моїми дверима. Мабуть, доведеться встати та попросити, щоб він перестав.

Вінні-Пух вибрався з ліжка й відчинив двері:

– Привіт! – сказав Пух, звертаючись Невідомо до Кого.

– Привіт! – сказав Невідомо Хто.

– Ти ба! – сказав Пух.– Привіт!

– Привіт!

– А-а, то це ти! – сказав Пух.– Привіт!

– Привіт! – сказав Чужий Звір, дивуючись, доки триватиме цей обмін привітами.

Пух намірився був сказати "Привіт!" учетверте, але подумав, що не варто, і натомість він запитав:

– А хто там?

– Я,– відповів голос.

– Ти ба! – сказав Пух.– Тоді заходь.

Невідомо Хто увійшов, і при світлі свічки Він та Пух вирячилися одне на одного.

– Я – Пух,– сказав Пух.

– А я – Тигра,– сказав Тигра.

– Ти ба! – сказав Пух, бо він ще ніколи не зустрічав таких звірів.– А Крістофер Робін знає про тебе?

– Звісно, що знає! – сказав Тигра.

– Ну,– сказав Пух,– зараз уже перевалило за північ, і це найкращий час, щоб лягти спати. А вранці на сніданок у нас буде мед. Тигри люблять мед?

– Тигри все люблять! – весело сказав Тигра.

– Тоді, якщо вони люблять спати на підлозі, я піду знову ляжу в ліжко,– сказав Пух,– а зранку ми візьмемося за справи. На добраніч! – і він ліг у ліжко й хутенько заснув.

А вранці, прокинувшись, перше, що він побачив, був Тигра, який сидів на підлозі й видивлявся сам на себе у дзеркало.

– Доброго ранку! – сказав Пух.

– Доброго ранку! – сказав Тигра.– Диви, тут є ще хтось такий – точнісінько такий, як я. А я думав, я тут один такий.

Пух вибрався з ліжка й почав пояснювати Тигрі, що таке дзеркало, але тільки він дійшов до найцікавішого, Тигра сказав:

– Хвилинку, пробач, але отам хтось лізе на твій стіл.– Потому, голосно прогарчавши "варривариварривариварривари", він плигнув до столу, схопив скатертину за край, стягнув її на підлогу, тричі загорнувся в неї, перекотився в протилежний куток кімнати і після запеклої боротьби вистромив голову назовні й весело сказав:

– Ну, хто переміг? Я?

– Це моя скатертина,– сказав Пух і почав розгортати Тигру.

– А я думав, хто ж це такий? – сказав Тигра.

– Її стелять на стіл, а тоді на неї все ставлять.

Пух простелив скатертину на стіл, поставив на неї великий горщик меду, і вони сіли снідати. І щойно вони сіли, Тигра

набрав повен рот меду... й подивився на стелю, схиливши голову набік... А далі він заплямкав – і то було здивоване плямкання, задумливе плямкання, – плямкання, яке означало: "Цікаво, що ж це мені дали?.." А після цього він сказав дуже рішучим голосом:

– Тигри не люблять меду!

– Ой-ой-ой! – сказав Пух, намагаючись показати, що це його страшенно засмутило.– А я гадав, вони люблять усе.

– Усе, крім меду,– сказав Тигра.

Правду кажучи. Пух не тільки не засмутився, а навіть зрадів і чимшвидше сказав, що, тільки-но він покінчить зі своїм сніданком, він поведе Тигру в гості до Паця, і там Тигра зможе пригоститися Пацевими жолудями.

– Дякую, Пуше,– сказав Тигра,– бо саме жолуді Тигри й люблять понад усе на світі!

І ось після сніданку вони подалися в гості до Паця, і дорогою Пух пояснив, що Паць – Дуже Маленьке Створіння, яке не любить, коли на нього наскакують, так що він, Пух, просить Тигру не дуже розскакуватися для першого знайомства. А Тигра, який цілу дорогу то ховався за дерева, то зненацька вискакував із засідки, намагаючись упіймати Пухову тінь, відповідав, що Тигри наскакують тільки до сніданку, але варто їм з'їсти жменьку жолудів, і вони враз стають Тихі й Страшенно Ввічливі. Отак розмовляючи, вони непомітно підійшли до Пацевої хатки й постукали у двері.

– Привіт, Пуше,– сказав Паць.

– Привіт, Пацику. Оце ось – Тигра.

– Ой! Сп-сп-спрравді? – сказав Паць, задкуючи до протилежного кінця столу. – А я думав, що Тигри не такі великі.

– Хе! – сказав Тигра.– Ти ще не бачив великих.

– Вони люблять жолуді, – сказав Пух.– Заради них ми й прийшли, бо бідолашний Тигра досі ще зовсім нічого не снідав.

Паць підсунув полумисок із жолудями до Тигри й сказав:

– Пригощайтесь, будь ласка.

А сам щільніше присунувся до Пуха й, відчувши себе так значно хоробрішим, сказав майже безтурботним голосом:

– То ти, значиться, Тигра? Гай-гай!..

Але Тигра нічого не відповів, бо рот у нього був ущерть напханий жолудями.

Він довго й голосно жував, а тоді сказав:

– Мимли не мюмлять момумів.

А коли Пух із Пацем спитали: "Що, що?" – він сказав: "Мимачте меме",– й прожогом вискочив із хатки.

Майже тієї ж миті він повернувся назад і впевненим голосом пояснив:

– Тигри не люблять жолудів!

– Але ж ти казав, вони люблять усе, крім меду,– сказав Пух.

– Усе, крім меду та жолудів, – заявив Тигра.

Почувши це, Пух сказав:

– А-а, ясно!

А Паць, який досить-таки зрадів, що Тигри не люблять жолудів, спитав:

– То, може, вони люблять будяки?

– Будяки? – сказав Тигра. – О, будяки Тигри справді люблять понад усе на світі!

– Тоді ходімо в гості до Іа,– запропонував Паць.

І всі троє негайно рушили далі шукати сніданку Тигрі. Вони йшли, йшли і йшли і нарешті прийшли в той закуток Лісу, де пасся Іа.

– Привіт, Іа! – сказав Пух.– Оце ось – Тигра.

Іа обійшов навколо Тигри з одного боку, потім повернувся й обдивився його з другого боку.

– Як, ви сказали, оце ось зветься? – спитав він.

– Тигра.

– Угу,– сказав Іа.

– Він щойно прийшов сюди,– пояснив Паць.

– Угу,– ще раз сказав Іа.

Він довго-довго розмірковував, а тоді додав:

– А коли він піде звідси?

Пух став пояснювати, що Тигра – великий друг Крістофера Робіна і що він прийшов у Ліс назавжди; а Паць пояснював Тигрі, що він, тобто Тигра, не повинен ображатися на те, що сказав Іа, бо він, тобто Іа, завжди такий понурий; а Іа-Іа пояснював Пацеві, що – навпаки – сьогоднішнього ранку він надзвичайно веселий; а Тигра всім пояснював, що він досі ще не снідав.

– Тут, певне, щось знайдеться для нього, – сказав Пух.– Тигри завжди їдять будяки – через те ми й прийшли до тебе в гості, Іа.

– Красненько дякую за увагу, Пуше.

– Ой Іа, я не хотів сказати, що ми не хотіли тебе бачити...

– Ясно, ясно. Але ваш новий смугастий друг, він, цілком зрозуміло, хоче поснідати. Як, ви сказали, його звати?

– Тигра.

– Ну, ходімо зі мною, Тигро.

Іа підвів Тигру до найколючішого будяка й показав на нього копитом.

– Цей кущик я беріг до свого Дня Народження,– сказав він.– Але, зрештою, що таке день народження? Сьогодні він є, а завтра – нема. Пригощайся, будь ласка, Тигро.

Тигра подякував і насторожено зиркнув на Пуха.

– Оце такі будяки? – пошепки спитав він.

– Точно такі,– сказав Пух.

– Ті самі, які Тигри люблять понад усе на світі?

– Саме ті,– сказав Пух.

– Зрозуміло,– сказав Тигра і відкусив найбільшу гілку й голосно захрумтів.

– Ой! – раптом скрикнув Тигра. Він сів на землю й засунув лапу в рота.

– Що трапилося? – запитав його Пух.

– Пече! – пробурмотів Тигра.– Тигри не люблять будяків.

– Тоді навіщо було псувати такий чудовий кущ? – суворим голосом запитав Іа-Іа.

– Але ж ти сам, Тигро, казав,– почав Пух,– що Тигри люблять усе, крім меду та жолудів.

– І будяків! – крикнув Тигра, який тепер бігав, висолопивши язика, й робив коло за колом. Пух сумно подивився на нього.

– Що ж нам робити? – спитав він Паця.

Паць знав, що робити. Не вагаючись ані хвильки, він сказав, що треба йти до Крістофера Робіна.

– Ви знайдете його в Кенги,– сказав Іа.

– Тигро,– покликав Пух.– Іди-но сюди! Ми зараз підемо до Кенги. У неї вже напевне знайдеться для тебе ціла купа сніданків.

Тигра докінчив останнє коло й підбіг до Пуха.

– Пече! – пояснив він, широко й привітно усміхаючись.– Гайда! – і побіг першим. Пух та Паць повільно почалапали за ним.

Дорогою Паць мовчав, бо не міг придумати, про що поговорити, а Пух також мовчав, бо він саме обдумував нову пісню. І коли він її добре обдумав, то заспівав:

Наш маленький Тигра —

Бідолашний Тигра.

Ох, ну чим йому допомогти?

Він не їсть нічого!

Хто ж не їсть нічого —

Той не може, звісно, і рости.

Він не любить меду

(Жах – не любить меду!),

Ані жолудів.

Пожувавши трохи

Кущ чортополоху,

Тигра ледве-ледве не зомлів.

Наш маленький Тигра —

Бідолашний Тигра.

Чим же нам йому допомогти?

Він не їсть нічого

Нашого, смачного,

А йому ще ж треба підрости!

– Він уже й так дуже великий,– сказав Паць.

– Правду кажучи, він ще не дуже великий.

– Може, й так, але він здається дуже великим. Просто велетенським.

Пух, почувши це, глибоко замислився і пробурмотів сам до себе:

Скільки в Тигрі кілограмів,

літрів, метрів і бананів?

Го-го-го...

Та в той час, як він плигає,

Він велетнем виглядає!

Го-го-го!!!

– От і весь віршик,– сказав він.– Тобі подобається, Пацю?

– Усе, окрім літрів та бананів,– сказав Паць.– По-моєму, вони там ні до чого.

– А їм обов'язково закортіло стати обабіч метрів,– пояснив Пух,– от я й пустив їх туди. Між іншим, це найкращий спосіб складати вірші – дозволяти словам ставати там, де вони хочуть.

– Справді? А я й не знав,– сказав Паць.

Тигра увесь цей час весело вистрибував попереду, раз по раз вертаючись назад, аби запитати: "Сюди йти?.." Та ось нарешті показалася хатка Кенги. Біля хатки стояв Крістофер Робін. Тигра щодуху помчав до нього.

– Ага, ось ти й прибіг, Тигро! – сказав Крістофер Робін.– Я знав, що ти десь гасаєш.

– А я стільки всього знайшов у Лісі! – похвалився Тигра. – І пух знайшов, і пацю знайшов, і якесь іа знайшов. Тільки сніданку не знайшов.

Пух та Паць підійшли до Крістофера Робіна, міцно обнялися-привіталися і пояснили в чому справа.

– Ти, мабуть, знаєш, що люблять Тигри? – спитав Пух.

– Якщо я дуже постараюся, то, мабуть, згадаю,– сказав Крістофер Робін.– Але мені здається, Тигра сам знає.

– Звісно, знаю,– сказав Тигра.– Тигри люблять усе на світі, окрім меду, жолудів та ще... як звуться оті пекучки?

– Будяки.

– Еге, та ще окрім них.

– Ну, що ж, і то добре. Кенга знайде тобі щось поснідати.

Вони зайшли в хатку до Кенги, і коли Крихітка Ру сказав:

"Привіт, Пуше" і "Привіт, Пацю (по одному разу) і "Привіт, Тигро" (двічі, бо так він ще ніколи не вітався й, до того ж це звучало досить кумедно), – вони пояснили Кензі, чого прийшли, і Кенга дуже лагідно й ніжно сказала:

– Ну що ж, любий Тигро, зазирни в мій буфет і подивися, що тобі припаде до душі.

Кенга одразу збагнула, що хоч Тигра й здається великим, але він так само, як і її Крихітка Ру, потребує ласки й турботи.

– А мені теж можна зазирнути? – спитав Пух, який уже став почувати себе трохи одинадцятигодинно, й, діставши дозвіл, розшукав у буфеті невеличку бляшанку згущеного молока. Мабуть, щось йому підказало, що Тигри не люблять згущеного молока, тому він нишком потягнув бляшанку в тихий куток, де йому ніхто не заважатиме їсти, та й почав собі підкріплятися.

А Тигра? Що довше він тицяв свого носа і лапи то в одну, то в іншу банку, тим більше знаходив речей, яких Тигри не люблять. І коли він перекопирсав увесь буфет і знайшов усе, що там було, але не знайшов нічого собі до смаку, він спитав Кенгу:

– Що ж тепер буде?

Але Кенга, Крістофер Робін та Паць у цей час обступили Крихітку Ру, умовляючи його випити риб'ячий жир. І Ру казав: "А може, не треба?", а Кенга казала: "Та як же, серденько Ру, згадай, що ти мені обіцяв".

– А що то таке? – пошепки спитав Тигра Паця.

– То йому дають Здоров'ячі Ліки,– пояснив Паць.– А він їх страшенно не любить.

Тигра підійшов ближче й перехилився над спинкою стільчика Крихітки Ру. Раптом він вистромив язика, і почулося голосне "буль-буль!"

Кенга з несподіванки підскочила, скрикнула "ой!" і вихопила ложку якраз у ту мить, коли вона зникала в Тигриній пащі. Ложку вона врятувала, але риб'ячий жир щез.

– Хіба ж так можна, серденько Тигро! – сказала Кенга.

– Він випив мої ліки! Він випив мої ліки! Він випив мої ліки! – захоплено заспівав Крихітка Ру.

А Тигра подивився на стелю, потім заплющив очі, і язик йому сам по собі заходився облизувати губи на той випадок, якщо там щось залишилося. А ще трохи згодом його писок осяяла щаслива, вдоволена усмішка, і він сказав:

– Оце таки справді те, що Тигри люблять понад усе на світі!..

Тепер нас не здивує, що Тигра назавжди зостався жити в хатці Кенги і щодня пив риб'ячий жир на сніданок, обід та вечерю. Лиш іноді, коли Кенга вважала, що йому слід зміцніти, він замість ліків з'їдав після жиру ложечку-другу манної каші, якою годували Крихітку Ру.

ПРИГОДА ТРИНАДЦЯТА,

У якій всі йдуть на розшуки і Паць знову зустрічає Слонопотама

Одного разу Пух сидів удома і зосереджено перелічував свої горщики з медом. Раптом хтось постукав у двері.

– Чотирнадцять,– сказав Пух.– Прошу заходити. Чотирнадцять. Чи, може, п'ятнадцять? От морока. Зовсім збився через цей стукіт.

– Привіт, Пуше! – сказав Кролик.

– Привіт, Кролику! Правда ж, п'ятнадцять чи ні?

– Чого?

– Моїх горщиків з медом, які я лічив.

– А може, чотирнадцять?

– Ти певен?

– Ні,– сказав Кролик.– А хіба це важливо?

– Та я просто так хотів знати,– скромно сказав Пух,– щоб завжди можна було собі сказати: "У мене ще є чотирнадцять горщиків меду". Чи п'ятнадцять, якщо їх п'ятнадцять. Що більше, то на душі спокійніше.

– Ага, тоді вважай, що їх шістнадцять,– сказав Кролик.– Тільки я прийшов не для цього. Я прийшов спитати: ти часом не зустрічав Кузьки?

– Зараз не пригадую,– сказав Пух.

І далі, гарненько подумавши, додав:

– А хто цей Кузька?

– Та один із моїх Родичів та Знайомих,– недбалим голосом пояснив Кролик.

Однак це пояснення нічого не пояснило Пухові, бо Кролик мав так багато Родичів та Знайомих і всі вони були такі різні на вигляд і зріст, що Пух навіть не уявляв, де можна було б зустріти того Кузьку – на верхівці дуба чи на пелюстці якоїсь квітки.

– Сьогодні я нікого не зустрічав,– сказав Пух,– принаймні так близько, щоб сказати: "Привіт, Кузько!" А він тобі на щось потрібен?

– Ні, він мені не потрібен,– сказав Кролик.– Але завжди корисно знати, де твої Родичі та Знайомі, потрібні вони тобі чи ні.

– А-а, ясно,– сказав Пух.– То він що, загубився?

– Та розумієш,– сказав Кролик,– його вже довгий час ніхто ніде не зустрічав, і я побоююсь, що, може, він і справді-таки загубився або заблукав. У кожному разі,– додав він поважним голосом,– я обіцяв Крістоферові Робіну організувати його розшуки. Отож збирайся швидше та й ходім.

Пух ніжно попрощався зі своїми чотирнадцятьма горщиками меду, сподіваючись, що їх п'ятнадцять, і вони з Кроликом подалися до Лісу.

– Ну от,– сказав Кролик,– зараз ми почнемо Розшуки, і ці Розшуки я організував...

– Що ти з ними зробив? – спитав Пух.

– Організував. Ну, це значить... Розумієш, так роблять з розшуками завжди, коли треба, щоб не всі розшукували водночас на одному й тому ж місці. Через те, Пуше, я хочу, щоб

ти порозшукував спершу біля Шести Сосен, а тоді посувався в напрямку Совиного Замку "Каштани",– там ти розшукаєш мене. Зрозумів?

– Ні,– сказав Пух.– А що...

– Ну, то я розшукаю тебе біля Совиного Замку "Каштани" – десь за годину.

– А Паць організований теж?

– Усі організовані, всі! – сказав Кролик і помчав геть.

Коли вже Кролик зник з очей. Пух раптом згадав, що він забувся спитати, а хто ж такий Кузька – чи він із тих Кроликових Родичів та Знайомих, які можуть сісти тобі на носа, чи з тих, на котрих ти сам можеш ненароком наступити й не помітити.

Але тепер було пізно питати, і тому Пух подумав, що найкраще буде почати ці Лови з розшуків Паця, аби розпитати в нього, кого вони розшукують, а тоді взятися за розшуки й самому.

– Тільки ж марно розшукувати Паця біля Шести Сосен,– сказав сам собі Пух.– Бо Паця організовано в іншому, спеціально для нього визначеному місці. Отже, передовсім треба порозшукувати Паця в цьому Спеціальному Місці. Цікаво, де ж воно є?

І він накреслив у голові такий

ПЛАН

що після чого розшукувати

1. Спеціальне місце (Розшукати Паця).2. Паць(Дізнатися, хто такий Кузька).3. Кузька (Розшукати Кузьку).4. Кролик(Розшукати Кролика і сказати йому, що я розшукав Кузьку).5. Кузька знову(Сказати Кузьці, що я розшукав Кролика).

"Так, так,– подумав Пух, чалапаючи вперед,– клопітний буде сьогодні день".

І день справді виявився дуже клопітним уже наступної миті. А сталося це тому, що Пух був дуже заклопотаний обмірковуванням свого плану розшуків і зовсім не дивився собі під ноги. Отож він і не помітив, як перечепився об якийсь корч, і зауважив це лише тоді, коли вже падав.

"Диви, – подумав Пух, – я лечу! Неначе Сова! Цікаво, а як вона приземляється?"

І тієї миті він теж приземлився.

Бум!

– Ой! – вереснуло щось.

"Дивно,– подумав Пух.– Я сказав "Ой!", хоч насправді й не збирався ойкати".

– Рятуйте! – сказав тоненький, писклявий голосок.

"Гм, тепер я сказав "Рятуйте!" – подумав Пух.– Зо мною сталася аварія: я впав у колодязь і через те мій голос зробився

такий писклявий і вириває́ться з мене раніше, ніж я починаю говорити. Мабуть, щось зіпсувалося в мене всередині. Ото клопіт!"

– Рятуйте, ґвалт!

"Знову те саме! Я пищу-верещу без власного відома. Мабуть, це дуже Серйозна Аварія".

А потім він подумав, що, може, коли він спробує заговорити, то в ньому все налагодиться. І, щоб перевірити це, він голосно промовив:

– Дуже Серйозна Аварія спіткала бідолашного Ведмедя.

– Пуше! – заверещав тоненький голосок.

– Та це ж Паць! – радісно вигукнув Пух.– Де ти є?

– Під сподом,– сказав Паць, і голос його справді долинав звідкілясь зісподу.

– Під сподом чого?

– Тебе! – вереснув Паць.– Устань з мене!

– Ох! – сказав Пух і, крекчучи, хутенько зіп'явся на ноги.– Хіба я впав на тебе, Пацю?

– Ти впав на всього мене,– сказав Паць, обмацуючи себе від рильця до кінчика хвоста.

– Але ж я не хотів,– співчутливо сказав Пух.

– І я теж не хотів бути насподі,– сумно сказав Паць.– Але тепер усе гаразд, Пуше, і я дуже радий, що це був ти.

– А що з нами скоїлося? – спитав Пух.– Куди ми вскочили?

– Здається, ми вскочили в халепу, чи то пак, у яму. Я йшов собі, декого розшукуючи, і раптом – пурх! – полетів. І тільки-но хотів роздивитися, де я опинився, як тут на мене щось звалилося. А то був ти!

– Еге,– сказав Пух.

– Авжеж!

Після цього Паць підступив ближче до Пуха й занепокоєно прошепотів:

– Пуше, ти думаєш, ми вскочили в Пастку?

Пух так не думав, але згідливе кивнув головою, бо раптом згадав, як вони з Пацем колись викопали Пухову Пастку на Слонопотамів. І тепер він точно здогадався, що з ними скоїлося, – вони з Пацем упали в Слонопотамову Пастку на Пухів! Ось куди вони щойно впали!

– А що ж буде, коли прийде Слонопотам? – тремтячим голосом спитав Паць.

– Не хвилюйся. Пацю, тебе він, мабуть, і не помітить,– підбадьорливо сказав Пух,– бо ти Дуже Маленьке Створіння.

– Але він помітить тебе, любий Пуше!

– Він помітить мене, а я помічу його,– сказав Пух, уявляючи, як це в них вийде,– і ми будемо помічати один одного довго-довго, а тоді він скаже: "Хо-хо!"

Паць дрібно затремтів, уявивши собі те "Хохо!", і вуха в нього швидко-швидко заворушилися:

– А... а... а що скажеш ти? – запитав він.

Пух подумав, що скаже він, але не зміг придумати гідної відповіді на те грізне "Хо-хо!" та ще й сказане Слонопотамовим голосом.

– Я не скажу нічого,– сказав нарешті Пух.– Я просто почну мугикати пісеньку, ніби когось тут чекаю.

– Тоді він, певне, знову скаже "Хо-хо"? – схвильовано спитав Паць.

– Авжеж, скаже,– відповів Пух.

Вуха у Паця заворушилися ще швидше, і він змушений був притиснути їх до стіни Пастки, щоб вони втихомирилися.

– Він знову скаже "Хо-хо!",– вів далі Пух,– а я собі мугикатиму пісеньку. І це його спантеличить. Бо коли хтось двічі скаже "Хохо!" і вважає, що він уже переміг, а ти собі мугикаєш пісеньку, тоді той хтось, намірившись сказати "Хо-хо!" втретє, раптом відчуває, що він... ну, що він... відчуває, що він...

– Що "що він"?

– Ну, що він не може,– закінчив Пух.

– Чого не може?

Пух знав, чого той Хтось не може, але в голові в нього була тирса, в якій він не міг одразу знайти потрібні слова, щоб усе пояснити.

– Ну, не може, і край,– повторив він.

– Ти хочеш сказати, що він не зможе більше хохокати? – з надією спитав Паць.

Пух захоплено подивився на друга і сказав, що саме це він і мав на увазі: якщо ти безперестану будеш мугикати пісеньку, інший перестане хохокати, бо йому нікуди буде вставляти свої хохоки.

– Але він тоді скаже щось інше,– припустив Паць.

– Мені цього й треба! Він скаже: "Що все це означає?" І тоді вже Я йому скажу – це чудова думка, Пацю, вона щойно мені сяйнула. Я йому скажу: "Оце я зробив пастку на Слонопотама і чекаю, доки в неї впаде потрібний мені Слонопотам". І мугикатиму собі далі. А його це зовсім приголомшить.

– Пуше! – вигукнув Паць (тепер настала його черга захоплюватися другом).– Пуше, ти врятував нас!

– Уже врятував? – спитав Пух не зовсім упевнено.

Але Паць був цілком-цілком певен. І йому враз уявилася картина, як його хоробрий друг Вінні-Пух розмовляє зі

страшним Слонопотамом. І тут Пацеві зробилося трішечки сумно, бо він раптом подумав, що було б краще, аби така Серйозна Розмова відбулася між ним, Пацем, і Слонопотамом, а не між Слонопотамом і Пухом, хоч він, Паць, ого як любить Пуха. Та що не кажи, а він, Паць, кмітливіший за Пуха, і розмова зі Слонопотамом вийшла б у нього цікавішою, ніж у Пуха, а потім, пізніше, приємно було б згадувати вечорами той день, коли він, Паць, відповідав Слонопотамові так безстрашно, ніби жодного Слонопотама перед ним і не було. Зараз Пацеві все це здавалося простим і легким. Він навіть знав уже ту розмову напам'ять:

СЛОНОПОТАМ (зловтішно). Хо-хо!

ПАЦЬ (безтурботно). Тара-тара-тара-ра...

СЛОНОПОТАМ (здивовано і вже не так упевнено). Хо-хо!

ПАЦЬ (іще безтурботніше). Трам-пам-пам, тірлім-пім-пі...

СЛОНОПОТАМ (намірився був утретє сказати "Хо-хо!", але замість того лише розгублено закашляв). Кахи-кахи! Що все це означає?

ПАЦЬ (удавано здивованим голосом). О, ти вже прийшов? Привіт! Це я зробив пастку і чекаю, поки в неї впаде Слонопотам.

СЛОНОПОТАМ (стривожено). Ох! (Після довгої-довгої мовчанки). А ти певен, що її зробив ти?

ПАЦЬ. Звісно, аякже!

СЛОНОПОТАМ. Ох! (Налякано). А я... я думав, що це... що це та пастка, яку я зробив на Паців.

ПАЦЬ (здивовано). Ні, це пастка, але не та!

СЛОНОПОТАМ. Ох! (Вибачливо). Та я, мабуть... мабуть, я помилився...

ПАЦЬ. Авжеж, помилився. (Ввічливо). Та я тобі пробачаю. (Мугикає свою пісеньку далі).

СЛОНОПОТАМ. Спасибі... Дуже вам вдячний... я... мені... мені краще, мабуть, піти?

ПАЦЬ (іще безтурботніше). Авжеж, краще. І чим швидше, тим краще. Тільки слухай: якщо десь здибаєш Крістофера Робіна, скажи йому, що він мені потрібен!

СЛОНОПОТАМ (догідлива й покірно). Обов'язково скажу! Обов'язково! (Чимдуж тікає геть).

ПУХ (якого там не було, але без якого, як ми знаємо, ніде не можна обійтися). Ой Пацю, який же ти хоробрий та розумний!

ПАЦЬ (скромно). Нічого особливого, Пуше. Для мене це дрібниці. (А потім, коли прийде Крістофер Робін, Пух розкаже йому все-все).

Поки Паць отак мріяв, а Пух пригадував, скільки ж у нього залишилось горщиків з медом – чотирнадцять чи п'ятнадцять, по всьому Лісі йшли розшуки Кузьки. Справжнє ім'я Кузьки було Маленький Кузька, та поміж себе, коли про нього заходила мова, всі звали його просто Кузькою, хоч мова про

нього майже ніколи не заходила (хіба вряди-годи хто скаже: "Він і справді-таки дуже маленький!"). Щойно він крутився біля Крістофера Робіна, а тоді йому заманулося швиденько оббігти довкола кущика трави – так, для забави. І він побіг, і всі його чекали, чекали, а він наче у воду впав, і ніхто не знав, куди він подівся.

– Мабуть, він подався додому,– сказав Крістофер Робін Кроликові.

– А він сказав "До побачення, спасибі за компанію"? – спитав Кролик.

– Ні, він сказав лише "Вітаю тебе",– відповів Крістофер Робін.

– Хе! – сказав Кролик. І, трохи подумавши, додав:

– А він залишив листа, в якому написано: "Мені було дуже приємно з тобою, я награвся і вибачаюся, що мусив так раптово піти"?

Крістофер Робін сказав, що, здається, Кузька не залишив такого листа.

– Хе! – сказав Кролик і враз став поважним-поважним.– Це дуже серйозно. Він заблукав. Або загубився. Треба негайно почати його розшуки.

Крістофер Робін, який у цей час думав не тільки про Кузьку, спитав:

– А де ж це Пух?

Та за Кроликом уже й слід прохолов.

Тоді Крістофер Робін пішов додому, намалював малюночок "Пух на прогулянці в Лісі о сьомій годині ранку", заліз разок на своє улюблене дерево й подумав: "Що зараз робить Вінні-Пух?"

Після цього він подався до Лісу.

Невдовзі він уже був біля Ями й зазирнув усередину. Там, спиною до нього, стояли Пух із Пацем і про щось солодко мріяли.

– Хо-хо! – голосно і зненацька сказав Крістофер Робін.

Паць із несподіванки й страху підскочив вище власної голови, а Пух, напівсонний, і далі мріяв про свій мед.

"Це Слонопотам! – злякано подумав Паць.– Ну що ж, я йому зараз покажу!"

Він гарненько прокашлявся, аби слова не застрявали в горлянці, і найчарівнішим голоском закувікав те, що раніше задумав: "Таратара-тара-ра..."

Але він не підводив очей і не обертався, бо знав, що коли ти обертаєшся й бачиш перед собою Страшного, Лютого Слонопотама, то ненароком можеш усе забути.

– Трам-пам-пам, тірлім-пам-па! – сказав Крістофер Робін голосом Пуха, бо це Пух вигадав пісеньку, яка починалася так:

Тара-тара-тара-ра!

Трам-пам-пам, тірлім-пам-па!

Тірлі-мірлі-тірлі-лі,

Трам-пам-пам, тірлім-пім-пі!

І коли Крістофер Робін хотів заспівати цю пісеньку, він завжди співав її голосом Пуха – тоді вона здавалася ще кращою.

"Він каже зовсім не те! – занепокоєно подумав Паць. – Він же мав іще раз сказати "Хохо". Ну, коли так, тоді я йому скажу "Хо-хо".

І найстрашнішим, найлютішим голосом Паць сказав:

– Хо-хо!

– Як ти там опинився, Пацику? – спитав Крістофер Робін своїм звичайним голосом.

"Який жах! – подумав Паць. – Спершу Слонопотам говорив Пуховим голосом, а тепер промовляє голосом Крістофера Робіна. Це він робить для того, щоб мене спантеличити й приголомшити!"

І, вже насправді спантеличений та приголомшений, він квапливо закувікав:

– Це пастка на Пухів, і я чекаю, поки в неї впаде... хо-хо!.. Ось що це таке... хо-хо!.. хо-хо!..

– Що, що? – спитав Крістофер Робін.

– Пастка на хохоків,– охриплим голосом сказав Паць.– Це я її зробив і чекаю, доки в неї впаде хо-хо... беркиць... хо-хо...

Не знаю, скільки б іще Паць хохокав, але цієї миті Пухові намріялося-наснилось, ніби в нього аж шістнадцять горщиків меду, і він зненацька прокинувся.

Власне, він прокинувся від того, що йому засвербіло в дуже незручному місці – саме посеред спини, де йому й раніше частенько свербіло. Пух саме озирнувся і був готовий почухатися, коли це раптом він угледів Крістофера Робіна.

– Привіт! – радісно закричав Пух.

– Привіт, Пуше.

Паць зиркнув угору і знов одвернувся, йому зробилося так соромно, так ніяково, що він майже остаточно вирішив утекти на море і стати моряком.

Але нараз він щось помітив.

– Пуше! – вигукнув він.– У тебе по спині щось повзе!

– А я думав – що там повзе? – сказав Пух.

– Та це ж Кузька! – вигукнув Паць.

– Ага, так он хто це такий! – сказав Пух.

– Крістофере Робіне, я знайшов Кузьку! – закричав Паць.

–Чудесно, Пацику,– сказав Крістофер Робін.

Підбадьорений цими словами, Паць знову відчув себе щасливим і передумав утікати на море, аби стати моряком. І коли Крістофер Робін повитягав їх із ями, вони всі троє, побравшись за руки, пішли додому.

За два дні Кролик випадково зустрів у Лісі Іа-Іа.

– Привіт, Іа,– сказав він.– Що ти тут шукаєш?

– Кузьку, звичайно,– сказав Іа.– Хіба не бачиш?

– Ой, а хіба я тобі не казав? – здивувався Кролик.– Кузьку знайшли ще два дні тому.

Запала довга мовчанка.

– Кумедія,– сказав нарешті з гіркотою в голосі Іа.– Тики-мики-викибрики. Але не треба вибачатися. Так воно й мусило бути.

ПРИГОДА ЧОТИРНАДЦЯТА,

У якій з'ясовується, що Тигри не лазять по деревах

Одного разу трапилося так, що Вінні-Пух про щось думав. І от він подумав, що не завадило б піти провідати Іа, бо вони не бачилися аж з учорашнього дня.

Наспівуючи пісеньку, він пішов до Іа навпрошки крізь зарості вересу, але раптом згадав, що не бачив Сови з позавчорашнього дня. Тому він ще подумав і вирішив по дорозі звернути на хвильку в Дрімучий Праліс та подивитися, чи вдома Сова.

Наспівуючи ту саму пісеньку, він пішов до річки. Але щойно він ступив на третій камінь, по якому переходять річку, як раптом затурбувався – а як же там поживають Кенга, Ру й Тигра, вони ж бо мешкають зовсім в іншому закутку Лісу! І Пух подумав так:

"Я не бачив Крихітки Ру дуже-дуже довго, і якщо не побачу його сьогодні, то буде ще довше".

Після цього він сів на камінь посеред річки і, думаючи, що ж йому тепер робити, проспівав ще один куплет тієї самої пісеньки.

Куплет, який він проспівав, був приблизно такий:

Зранку варто погуляти

В гарну гру:

У м'ячика поганяти

З милим Ру.

Бо щоб далі не товстіти,

Треба більше вправ робити

й переплигати зуміти

Кен-

гу-

ру!

А сонечко було таке ласкаве й тепле, і камінь, який уже давно лежав на сонечку, теж був такий ласкавий і теплий, що Пух просидів би на ньому аж до кінця ранку, коли б не згадав про Кролика.

– Кролик! – сказав Пух сам до себе.– От із ким любо погомоніти. Він завжди каже про все зрозуміло. Він не любить довгих, важких слів, не те що Сова. Він любить прості, легкі слова, наприклад: "пообідаємо" або "пригощайся, Пуше!" Мабуть-таки, спершу слід провідати Кролика!

І тут до пісеньки додався ще один куплет:

Знають всі, що братик Кролик —

Справжній друг.

Радий сісти з ним за столик

Вінні-Пух.

Кролик любить пригостити...

Любо з ним погомоніти,

Вміє він підбадьорити

Ті-

ло

й дух! Ух!

І коли Пух доспівав цей куплет до кінця, він підвівся з каменя, повернувся на берег і рішуче пішов до Кроликової хатки.

Але не встиг він ступити й кількох кроків, як почав запитувати себе (бо йому більше нікого було запитувати):

"А що, як Кролика немає вдома?

Ану ж я знову застрягну в його дверях, як минулого разу? Я ж точно знаю, що я не розтовстів, а от його двері могли ще більше схуднути!.. "Мабуть-таки, найкраще буде, якщо я..."

І весь цей час, поки Пух отак розмірковував, він непомітно збочував дедалі лівіше й лівіше і опинився нарешті на свій превеликий подив... біля власних дверей!

Була саме одинадцята година ранку. Був саме підходящий час, щоб трохи... Одне слово, за півгодини Пух вийшов з дому й пішов туди, куди йому й справді хотілося піти – до свого друга Паця. А, йдучи, він витирав лапкою губи й наспівував таку собі досить пухнасту пісеньку.

Ось яку:

Вінні-Пух живе щасливо,

Як вві сні.

Через те й рояться в ньому

Ці пісні.

Ладен він усе робити,

Тільки б далі не товстіти.

І не буде він товстіти,

А навпаки —

стане гінкий та стрункий,

як Крістофер Робін!

Звісно, надрукована тут ця пісенька, може, й не здасться вам дуже вдалою, але Пух співав її чудового сонячного ранку, після того, як добре підкріпився, і тому був певен, що це – одна з найкращих пісеньок, які він склав у своєму житті. І він співав її залюбки.

.....

Паць копав ямку під самим порогом своєї хатки.

– Привіт, Пацю,– сказав Пух.

– Ой, здоров, Пуше! – сказав Паць, підстрибнувши з несподіванки. – А я знав, що це ти!

– І я теж,– сказав Пух.– А що ти робиш?

– Я, Пуше, саджу жолудя: з нього виросте дуб, і тоді в мене просто біля порога буде багато-багато жолудів і мені не треба буде ходити по них хтозна-куди! Розумієш?

– А що, як не виросте? – спитав Пух.

– Виросте! Крістофер Робін сказав – неодмінно виросте, через те я й саджу.

– Ну,– сказав Пух,– а я тоді... я посаджу біля свого порога стільник з медом, і з нього виросте цілий вулик!

Паць був у цьому не зовсім певен.

– Або краще – шматочок стільника,– сказав Пух,– бо стільниками розкидатися не варто. Але тоді може вирости не цілий вулик, а шматочок... та ще раптом не той шматочок, який мені треба, а той, де бджоли тільки гудуть, а меду не дають... От шкода!

Паць погодився, що справді-таки буде шкода.

– До речі, Пуше, садити дуже важко, особливо, коли ти не знаєш як,– сказав він,– це треба вміти.– І він поклав жолудь у викопану ямку, присипав його землею, а тоді на тому місці пострибав.

– Садити я вмію,– сказав Пух,– бо Крістофер Робін дав мені насіння носиків, і я їх усіх посадив: тепер у мене біля порога буде багато-багато різних носиків.

– А я думав, що вони звуться ротиками,– невпевнено сказав Паць, все ще підстрибуючи.

– Ні,– сказав Пух,– мої квіти звуться носиками!

Удосталь настрибавшись, Паць витер лапки об живіт і сказав:

– Що ми будемо робити тепер?

Пух сказав:

– Давай провідаємо Кенгу, Крихітку Ру та Тигру.

А Паць сказав:

– Га-га-гаразд, про-про-відаймо,– бо він ще й досі трішечки побоювався Тигри.

Тигра був страшенно стрибучий і мав жахливу звичку – вітався так, що потім у вас завжди були повні вуха піску, навіть після того, як Кенга скаже "Тигро, серденько, обережніше!" і допоможе вам підвестися на ноги.

Отож вони подалися до Кенжиної хатки.

.....

А сталося так, що того ранку в Кенги був саме прибирально-господарський настрій. Вона вирішила скрізь навести порядок і порахувати всю білизну, і з'ясувати, скільки лишилося в неї брусків мила, і скільки лишилося в Тигри чистих серветок, і скільки лишилося в Крихітки Ру чистих слинявчиків. Для цього вона випровадила їх обох із дому, давши Крихітці Ру пакет бутербродів із салатом, а Тигрі – пакет бутербродів із

риб'ячим жиром, щоб вони гарно погуляли в Лісі – тільки без пустощів!

І вони пішли собі в Ліс, і дорогою Тигра розповідав Крихітці Ру (якого це дуже цікавило) про все, що Тигри вміють робити.

– А літати вони вміють? – спитав Крихітка Ру.

– Аякже! – сказав Тигра.– Щоб Тигри та не літали? Та вони знаєш, як літають!

– О! – сказав Крихітка Ру.– І вони вміють літати не гірше за Сову?

– Куди там Сові. Краще! – сказав Тигра.– Тільки вони не хочуть.

– А чого вони не хочуть?

– Ну, їм це чомусь не подобається.

Ру ніяк не міг цього зрозуміти, бо самому йому страшенно кортіло політати, але Тигра пояснив, що треба бути Тигрою, щоб це зрозуміти.

– А стрибати? – спитав Крихітка Ру.– Чи вміють Тигри стрибати, як Кенги?

– Питаєш! – сказав Тигра.– Ще й як! Але, звісно, коли захочуть.

– Ой, а я так люблю стрибати! – сказав Крихітка Ру.– Нумо, позмагаймося, хто далі стрибне – ти чи я?

– Звісно, я,– сказав Тигра,– тільки зараз ми не будемо гаяти часу, бо ще спізнимося.

– Куди спізнимося?

– Туди, куди нам треба прийти вчасно,– сказав Тигра, і наддав ходи.

Невдовзі вони добралися до Шести Сосен.

– А я вмію плавати,– сказав Крихітка Ру.– Одного разу я впав у річку й плавав. А Тигри вміють плавати?

– Ще б пак! Тигри все вміють!

– І по деревах вони вміють лазити краще за Пуха? – спитав Крихітка Ру, зупинившись перед найвищою сосною і задерши голову.

– По деревах вони лазять краще за всіх на світі,– сказав Тигра,– значно краще за всяких там Пухів.

– А на оце дерево вони зуміють залізти?

– Вони завжди лазять саме по таких деревах,– сказав Тигра.– Цілими днями: то вгору, то вниз.

– Ой Тигро, це правда?

– Ось зараз сам побачиш! – рішуче сказав Тигра. – Сідай мені на спину та вчися.

Тигра раптом відчув страшенну впевненість, що Тигри лише для того й створені, аби лазити по деревах.

– Ой Тигро! Ой Тигро! Ой Тигро! – захоплено пищав Крихітка Ру. Він умостився Тигрі на спину, й вони полізли.

До першого сучка Тигра радісно повторював (у думці): "А ми ліземо!"

Добравшись до наступного сучка, він з гордістю сказав (у думці): "Ну, хіба я не казав, що Тигри вміють лазити по деревах?"

Видершись іще вище, він сказав (у думці);

"Правда, це не так легко..."

А ще вище він сказав (уголос):

– Тільки злазити вниз теж доведеться.

А тоді ще-ще вище додав:

– А це вже буде зовсім нелегко...

– ... якщо не впасти...

– ... бо тоді це, мабуть, буде зовсім...

– ... легко!

І тільки-но він сказав "легко", гілка, на якій він стояв, зненацька обламалася, і він, відчуваючи, що падає, ледве встиг зачепитися за вищу гілку...

Потому він обережно й повільно підвів голову й зачепився за цю гілку підборіддям... Далі підтягнув одну задню лапу... за нею другу... і, зрештою, сів на цю гілку, важко дихаючи й глибоко шкодуючи, що замість усього цього не спробував своїх сил у плаванні.

Ру зліз із Тигри і примостився поруч.

– Ой Тигро! – захоплено вигукнув він.– Ми вже на самісінькій верхівці?

– Ні,– сказав Тигра.

– А ми поліземо на верхівку?

– Ні,– пробурчав Тигра,

– У-у! – засмучено сказав Крихітка Ру, але враз після цього весело зацокотів: – Тигро, чуєш, Тигро! А хвацько в тебе вийшло, коли ти для сміху ніби став падати, а потім узяв та й не впав. Зроби так ще!

– Ні!!! – прогарчав Тигра.

Ру хвилинку помовчав, а тоді сказав:

– Тигро, а можна, ми з'їмо наші бутерброди, га?

– А чом би й ні? З'їмо. А де вони?

– Там унизу, під деревом,– сказав Крихітка Ру.

– Тоді, я гадаю, їх краще трохи поберегти,– сказав Тигра.

Так вони й зробили.

.....

Тим часом Вінні-Пух та Паць чалапали собі Лісом. Пух віршами розповідав Пацеві про те, що він ладен усе робити, тільки б далі не товстіти, і що він не буде товстіти, а навпаки... а Паць думав про те, чи скоро виросте жолудь, якого він посадив.

– Пуше, диви! – раптом кувікнув Паць.– Онде на Сосні хтось сидить!

– А й справді,– сказав Пух, із цікавістю придивляючись, хто ж то може бути.– Там якийсь звір!

Паць схопив Пуха за лапу, мабуть, для того, щоб Пух не дуже лякався:

– А то якийсь Лютий Звір? – спитав він, намагаючись дивитися в інший бік.

Пух кивнув:

– То Ягуляр,– сказав він.

– А що Ягуляри роблять? – спитав Паць, у глибині душі сподіваючись, що зараз Ягуляри цього робити не стануть.

– Вони ховаються між гіллям на деревах і звідти кидаються на тебе, коли ти проходиш під деревом,– пояснив Пух.– Крістофер Робін мені все-все про них розповідав.

– Тоді ми краще не будемо підходити до цього дерева, бо Ягуляр ще кинеться звідти й заб'ється.

– Вони не забиваються,– сказав Пух,– вони ого як уміють кидатися!

Але Паця це чомусь не заспокоїло. Він усе ж відчував, що не слід підходити до дерева, з якого – так і чекай – хтось кинеться (бодай навіть дуже вміло).

Паць уже збирався побігти додому в якійсь страшенно невідкладній справі, коли Ягуляр подав голос.

– Поможіть! Поможіть! – закричав він.

– Ягуляри – вони завжди так,– сказав Пух, радий, що може похизуватися своїми знаннями.– Вони кричать "Поможіть, поможіть", а коли ти подивишся вгору – кидаються на тебе.

– Я дивлюся вниз, униз! – пронизливо заверещав Паць, щоб Ягуляр випадково не помилився.

У відповідь почувся чийсь захоплений писк із тієї ж гілки, де сидів Ягуляр:

– Пух і Паць! Пух і Паць!

І Паць раптом відчув, що сьогодні чудовий день, набагато кращий, ніж йому щойно здавалося. Такий сонячний, теплий...

– Пуше! – зраділо кувікнув він.– По-моєму, там Тигра й Крихітка Ру!

– По-моєму, теж,– сказав Пух.– А я думав, що то Ягуляр і... ще такий собі Ягулярчик.

– Агов, Ру! – гукнув Паць.– Що ви там робите?

– Ми не можемо злізти! Ми не можемо злізти! – пищав Крихітка Ру. – Правда, смішно? Пуше, от здорово – ми з Тигрою живемо на дереві, як Сова! І тепер ми будемо жити тут завжди!.. А я бачу Пацеву хатку!.. Пацику, я звідси бачу твою хатку! От високо ми залізли, правда? Навіть Сова, і та нижче живе!

– Ру, а як ти там опинився? – спитав Паць.

– Мене Тигра привіз на спині! А Тигри вниз лазити не вміють, бо їм дуже плутаються між ногами хвости. Вони вміють тільки вгору. А коли ми полізли, Тигра про це забув, а тепер він уже згадав, та пізно. І тепер ми назавжди-назавжди зостанемося тут. А, може, заліземо ще й вище!.. Що ти сказав, Тигро? А-а!.. Тигра каже, що, коли ми заліземо вище, нам не так добре буде видно Пацеву хатку... Ми краще залишимося тут!..

Вислухавши усе це, Вінні-Пух урочисто сказав:

– Пацю, що будемо робити? – і заходився наминати Тигрині бутерброди.

– Вони піймалися? – стривожено спитав Паць.

Пух мовчки кивнув.

– А ти можеш вилізти до них?

– Та вилізти я можу, Пацику... Я можу навіть зняти звідти Крихітку Ру, а от Тигру зняти не зможу – не дотягну. Треба нам щось придумати. – І він замислено заходився наминати бутерброди Крихітки Ру.

Не знаю, можливо. Пух і встиг би щось придумати, доївши останнього бутерброда, та тільки-но він за нього взявся, як у сусідніх кущах затріщало, і на галявку вийшов Крістофер Робін у супроводі Іа.

– Я анітрохи не здивуюсь, якщо завтра випаде град,– торочив Крістоферові Робіну Іа.– І оком не змигнеш, як налетять хуги, буревії, бурани і таке інше. Сьогодні, щоправда, гарна погода, але це ще нічого не значить. Це ще не обіцяє доброго прогносу чи проносу – чи як там воно зветься. Одне слово, нічого не обіцяє... Це просто невеличкий шматочок погоди. Ото й усе.

– А ось і Пух,– сказав Крістофер Робін, якому було байдуже, чи випаде завтра град,– головне, аби сьогодні була гарна погода.– Привіт, Пуше!

– Та це ж Крістофер Робін! – сказав Паць.– Ось хто знає, що нам робити! І вони помчали йому назустріч.

– Біда, Крістофере Робіне! – почав Пух.

– А також Іа,– додав Іа.

– Тигра й Крихітка Ру залізли прямо на Шість Сосен, а злізти не можуть, і от...

– Я саме казав,– перебив його Паць,– що коли б тільки Крістофер Робін...

– А також Іа,– вставив Іа.

– Коли б ви обидва були тут, то ми змогли б щось придумати.

Крістофер Робін подивився на дерево, де сидів Тигра із Крихіткою Ру, і спробував щось придумати.

– Я думаю, – глибокодумно сказав Паць,– що коли б Іа став під деревом, а Пух став йому на спину, а я став Пухові на плечі...

– І коли б спина Іа-Іа зненацька тріснула, то ми б усі добряче пореготали. Ха-ха-ха!.. Гарненькі жарти! – сказав Іа.– Дуже смішно, але боюся, що не дуже приємно.

– Ну,– сказав Паць жалібно,– я тільки думав...

– Ти гадаєш, твоя спина зламалася б, Іа? – спитав Пух, страшенно здивований.

– Заздалегідь тут нічого не можна сказати, Пуше. І це, звичайно, найцікавіше.

Пух сказав "Ох", і всі знову почали напружено думати.

– Ура, я придумав! – закричав раптом Крістофер Робін.

– Слухай уважно, шановний Пацику,– сказав Іа-Іа,– і ти скоро втямиш, що ми надумали.

– Я скину сорочку, – сказав Крістофер Робін, – і ми всі візьмемо її за краї, і тоді Крихітка Ру й Тигра зможуть туди плигати, як на батут!.. Вони тільки трошки попідстрибують і ні крапельки не заб'ються.

Але шановний Паць нічого не чув, бо раптом зрозумів, що він знову побачить голубі підтяжки Крістофера Робіна!.. Він уже бачив їх одного разу, і вони йому страшенно сподобалися!.. Відтоді він завжди мріяв ще раз упевнитися, чи й справді вони такі голубі й такі підтягальні.

Отож коли Крістофер Робін скинув сорочку і Паць побачив, що саме такі вони і є, він приязно посміхнувся до Іа і навіть узявся разом із ним за той самий краєчок сорочки.

А Іа йому прошепотів:

– Навіть зараз не можна гарантувати, що не станеться нещасливого випадку. Це кажу тобі я. Нещасливі випадки – дуже цікаві штуки. Вони завжди стаються зовсім випадково.

.....

Коли Крихітка Ру зрозумів, що його чекає, він страшенно розвеселився і запищав:

– Тигро, Тигро, а ми зараз будемо стрибати! Тигро, ти тільки поглянь, як я стрибаю! Я зараз просто полечу, от побачиш! А Тигри так уміють, га?.. Крістофере Робіне, я пішов! – пронизливо запищав Ру і стрибнув!

Його стрибок припав на самісінький центр рятувальної сорочки. Летів він так прудко, що його знову підкинуло майже

на ту ж висоту, і він ще довго підлітав то вгору, то вниз, вигукуючи: "О! о! о-о!.."

Нарешті він зупинився і сказав: "Ой, як чудо-о-во!" – і його зсадили на землю.

– Стрибай, Тигро! – гукнув Крихітка Ру.– Це дуже легко!

Але Тигра щосили тримався за гілку і промовляв сам до себе: "Атож, для тварин-стрибунів, таких, як Кенги й Ру, це легко, а для тварин-плавунів, таких, як Тигри, це зовсім інша справа".

І йому раптом уявилося, як він пливе на спині за течією ріки або як він весело пірнає від острова до острова, – і він відчув, що то і є справжнє життя для Тигри.

– Стрибай! – гукнув Крістофер Робін.– Не бійся, все буде гаразд!

– Зараз, хвилиночку,– знервовано сказав Тигра,– мені запорошило око!

І він повільно-повільно поповз по гілляці.

– Давай, стрибай, це дуже просто! – пропищав Крихітка Ру.

І раптом Тигра відчув, як це просто.

– Ой! – крикнув він, побачивши, як дерево летить повз нього.

– Стережіться! – гукнув Крістофер Робін рятівникам.

Почулося – гуп! – а далі – трісь!!! – і на землі зробилася "весела купочка".

Крістофер Робін, Пух та Паць підвелися першими, потім вони підняли Тигру, а на самому споді був, звісно, Іа.

– Ой Іа! – вигукнув Крістофер Робін.– Ти не забився?

Він турботливо обмацав ослика з голови до ніг, струсив з нього пилюку і допоміг йому стати на ноги.

Іа-Іа довго мовчав.

Потому він спитав:

– Тигра тут?

Тигра був тут і знову в чудовому настрої.

– Так,– сказав Крістофер Робін.– Тигра тут.

– Що ж, тоді подякуйте йому від мого імені,– сказав Іа-Іа.

ПРИГОДА П'ЯТНАДЦЯТА,

У якій Кролик має клопітний день і ми дізнаємося, що Крістофер робін робить уранці

Усе віщувало, що Кролик знову матиме страшенно клопітний день. Не встиг він як слід прокинутись, як уже відчув, що сьогодні все залежить від нього і всі від нього чогось чекають. Це був саме той день, коли треба було, скажімо, написати оголошення з підписом "Кролик"; день, коли

належало все перевірити, все з'ясувати, все пояснити й, нарешті, – найголовніше – щось організувати.

Такого чудового ранку неодмінно треба було забігти на хвильку до Пуха й сказати: "Ну що ж, прекрасно, тоді я скажу Пацеві", а далі забігти на хвильку до Паця і сказати: "Пух вважає... але краще я спершу збігаю на хвильку до Сови..."

Починався, так би мовити, командирський день, коли всі тобі кажуть: "Гаразд, Кролику", "Буде зроблено, Кролику" – і взагалі чекають від тебе різних вказівок.

Кролик вийшов із дому і, принюхуючись до теплого весняного повітря, розмірковував, із чого почати. Найближче йому було до Кенжиної хатки, бо там жив Крихітка Ру, який чи не найкраще за всіх у Лісі вмів казати "Авжеж, Кролику" й "Гаразд, Кролику..."

Але, на жаль, віднедавна там оселився ще один звір – невгамовний, стрибучий Тигра. А він, як відомо, був такий Тигра, що сам усе знає краще за тебе, і, якщо ти йому кажеш, куди треба йти, він прибігає туди перший, а коли ти туди доберешся – за ним уже й слід прохолов, а тобі навіть нікому гордо сказати: "От ми й прийшли!"

– Ні, тільки не до Кенги,– замислено промовив Кролик, підкручуючи вуса та мружачись проти сонця.

І, щоб остаточно упевнитись, що він туди не йде, він повернув наліво й потрюхикав навпростець до Крістофера Робіна.

"Зрештою,– запевняв себе Кролик,– Крістофер Робін покладається тільки на мене. Звісно, він любить і Пуха, і Паця,

й Іа – я їх теж люблю, але в них у голові – тирса. Це ясно. І ще він поважає Сову, бо не можна не поважати того, хто вміє написати слово Вівторок, навіть якщо він пише його неправильно; та правильнописання – це ще не все. Бувають дні, коли вміння написати слово Вівторок просто не має значення... А Кенга надто заклопотана Крихіткою Ру, а Крихітка Ру надто маленький, а Тигра надто неслухняний і стрибучий, отож, коли настає відповідальний момент, поможна тільки на мене. Я піду й покластися дивлюся, чи не треба йому допомоги, і якщо треба, тоді я, звичайно, допоможу. Сьогодні для цього саме підхожий день".

Радіючи з такої щасливої думки, він трюхикав собі далі й далі, а тоді перескочив струмок і опинився в тих місцях, де мешкали його Родичі та Знайомі. Сьогодні, здавалося, їх було ще більше, ніж звичайно. Кивнувши тому-сьому Їжакові (поручкатися з ними було, звісно, ніколи), мимохідь кинувши "Доброго ранку" ще декому та милостиво привітавшись із дрібнотою словами "Ах, це ви", Кролик помахав їм усім лапкою – і тільки його й бачили.

Усе це викликало таке хвилювання й таке збудження серед Родичів та Знайомих, що деякі з них, а саме з родини Комашок, включно з Кузьчиним Синочком, гайнули до Дрімучого Пралісу й полізли на дерева, щоб устигнути долізти до верхівок раніше, ніж це – будь-що – станеться, і щоб можна було все гарненько роздивитися.

Кролик поспішав краєм Дрімучого Пралісу, з кожною миттю дужче відчуваючи важливість свого завдання, і нарешті він прибіг до дерева, в якому жив Крістофер Робін.

Кролик постукав у двері.

Потому кілька разів гукнув господаря. Потому відступив трохи назад, задер голову, прикрив лапкою очі від сонця і, вдивляючись у верховіття, погукав знову.

Потому він зайшов із протилежного боку і ще погукав: "Агов! Де ти? Це я, Кролик!" – але нічого не сталося.

Тоді він замовк і прислухався, і все замовкло й прислухалося разом із ним, і в осяяному сонцем лісі стало тихо-тихо, а тоді зненацька десь високо-високо в небі заспівав жайворон.

– Як жаль! – сказав Кролик.– Крістофер Робін кудись пішов.

Кролик ще раз повернувся до зелених дверей – просто так, для годиться, і збирався уже йти геть, відчуваючи, що ранок йому остаточно зіпсовано, коли раптом помітив на землі клаптик паперу.

У папірці стирчала шпилька – мабуть, папірця раніше було пришпилено до дверей.

– Ага! – сказав Кролик, почуваючи, що до нього знов повернувся чудовий настрій.– Мені ще один лист!

Ось що там було написано:

ПІШОВ

СКОРОВЕРНУС

ЗАЛНЯТИЙ

СКОРОВЕРНУС

К.Р.

– Ага! – повторив Кролик.– Треба негайно повідомити інших.

І він поважно рушив у дорогу.

Найближче звідси жила Сова, і Кролик гайнув навпрошки через Дрімучий Праліс до Совиної хати. Біля Совиних дверей він посмикав мотузочку дзвоника й потицяв у кнопку дзвіночка; потім потицяв у кнопку дзвіночка й посмикав мотузочку дзвоника.

І так він тицяв та смикав, смикав і тицяв, аж поки нарешті з дверей вистромилася Совина голова й сказала:

– Забирайся геть! Я думаю!.. О, це ти!

Сова завжди так зустрічала гостей.

– Сово,– діловито почав Кролик,– у нас із тобою є мозок. В усіх інших – у голові тирса. Якщо в цьому Лісі хтось мусить думати,– а коли я кажу "думати", я маю на увазі думати по-справжньому,– то це наша з тобою справа.

– Атож,– сказала Сова.– Я саме й думала.

– Прочитай оце.

Сова взяла в Кролика записку Крістофера Робіна і подивилася на неї трохи спантеличено. Звісно, вона вміла

підписатися – Сува – вміла написати Вівторок так, що можна було зрозуміти, що то не Середа, і вона досить непогано вміла читати, якщо їй тільки не зазирали через плече й не питали щохвилини: "Ну, то як?.." Так, усе це вона вміла, але...

– Ну, то як? – спитав Кролик.

– Авжеж, так,– сказала Сова мудрим і глибокодумним голосом.– Я розумію, що ти хочеш сказати. Це – безперечно. Коли б ти не прийшов до мене, я б сама мусила прийти до тебе.

– Чому? – спитав Кролик.

– З тієї самої причини,– сказала Сова, сподіваючись, що, зрештою, вона зуміє щось вивідати.

– Учора вранці,– урочисто промовив Кролик,– я пішов провідати Крістофера Робіна. Його не було. На дверях у нього була пришпилена записка.

– Саме оця записка?

– Ні, інша. Але зміст її був той самий. Усе це дуже дивно.

– Неймовірно,– сказала Сова, знову вирячившись на записку. На мить їй здалося, ніби щось трапилося з носом Крістофера Робіна.– І що ж ти зробив?

– Нічого.

– Це найрозумніше,– премудро сказала Сова.

Але вона з жахом чекала нового запитання, і воно справді не забарилося.

– Ну, то що? – знову спитав Кролик.

– Авжеж, так воно і є,– пробубоніла Сова.

Якийсь час вона безпорадно кліпала очима, не в змозі більше нічого придумати, але раптом їй сяйнула щаслива думка.

– Скажи мені, Кролику,– сказала вона,– про що йшлося в першій записці? Тільки точно. Це дуже важливо. Від цього все залежить. Повтори ту записку слово в слово.

– Та в ній було те ж саме, що і в цій. Абсолютно!

Сова сердито зиркнула на Кролика й подумала, чи не краще його зіпхнути з дерева, але вирішила, що це вона завжди встигне, а тому продовжила свої розпити.

– Прошу повторити слово в слово ту першу записку,– сказала вона, ніби й не чула того, що сказав Кролик.

– Ну, там було написано: "Пішов. Скоровернус". Те саме, що й тут, тільки тут ще дописано: "Залнятий. Скоровернус".

Сова з полегкістю зітхнула:

– Ага, ось тепер наше становище дещо прояснилося.

– Так-то воно так, але в якому становищі Крістофер Робін? – сказав Кролик.– Де він тепер? Ось у чому річ!

Сова знову вирячилася на записку. І, звісно, для такої, як вона, грамотійки, тепер було зовсім не важко прочитати цю записку: "Пішов. Скоровернус. Залнятий. Скоровернус". Нічого іншого в ній і не могло бути написано!

– Так от, любий мій Кролику, по-моєму, цілком зрозуміло, що саме трапилося,– сказала вона.– Крістофер Робін кудись пішов зі Скоровернусом. Він і отой... Скоровернус тепер чимось дуже зайняті. Ти останнім часом зустрічав у нашому Лісі якогось Скоровернуса?

– Гм,– сказав Кролик,– я ж оце й прийшов до тебе спитати... А який він із себе?..

– Ну,– сказала Сова,– плямистий або травоїдний Скоровернус – це просто е-е...

...Принаймні,– сказала вона,– найбільше він схожий на... е-е-е...

...звісно,– вела вона далі,– це залежить від того... е-е-е... е-е-е-е...

...словом, я просто не знаю, який він із себе,– щиро призналася Сова.

– Велике спасибі,– сказав Кролик і чимдуж помчав до Вінні-Пуха.

Ще здалеку він почув якийсь загадковий шум. Кролик зупинився і прислухався. Шум був ось такий:

Вже метелики літають,

Дні зимові відлітають,

Перші квіти прозирають

Крізь сніжок.

В Лісі горлиця туркоче,

Синій пролісок мигоче,

Наче вискочити хоче

На лужок.

Бджоли крильця розправляють,

Тепле сонечко вітають,

Буде літо – всі це знають —

Буде й мед.

Вінні-Пух сидить, міркує,

Все те бачить, все те чує

І свіженький мед смакує

Наперед.

Бо весна іде полями,

Сипле жайворон піснями,

А дзвіночки під дубами

Дзень та дзень.

І зозуля закувала,

І водичка задзюрчала,

І весна всіх привітала:

"Добрий день!"

Сонце сяє-припікає,

Вінні-Пух сидить, куняє,

А довкола все буяє,

Все цвіте.

Вінні-Пух про літо мріє.

Хай з ним кожен порадіє

І міцніє, й не товстіє,

І росте.

– Здоров, Пуше! – сказав Кролик.

– Привіт, Кролику,– відповів замріяний Пух.

– Ти сам придумав цю пісеньку?

– Еге, я її начебто придумав,– сказав Пух.– Не те щоб я умів по-справжньому думати,– додав він скромно,– і ти сам знаєш чому, але іноді таке на мене нападає.

– Угу,– сказав Кролик, який ніколи й нічому не дозволяв нападати на нього, а завжди нападав на все сам.– Отже, справа така: ти коли-небудь бачив у нашому Лісі плямистого або травоїдного Скоровернуса?

– Ні,– сказав Пух.– Такого не бачив. А от Тигру щойно бачив.

– Тигра нам ні до чого.

– Еге, – сказав Пух.– Я й сам так подумав.

– А Паця ти бачив?

– Бачив, – сказав Пух. – Мабуть, він теж ні до чого? – спитав він догідливе.

– Ну, це залежить від того, бачив він когось чи ні.

– Він бачив мене,– сказав Пух.

Кролик присів на землю біля Пуха, але, відчувши, що це принижує його гідність, підвівся знову.

– Завдання просте,– сказав він, – треба з'ясувати: що робить Крістофер Робін цими днями вранці?

– А що ж він робить?

– Ото ж бо! Можеш ти сказати як очевидець, що він робить уранці останнім часом? Тобто останніми днями?

– Можу, – сказав Пух. – Учора ми разом із ним снідали. Під Шістьма Соснами. Я приніс такий маленький кошичок – невеличкий, але дуже доречний кошичок, такий доладний, солідний кошичок, повний...

– Так, так,– сказав Кролик,– усе ясно. Але я маю на увазі пізніший час. Ти бачив його колись між одинадцятою і дванадцятою годиною дня?

– Та бач,– сказав Пух,– об одинадцятій годині... розумієш... об одинадцятій годині... одне слово, об одинадцятій годині я зазвичай забігаю додому. У мене там о цій порі деякі справи.

– А в чверть на дванадцяту?

– Та бач... – почав був знову Пух.

– А о пів на дванадцяту?

– Точно,– сказав Пух.– О пів на дванадцяту або трохи пізніше я зазвичай бачуся з ним.

І тут, подумавши як слід, Пух раптом пригадав, що він і справді давно вже не бачив Крістофера Робіна о цій порі. Після обіду – бачив, увечері – бачив, перед сніданком – бачив, одразу після сніданку – бачив, а тоді – "Ну, Пуше, до побачення" – і Крістофер Робін зникає на весь ранок.

– Ото ж бо,– сказав Кролик.– А куди?

– Ну, може, він щось шукає.

– А що? – спитав Кролик.

– Я саме про це й хотів сказати,– мовив Пух. – Мабуть, він шукає отого...

– Плямистого або травоїдного Скоровернуса?

– Еге, – сказав Пух. – Когось із них. Якщо його немає на місці.

Кролик суворо глянув на Вінні-Пуха:

– Здається, нічого путнього від тебе не доб'єшся,– сказав він.

– Ні! – сказав Пух. – Але я стараюся,– додав він покірно.

Кролик подякував йому за старання і сказав, що зараз він, Кролик, мусить провідати Іа, і Пух, якщо хоче, може піти з ним.

Але Пух, який відчув, що на нього "нападає" новий куплет пісеньки, квапливо попрощався з Кроликом і сказав, що він, Пух, має почекати Паця. І Кролик подався далі.

Але трапилося так, що першим побачив Паця не Пух, а саме Кролик.

Паць прокинувся цього ранку мало не вдосвіта й вирішив нарвати собі букетик фіалок, а коли він нарвав букетика й

поставив його в мальоване горнятко посеред своєї хатки, йому раптом спало на думку, що ніхто жодного разу в житті не нарвав навіть пучечка фіалок для Іа. І що більше він про це думав, то глибше відчував, як то сумно бути віслюком, котрому ніхто жодного разу в житті не нарвав навіть пучечка фіалок. І він знову помчав на галявинку, повторюючи сам до себе: "Іа – фіалки", "Фіалки – Іа",– щоб не забути. Бо такий уже сьогодні був день!

Паць нарвав великий-превеликий букет фіалок. Він щохвилини їх нюхав і почував себе невимовне щасливим, швиденько прямуючи туди, де мав звичку пастися Іа.

– Доброго ранку, Іа! – почав Паць трохи нерішуче, бо Іа був чимось зайнятий.

Іа підняв ногу й помахав Пацеві, щоб він ішов геть.

– Завтра,– сказав Іа.– Або післязавтра.

Паць підступив трохи ближче – поглянути в чому справа. На землі перед Іа лежали три палички, на які він уважно дивився. Дві палички з одного краю сходилися кінцями, із другого – розходились, а третя лежала на них поперек. Паць подумав, що то, мабуть, якась Пастка.

– Ой Іа,– знов почав він,– а я...

– Це маленький Пацик? – спитав Іа, не відриваючи очей від своїх паличок.

– Я, Іа, і я...

– Ти знаєш, що це таке?

– Ні,– сказав Паць.

– Це – А.

– О! – сказав Паць.

– Ніяке не О! Це – А! – суворо промовив Іа.– Ти що, недочуваєш? Чи, може, ти вченіший за Крістофера Робіна?

– Так,– сказав Паць.– Тобто, ні,– хутенько виправився він і підступив іще ближче.

– Крістофер Робін сказав, що це – А, отже, воно А є і буде. Принаймні дотий, доки на нього хтось не наступить,– додав ще суворіше Іа.

Паць відскочив назад і понюхав свої фіалки.

– А ти знаєш, що означає А, маленький Пацику?

– Ні, Іа, не знаю.

– Воно означає Мудрість, воно означає Освіту, воно означає геть усі науки, про які ні Пух, ні ти не маєте навіть уявлення. Ось що означає А!

– О! – знову сказав Паць.– Тобто я хотів сказати "Он як!" – квапливо виправився він.

– Слухай мене, маленький Пацику. У цьому Лісі товчеться казна-скільки різних та всяких, і всі вони кажуть: "Ну, Іа – це ж тільки Іа, він просто осел, на нього можна не зважати". Вони тут швендяють туди й сюди і кажуть: "Ха-ха-ха!" Але що вони

знають про А? Нічого! Для них це просто три палички. Зате для Освічених, завваж це собі, маленький Пацику, для Освічених – я не кажу про Пухів та Паців – це знаменита й могутня буква А. Так, так,– додав він,– це тобі не якась дурниця, що про неї знає кожен у Лісі.

Паць занепокоєно відступив іще далі назад і озирнувся, шукаючи допомоги:

– А ось і Кролик,– сказав він весело.– Привіт, Кролику!

Кролик поважно наблизився до них, мовчки кивнув Пацеві й сказав: "Привіт, Іа",– тоном, який недвозначно свідчив, що не пізніше як за дві хвилини він скаже: "Бувай здоров".

– Іа, в мене до тебе лише одне запитання: що робить Крістофер Робін останніми днями вранці?

– А що я бачу зараз перед собою? – відповів Іа, не підводячи очей.

– Три палички,– не задумуючись, відповів Кролик.

– От бачиш! – сказав Іа Пацеві.

Після цього він обернувся до Кролика:

– Тепер я відповім на твоє запитання,– урочисто промовив він.

– Щиро дякую,– сказав Кролик.

– Що робить Крістофер Робін уранці? Він вчиться. Він здобуває Освіту. Він оболдіває – здається, він вживає саме це слово,– він оболдіває знаннями!.. У міру своїх скромних здібностей я теж, якщо я правильно засвоїв це слово, оболді... тобто, роблю те саме, що й він. Оце, наприклад, буква...

– Буква А,– сказав Кролик,– але не дуже вдала. Ну, гаразд, я мушу йти і повідомити інших.

Іа поглянув на свої палички, а тоді – на Паця.

– Як сказав Кролик? Що це таке? – спитав він.

– А,– сказав Паць.

– Це ти йому сказав?

– Ні, Іа, я не казав. По-моєму, він знає сам.

– Він знає? Ти хочеш сказати, що якийсь там Кролик знає букву А?

– Авжеж, Іа. Він дуже розумний, наш Кролик.

– Розумний? – зневажливо сказав Іа й щосили наступив на свої три палички.

– Ось тобі й Освіта! – з гіркотою сказав Іа-Іа, стрибаючи на своїх паличках, яких на ту мить стало вже шість.

– Ось тобі й Наука! – сказав Іа-Іа, хвицяючи копитами свої палички, яких на ту мить стало вже дванадцять.– Якийсь там Кролик усе це знає! Ха!

– Я думаю... – несміливо почав Паць.

– Не треба, – сказав Іа.

– Я думаю... фіалки – гарні квіти,– сказав Паць. – Він поклав перед Іа свій букет і чимдуж чкурнув геть.

Наступного ранку записка на дверях Крістофера Робіна сповіщала:

Я пішов у справах.

Скоро повернусь.

К.Р.

Ось чому всі мешканці Лісу – звичайно, за винятком плямистого чи травоїдного Скоровернуса – віднині знають, що робить Крістофер Робін кожного ранку.

ПРИГОДА ШІСТНАДЦЯТА,

У якій Вінні-Пух вигадує нову гру і до неї прилучається Іа-Іа

На той час, коли річечка добралася до краю Лісу, вона дуже виросла – виросла майже у справжню Річку. І, ставши дорослою, вона перестала крутитися, перекидатися і скакати, як раніше, в дитинстві, а плинула тихо й спокійно. Бо ж тепер вона знала, куди прямує, і казала сама до себе: "Поспішати не варто. Колись усі там будемо".

Зате всі маленькі струмки, які впадали у неї, невтомно гасали лісом туди й сюди, бо їм ще треба було так багато побачити і так багато пізнати!

Широка стежка, – така широка, що її можна було б назвати навіть битим шляхом, – вела із Широкого Світу в Ліс, але перед тим, як потрапити до Лісу, вона мала перейти через цю Річку. І от саме на тому місці, де Битий Шлях зустрічався з Річкою, був дерев'яний місток – завширшки, як і сам Битий Шлях – з дерев'яними бильцями по обидва боки.

Крістофер Робін, коли б захотів, міг вільно покласти підборіддя на верхню поперечку билець, але куди цікавіше було стати ногами на нижню поперечку, перехилитися через бильце й дивитися вниз на Річку, що повільно плине кудись у далечінь.

Вінні-Пух, коли б захотів, міг вільно покласти підборіддя на нижню поперечку; але куди цікавіше було лягти на живіт, просунути голову під поперечку й дивитися вниз на Річку, що повільно плине кудись у далечінь.

Що ж до Паця та Крихітки Ру, то вони тільки так і могли помилуватися Річкою, бо були надто маленькі й не діставали до жодної поперечки. Вони просто лягали під поперечку й дивилися вниз на Річку... А Річка текла собі й текла, повільно й тихо, бо ж поспішати їй було нікуди.

Одного разу дорогою до містка Вінні-Пух надумався скласти якогось віршика про шишки, бо скрізь довкола лежало безліч ялинових шишок, а у Вінні-Пуха був поетичний настрій. Він підняв одну шишку, подивився на неї і промовив:

– Це дуже гарна шишка, і звичайно, вона мусить із чимось римуватися.

Спочатку Вінні-Пух нічого не міг придумаги, але згодом у його голові викрутилося таке:

Яка велика шишка! —

Як голова у Пушка!

Ото б такі малини

Родили ці ялини!

– Хоч це й неточно,– сказав він,– бо шишка, усе ж трохи менша, ніж моя голова.

У цей час Пух зійшов на місток, але через те, що він не дивився собі під ноги, він об щось спіткнувся – шишка вислизнула в нього з лап і впала в Річку.

– От напасть,– сказав Пух, побачивши, як шишка повільно запливає під міст. Він рушив назад, щоб узяти іншу шишку, котру також можна було б заримувати. Але раптом він подумав, що краще просто помилуватися Річкою, бо день же такий ясний та погожий. Отож Вінні-Пух ліг на живіт і став дивитися вниз на Річку, що повільно плинула кудись у далечінь...

І зненацька з-під мосту з'явилася його шишка, яка також повільно плинула кудись у далечінь!

– От чудасія! – сказав Вінні-Пух.– Я впустив її з того боку, а вона випливла з цього! Цікаво, чи всі шишки так роблять?

Він пішов і назбирав повні лапи шишок...

Так! Усі вони робили те саме, що й перша!

Тоді він кинув дві шишки одразу, перебіг на протилежний бік мосту і став чекати, яка з них випливе першою. І одна з них справді випливла першою, а що шишки були однакові, Пух не знав, чи то була та сама, на яку він загадав, чи інша. Тоді він ще раз кинув дві шишки, тільки одну більшу, а другу меншу, і більша випливла першою, як він і загадав, а маленька випливла останньою, як він теж загадав, – отже Пух виграв аж двічі!..

І на той час, коли Вінні-Пух пішов додому полуднувати, він уже виграв тридцять шість разів і програв двадцять вісім. Інакше кажучи, він виграв... Спробуйте самі відняти від тридцяти шести двадцять вісім, і ви дізнаєтесь, на скільки разів Пух виграв більше. Або на скільки менше програв, якщо вам так цікавіше...

Так народилася гра, яку потім назвали "Пушишка", на честь Вінні-Пуха, який її винайшов і навчив у неї гратися всіх своїх друзів. Але пізніше замість шишок вони стали кидати в Річку палочки, бо палочки легше розрізняти, а гру назвали просто "Палочки", і в цій назві від Пуха зосталася одна лише буква "П", а від шишок не зосталося взагалі нічого.

Одного чудового дня Пух, Паць, Кролик та Крихітка Ру гралися в Палочки. Вони кидали їх у воду за командою Кролика, а потім чимдуж бігли на протилежний бік мосту, і всі разом дивилися вниз, чекаючи, чия палочка випливе першою.

Чекати доводилося довго, бо Річка того дня була дуже й дуже лінива.

– А ось моя! – вигукнув Крихітка Ру.– Ні, не моя, чиясь інша! То не твоя, Пацю? Я думав, то моя, а вона не моя. Ось моя!.. Ні, теж не моя. То не твоя, Пуше?

– Ні,– сказав Пух.

– Мабуть, моя десь застрягла,– сказав Ру.– Кролику, в мене палочка-застрягалочка! Пацю, а твоя палочка – застрягалочка?

– Вони завжди пливуть довше, ніж вам здається,– сказав Кролик.

– Пацю, он твоя!.. – раптом сказав Пух.

– Моя сірувата,– сказав Паць, не наважуючись перехилятися далі, щоб не впасти в Річку.

– От, от! Я бачу саме її! Вона пливе в мій бік.

Кролик вистромився далі за всіх, виглядаючи свою паличку; Крихітка Ру підскакував, мов гумовий, і все наспівував:

Палочко, палочко,

люба застрягалочко!

Приплинь, приплинь,

до мене прилинь!

А Паць страшенно розхвилювався, бо з'явилася тільки його паличка, а це означало, що він виграє.

– Випливає! Он вона, о-о-н! – сказав Пух.

– А ти певен, що то моя? – схвильовано кувікнув Паць.

– Звичайно, певен, бо вона сіра. І велика. Ось вона підпливає! Дуже, дуже велика і... сіра... Ой, ні, це не вона. Це – Іа...

З-під мосту справді виплив Іа-Іа.

– Іа! Іа-а! – загукали всі разом.

Спокійно і незворушно, задерши до неба всі чотири ноги, Іа-Іа повагом плив за течією.

– Та це ж наш Іа! – захоплено запищав Крихітка Ру.

– Невже? – озвався Іа. – А я все думав: "Хто ж це такий?" – Іа потрапив у невеличкий вир і тричі обкрутився на одному місці.

– Я зовсім не знав, що ти також граєшся,– сказав Крихітка Ру.

– Я не граюся,– відповів Іа-Іа.

– Іа, що ти там робиш? – спитав Кролик.

– Можеш відгадувати до трьох разів, любий мій Кролику. Рию нірки в землі? Не вгадав. Скачу по гілках молодого дуба?

Теж не вгадав. Чекаю, щоб хтось допоміг мені вибратися з Річки? Точно! Дайте Кроликові час подумати, і він завжди все відгадає!

– Ой Іа! – з розпачем вигукнув Пух.– А що ж ми... я хочу сказати, а як же ми... ти гадаєш, якщо ми...

– Саме так, – сказав Іа-Іа.– Одна з твоїх думок буде цілком слушна. Дякую тобі, Пуше.

– Диви, диви! Він крутиться на одному місці! – сказав Крихітка Ру, до нестями захоплений таким цікавим видовищем.

– А чом би й ні? – холодно озвався Іа-Іа.

– І я теж умію плавати! – гордо сказав Крихітка Ру.

– Тільки не крутячки,– відповів Іа-Іа.– Крутячки набагато важче. Сьогодні я взагалі не збирався плавати,– вів далі Іа, повільно обертаючись у тихому вирі,– та коли вже так сталося, то невимушене обертання справа наліво... чи, точніше, зліва направо – це моя особиста справа.

Настала тривала мовчанка, поки всі думали.

– Здається, я щось придумав,– озвався нарешті Вінні-Пух.– Але я не певен, що це те, що треба.

– Я теж,– сказав Іа-Іа.

– Кажи, Пуше,– сказав Кролик.– Що ти там придумав?

– Ну, якщо ми всі разом кидатимемо в річку каміння і все таке інше з одного боку, то здіймуться хвилі, які приб'ють Іа-Іа до берега.

– Це просто чудова думка,– сказав Кролик, і Вінні-Пух знову повеселішав.

– Дуже чудова! – сказав Іа.– Коли я захочу, щоб мене прибили, Пуше, я про це обов'язково повідомлю.

– А що, як ми ненароком поцілимо в Іа? – занепокоєно спитав Паць.

– Або що, як ми ненароком не поцілимо в нього? – сказав Іа.– Добре обміркуйте всі ці можливості, Пацику, перш ніж почнете розважатися.

Та Вінні-Пух уже притяг найбільшу каменюку, яку лиш спромігся підняти, і перехилився над водою, тримаючи її в лапах.

– Я її не кину, я її просто впущу, Іа,– пояснив він.– Так я точно не промахнуся, тобто я хочу сказати, що так я не потраплю в тебе. Можеш ти на хвилину перестати крутитися, бо це мені заважає?

– Ні,– сказав Іа-Іа.– Мені подобається крутитися.

Кролик відчув, що час йому взяти на себе командування.

– Слухай, Пуше,– сказав він,– коли я скажу "Давай!", ти впускай каменюку. Чуєш, Іа, коли я скажу "Давай!", Пух упустить свою каменюку.

– Щиро тобі вдячний, Кролику, але вірю, що про це я дізнаюся й без тебе.

– Пуше, ти готовий? Пацю, посунься трішечки вбік, ти йому заважаєш. Ру, відступися назад. Ну, всі готові?

– Ні,– сказав Іа-Іа.

– Давай! – скомандував Кролик.

Пух упустив каменюку. Почувся лункий сплеск, й Іа-Іа... зник.

Настала хвилююча мить, особливо для тих, що були на мості. Вони напружено вдивлялися у воду... І навіть Пацева паличка, яка в цей час випливла трохи попереду Кроликової палички, не втішила їх так, як можна було сподіватися.

А трошки згодом – саме тоді, як Вінні-Пух уже почав думати, що, мабуть, він обрав не ту каменюку або не ту річку, або ж не той день для своєї Блискучої Думки,– біля самого берега вигулькнуло щось сіре... Поволі воно все більшало й більшало... і нарешті стало ясно, що то Іа-Іа виходить з води.

Із радісним криком всі кинулися до нього і так дружно й завзято тягли його й підштовхували, що невдовзі Іа твердо став на сухе.

– Ой Іа, який же ти мокрий! – сказав Паць, помацавши ослика.

– Молодець, Пуше, – великодушно сказав Кролик.– Що правда, то правда: нам з тобою спала таки непогана Думка!

– Яка ще там Думка? – спитав Іа-Іа.

– Отак прибити тебе до берега.

– Прибити? Мене? – здивувався Іа-Іа.– Мене? Прибити? То ви гадаєте – мене прибили? Га? Та я просто пірнув! Пух пожбурив на мене велетенську каменюку, і, щоб вона, бува, не гепнула мені на груди, я пірнув і поплив до берега.

– Це неправда, ти не жбурляв,– прошепотів Паць Пухові, щоб утішити друга.

– Мені теж так здається,– схвильовано озвався Пух.

– Іа-Іа – він завжди так,– сказав Паць.– А я особисто вважаю, що ти придумав якнайкраще.

Це трохи втішило Пуха, бо коли ти Ведмідь із тирсою в голові й думаєш про справи, то іноді виявляється, що думка, яка здавалася тобі дуже розумною, поки вона була в тебе в голові, стає зовсім не такою, коли вона виходить назовні й на неї дивляться інші. Чи так це, чи ні, але Іа-Іа був щойно в Річці, а тепер його там не було, отже, нічого поганого Пух не вчинив.

– Як же ти туди впав? – спитав Кролик, витираючи ослика Пацевим носовичком.

– Я не впав,– відповів Іа-Іа.

– Але ж як ти...

– Мене пхнули,– сказав Іа-Іа.

– Ой,– зацікавлено писнув Крихітка Ру,– тебе хтось штурхонув?

– Мене хтось пхнув. Я стояв на березі Річки й думав. Завважте – думав! – якщо хоч хтось із вас тямить, що означає думати. І раптом я відчув, що мене страшенно пхнули.

– Ой Іа! – зойкнули всі в один голос.

– А ти певен, що ти не посковзнувся? – розсудливо спитав Кролик.

– Авжеж, я посковзнувся. Коли ти стоїш на слизькому березі Річки і хтось зненацька тебе пхне у спину, ти неодмінно посковзнешся. Хіба може бути інакше?

– Але хто ж це зробив? – спитав Крихітка Ру.

Іа-Іа не відповів.

– Мабуть, то Тигра,– знервовано сказав Паць.

– А як, по-твоєму, Іа,– спитав Вінні-Пух,– то був жарт, чи хтось ненавмисне?..

– А я не встиг подумати, Пуше. Навіть на дні Річки я не встиг себе запитати: "Що це – дружній жарт чи якась випадковість?" Лиш коли я виплив на поверхню, то впевнено сказав: "Мокра справа". Якщо ви тямите, до чого я веду.

– А де був Тигра? – спитав Кролик.

Але перш ніж Іа встиг відповісти, за спиною в них затріщав очерет, і звідтіля вийшов Тигра.

– Привіт товариству! – весело сказав Тигра.

– Привіт, Тигро,– сказав Крихітка Ру.

Кролик раптом страшенно набундючився.

– Тигро,– врочисто мовив він,– скажи по-чесному, що оце щойно сталося?

– Коли щойно? – спитав Тигра, трохи зніяковівши.

– Коли ти пхнув Іа й він упав у Річку.

– Я не пхнув.

– Ні, ти пхнув,– понуро буркнув Іа.

– Ні, не пхнув. Я чхнув. Не "п", а "ч" – ап-чхнув. Мені просто закрутило в носі, а я випадково стояв позаду Іа-Іа й сказав: "Гррррра-а-а-апччччч-хи!!!"

– Що з тобою? – спитав Кролик, допомагаючи Пацеві підвестися з землі й обтрушуючи його.– Не треба лякатися, Пацю.

– Це я з несподіванки,– тремтячим голосом промовив Паць.

– Бачите, а каже не пхнув! – озвався Іа-Іа.– А це що? Отак зненацька лякати! Дуже неприємна звичка. Мені байдуже – хай собі Тигра живе в Лісі,– вів далі Іа-Іа,– бо це великий Ліс і в

ньому є вдосталь місця і для плигання, і для чхання. Але я не розумію, чому він повинен приходити в мій крихітний закуток Лісу, щоб мене пхнути? Головне, що в моєму закутку немає нічого вартого уваги. Звісно, для тих, кому смакує холод, сирість та колючки, він має свої принади, але в усьому іншому – це зовсім непримітний куточок, і якщо кому забагнеться пха...

– Я не п-хав, я ч-хав,– уперто сказав Тигра.

– А хто тебе зна,– сказав Іа-Іа,– на дні Річки в цьому важко розібратися.

– Отож-бо й воно,– сказав Кролик.– Це все, що я можу сказати з цього приводу... Ага, ось іде сам Крістофер Робін, нехай скаже він.

Крістофер Робін наближався до Мосту в такому сонячному й безхмарному настрої, ніби, наприклад, двічі по дев'ятнадцять – це просто дрібниці, і думав про те, що коли він стане в такий день на нижню поперечку і перехилиться над Річкою, яка повільно тече кудись у далечінь, то він одразу дізнається про всевсе на світі, і тоді він все це розповість Пухові, який поки що знає не все на світі.

Та коли Крістофер Робін підійшов до Мосту й побачив усіх своїх друзів, він зрозумів, що сьогодні день не такий, а геть зовсім інший, – день, коли щось треба зробити.

– Отже, справа така, Крістофере Робіне, – почав Кролик, – Тигра...

– Ніякий не Тигра, – заперечив Тигра.

– Хоч так, хоч сяк, а я опинився там, – сказав Іа-Іа.

– Але ж він, мабуть, не хотів цього,– сказав Пух.

– Він просто такий стрибучий,– сказав Паць, – і нічого не може із собою вдіяти.

– Тигро, ану, спробуй апчхнути на мене! – запищав Крихітка Ру. – Іа, зараз Тигра спробує апчхнути на мене, як на тебе. Пацику, як ти гадаєш...

– Ну годі, годі,– сказав Кролик,– не можна говорити всім одночасно. Головне – що скаже на це сам Крістофер Робін.

– Я просто чхнув,– сказав Тигра.

– Він пхнув,– сказав Іа-Іа.

– Ну, може, я трішки п-чхнув,– сказав Тигра.

– Помовчте! – сказав Кролик, підвівши лапку.– Що думає про це Крістофер Робін? Ось що головне!

– Ну,– сказав Крістофер Робін, не зовсім розуміючи, про що йдеться.– Я думаю...

– Що-що? – сказали всі.

– Я думаю, що зараз ми всі разом підемо гратися в Палочки.

Так вони і зробили.

І вірите, Іа, який досі ніколи не грав у цю гру, вигравав найчастіше!

А Крихітка Ру аж двічі впав у Річку.

Першого разу випадково, а вдруге зумисне, бо він побачив, що з Лісу виходить Кенга, і зрозумів, що йому все одно доведеться негайно йти спати. Тоді Кролик сказав, що й він піде з ним, а Тигра та Іа також пішли разом, бо Іа хотів розтлумачити Тигрі, як вигравати в Палочки ("Треба пускати палочку з вихилясом, якщо ти, Тигро, тямиш, до чого я веду").

Отже, Крістофер Робін, Пух та Паць зосталися на Мосту самі. Довго-довго вони дивилися вниз на Річку, не промовивши жодного слова, і Річка також за цей час не промовила жодного слова, бо їй було дуже спокійно та гарно цього літнього теплого дня.

– А Тигра загалом – друзяка хоч куди,– спроквола сказав Паць.

– Звичайно,– сказав Крістофер Робін.

– Усі ми хоч куди,– сказав Пух.– Це моя така думка,– додав він.– Хоч я не певен, що я не помиляюся.

– Звичайно, ти не помиляєшся,– сказав Крістофер Робін.

ПРИГОДА СІМНАДЦЯТА,

У якій приструнчують Тигру

Одного р ізу Кролик та Паць сиділи на ґанку Пухової хатки й слухали розповідь Кролика. Сам Вінні-Пух також сидів разом з ними.

Був дрімотний літній полудень, і Ліс був сповнений чарівно-колискових звуків, кожен із яких, здавалося, казав Пухові: "Не слухай Кролика. Слухай мене". Отож Вінні-Пух умостився найзручніше, аби не слухати Кролика, і тільки час від часу розплющував очі й казав "Ого!", а тоді заплющував очі знову й казав "Еге", а Кролик раз по раз серйозно перепитував: "Ти розумієш мене, Пацику?" – і Паць так само серйозно кивав головою, аби показати, що він розуміє геть усе.

– Так от,– сказав Кролик, дійшовши, нарешті, до суті справи,– Тигра останнім часом так розплигався, так розстрибався – одне слово, став таким вискочнем, що його слід приструнчити. Як ти вважаєш, Пацику?

Паць сказав, що Тигра останнім часом таки справді дуже розструнчився, і коли можна придумати, як його приструнчити, це буде Блискуча Думка.

– Саме так я й думав,– сказав Кролик.– А що скажеш ти, Пуше?

Пух, здригнувшись, розплющив очі й сказав:

– Чудово!

– Що чудово? – спитав Кролик.

– Те, що ти казав,– промовив Пух.

Паць штовхнув Пуха ліктем у бік, і Пух, який відчував, що його дедалі дужче заносить у сон, повільно звівся на ноги й потроху став прокидатися.

– Але як ми це зробимо? – спитав Паць.– Як ми його приструнчимо?

– Треба дати йому добру науку! – рішуче сказав Кролик.

– Яку науку?

– Про те й мова – яку? – сказав Кролик.

Слово "наука" розбудило в Пухові якісь невиразні спогади.

– Там була така штука, що зветься "два-над-два",– сказав він. – Крістофер Робін якось спробував познайомити мене з нею, але нічого не вийшло.

– Що не вийшло? – спитав Кролик.

– Хто не вийшов? – спитав Паць.

Пух похитав головою:

– Не знаю,– сказав він.– Мабуть, нічого й ніхто не вийшли. А про що ми говоримо?

– Пуше,– докірливо сказав Паць,– ти що, не слухав, про що казав Кролик?

– Я слухав, але у вухо мені забилася якась пушинка. Кролику, повтори, будь ласка, все спочатку, гаразд?

Кролик завжди був готовий повторювати все що завгодно, отож він тільки й спитав, звідки йому почати повторювати, а Пух сказав, що, ясна річ, звідти, звідки йому забилася у вухо

пушинка. Тоді Кролик спитав, коли ж це сталося, а Пух відповів, що він точно не знає, бо не дуже напружено слухав. Тоді у справу втрутився Паць. Він пояснив, що вони просто хотіли придумати, як приструнчити Тигру, бо, хоча й усі вони дуже його люблять, та ніхто не стане заперечувати, що Тигра так розстрибався, що став нестерпним вискочнем.

– А-а, розумію,– сказав Пух.

– Він так розстрибався, аж далі нікуди,– сказав Кролик,– і ось тепер він у нас пострибає.

Пух спробував щось придумати, але в голову йому лізло таке, від чого марно було б чекати користі. І він тихенько засопів собі під ніс таку пісеньку:

Якби Кролик

був з Тигру завбільшки —

і завдовжки,

й заввишки,

й завширшки,

А сам Тигра

був з Кузьку завбільшки —

чи завменшки,

завтоншки

й завнижки,

То ніякі вже ігри

баламутного Тигри

не лякали б ніскільки

друга Кролика...

ТІЛЬКИ,

Якби Кролик був зростом,

як кішка,

Ну, а Тигра... а Тигра,

як... мишка.

– Що там Пух сопе? – спитав Кролик.– Щось розумне?

– Ні,– сумно відповів Пух.– Безрозумне.

– Ну, а я вже придумав Думку,– сказав Кролик.– Ось яку: ми візьмемо Тигру в далеку подорож, заведемо його туди, де він ніколи не був, і начебто загубимо його там, а наступного ранку знову його розшукаємо, і тоді – згадаєте мене! – тоді Тигра буде вже зовсім не той, що був.

– Чому? – спитав Вінні-Пух.

– А тому, що він стане Скромним Тигрою. Тому, що він стане Сумним Тигрою, Смирним Тигрою, Маленьким і Ввічливим Тигрою, саме таким, який повсякчас повторює: "Ой Кролику, який же я радий тебе бачити!" – Ось чому.

– А чи буде він радий бачити мене й Паця?

– Аякже!

– Це добре,– сказав Пух.

– Тільки я не хочу, щоб він увесь час був сумний,– завагався Паць.

– Тигри ніколи не бувають весь час сумні,– пояснив Кролик.– Вони навдивовижу швидко знову стають веселі. Я питав у Сови, – просто так, щоб упевнитись,– і вона мені точно сказала, як швидко вони звеселяються. Але якщо нам пощастить примусити Тигру побути Маленьким і Сумним бодай п'ять хвилин, ми вже зробимо добру справу.

– А що сказав би на це Крістофер Робін? – спитав Паць.

– Ось що,– сказав Кролик.– Він неодмінно сказав би: "Пацику, ти зробив добру справу. Я б і сам її зробив, та мені дуже ніколи. Спасибі тобі, Пацику. І Пухові також спасибі".

Паць страшенно цьому зрадів й остаточно повірив, що вони затіяли добру справу, а якщо в ній, окрім Пуха, бере участь ще й Кролик, то це вже така добра справа, в якій може взяти участь навіть Малесенький Паць, і при тому він навіть може напередодні спокійно спати.

Отже, тепер їм лишилося вирішити єдине питання: де краще начебто загубити Тигру?

– Ми заманимо його на Північний полюс,– сказав Кролик,– бо Північний полюс ми дуже довго відкривали, а це означає, що Тигрі доведеться дуже-дуже довго його закривати! Ха-ха-ха!

Тепер прийшла черга радіти Вінні-Пухові, адже це він найперший знайшов Північний полюс, і коли вони прийдуть туди, Тигра побачить напис: "Відкритий Вінні-Пухом. Пух його знайшов". І тоді Тигра знатиме (бо досі він, мабуть, цього не знає), із яким ведмедем він водиться. Із ОТ-ТАКИМ ВЕДМЕДЕМ!

Вони домовилися вирушити вранці, а також про те, що Кролик, який живе в сусідстві з Кенгою, Крихіткою Ру та самим Тигрою, піде зараз додому й по дорозі спитає Тигру, які в нього на завтра плани, бо якщо він не має ніяких планів, то чи не податися їм у похід разом із Пухом та Пацем? І якщо Тигра скаже "Еге!", тоді все в порядку, а якщо Тигра скаже "Ні"...

– Він не скаже,– сказав Кролик.– Покладіться на мене.

І Кролик, не гаючи часу, подався геть.

Назавтра погода дуже змінилася. Можна сказати, що вона обернулася негодою. Замість сонця й тепла – холоднеча й туман.

Самому Пухові все це було не страшно, та коли він уявив увесь той мед, що його бджоли не зроблять цього дня, йому стало дуже шкода бджіл.

Він поділився своїми думками з Пацем, а Паць сказав, що він думав не так про це, як про те, як же холодно й сумно буде тому, кого начебто загублять цього холодного й туманного дня в гущавині Лісу.

Та коли вони з Пухом підійшли до Кроликової хатки, Кролик сказав їм, що це саме такий день, який їм треба, бо Тигра увесь час вискакує і забігає наперед, і, тільки-но він зникне з очей, вони всі хутенько звернуть убік, і він ніколи їх більше не побачить.

– Зовсім ніколи? – спитав Паць.

– Та ні, лиш доти, доки ми його знову розшукаємо, Пацю. До завтра або іще до колинебудь. Ходімо. Він нас чекає.

Коли вони підійшли до Кенжиної хатки, виявилося, що Ру – найближчий друзяка Тигри – їх також чекає і це псує всю справу. Але Кролик, прикривши лапкою рота, прошепотів до Пуха: "Покладіться на мене",– і підступив до Кенги.

– Я гадаю, що Крихітка Ру сьогодні хай краще не йде,– сказав він.– Сьогодні не варто.

– Чому? – спитав Ру, хоча вважалося, що він нічого не чує.

– Бридкий день,– сказав Кролик.– Собача погода, сирість. А ти сьогодні вранці кашляв.

– Звідки ти знаєш? – обурено спитав Крихітка Ру.

– Ой Ру, а ти мені навіть не сказав! – докірливо мовила Кенга.

– То був печивний кашель,– сказав Ру,– печивний, а не такий, про який кажуть мамі.

– І все ж, любий, мабуть, сьогодні не слід. Нехай іншим разом.

– Тоді завтра? – спитав Крихітка Ру голосом, сповненим благання та надії.

– Подивимось,– мовила Кенга.

– Ти завжди тільки дивишся, а тоді нічого не буває,– сумно сказав Крихітка Ру.

– Такого дня, Ру, ніхто нічого не може роздивитися,– сказав Кролик.– Та й ми, напевне, підемо не дуже далеко, і до обіду всі... ми всі... ми... А-а, Тигро, це ти?.. Ходім! Бувай здоровенький, Крихітко Ру! До обіду ми... Ходімо, Пуше! Всі готові? Чудово. Пішли!

І вони пішли. Спочатку Вінні-Пух, Кролик та Паць ішли рядком, один біля одного, а Тигра гасав круг них, описуючи великі кола. Згодом, коли стежка повужчала, Кролик, Паць та Пух пішли ланцюжком – один за одним, а Тигра гасав кругом них, описуючи ще більші кола, а ще далі, коли обабіч стежинки звівся суцільний живопліт колючого чортополоху, Тигра то забігав далеко наперед, то повертався, іноді наскакуючи на Кролика, а іноді й ні. І що далі вони йшли, то туман густішав – так що Тигра раз по раз безслідно щезав, і коли всі вже починали гадати, що він щез назовсім, Тигра зненацька з'являвся й гукав: "Ну, чого ж ви? Гайда!" – і, перш ніж ви встигали щось сказати, він знову щезав.

Кролик озирнувся і штовхнув ліктем Паця.

– Одразу після цього разу! – сказав він.– Попередь Пуха.

– Одразу після цього разу! – сказав Паць Пухові.

– Що одразу після разу?– спитав Пух.

Тигра зненацька вистрибнув із туману, наскочив на Кролика і знову щез.

– Пора! – сказав Кролик.

Він чкурнув в улоговину, що перетинала стежку, і Пух та Паць помчали за ним. Вони причаїлися під кущами папороті й стали прислухатися...

У Лісі було тихо-тихо – анішелесь. Вони нічого не бачили й нічого не чули.

– Тс-с!.. – сказав Кролик.

– Я й так,– сказав Пух.

Почулося тупотіння... І знову запала тиша.

– Агов! – сказав Тигра так близько від них і так несподівано, що Паць напевне підскочив би з переляку, коли б не виявилося, що майже на всьому ньому сидить Вінні-Пух.

– Де ви?! – гукав Тигра.

Кролик штовхнув ліктем Пуха, і Пух озирнувся, щоб штовхнути ліктем Паця, проте не знайшов його, а Паць вдихав

собі тищечкомнищечком пахощі вологої папороті й почувався дуже хоробро.

– Чудеса! – сказав Тигра.

На мить запала мовчанка, а потім вони почули даленіюче тупотіння лап. Вони почекали ще трохи, і в Лісі знову стало тихо-тихо, так тихо, що іще трохи, і їм зробилося б страшно.

Тоді Кролик звівся на рівні ноги і смачно потягся:

– Ну що? – прошепотів він гордо.– Бачили? Усе, як я казав!

– А я все думав,– сказав Пух,– і ось надумав...

– Ні,– сказав Кролик. – Потім. Біжімо. Швидше!

І всі вони чкурнули навтьоки. Кролик біг попереду.

– А тепер,– сказав Кролик, коли вони відбігли досить-таки далеченько,– можна й поговорити. То що ти хотів сказати, Пуше?

– Та нічого особливого. А чого ми сюди біжимо?

– Бо це дорога додому.

– А-а! – сказав Пух.

– А, по-моєму, треба правіше,– занепокоєно сказав Паць.– Як ти гадаєш, Пуше?

Пух подивився на свої передні лапки. Він точно знав, що одна з них була права, і ще знав, що коли він вирішить, яка з них права, то друга точно буде ліва. Але він ніяк не міг згадати, з чого почати.

– Та бач,– нерішуче почав Пух.

– Гайда! – сказав Кролик.– Я чудово знаю дорогу! – і вони побігли далі.

За десять хвилин вони зупинилися знову.

– Це просто смішно,– сказав Кролик,– але мені здало... Ага, ну, все ясно! Гайда!..

– Ось ми й тут,– сказав Кролик ще за десять хвилин.– Ні, здається, не тут...

– А зараз,– 'сказав Кролик ще за десять хвилин,– ми маємо бути, як я гадаю, біля... чи ми збочили трохи правіше, ніж я гадав?..

– Дива та й годі! – сказав Кролик ще за десять хвилин.– Чого це в тумані все здається однаковим? От сміхота! Ти помітив це, Пуше?

Пух сказав, що помітив.

– Наше щастя, що ми так добре знаємо свій Ліс, а то могли б заблукати! – сказав Кролик ще за годину.

І він засміявся так безтурботно, як може засміятися лише той, хто знає свій Ліс так чудово, що не може в ньому заблукати.

Паць бочком, бочком непомітно відстав і підкрався до Пуха ззаду:

– Пуше! – прошепотів він.

– Що таке, Пацю?

– Та нічого,– сказав Паць і вчепився Пухові за лапку,– Мені просто захотілося бути ближче до тебе.

.....

Коли Тигра перестав чекати, що друзі його знайдуть, і коли він стомився гуляти сам, без нікого, кому б він міг сказати: "Ну, чого ж ви? Гайда!" – тоді він вирішив, що треба повертатися додому.

Так він і зробив.

Перше, що сказала Кенга, зустрівши його, це: "А ось і наш любий Тигра! Ти прибіг саме вчасно: треба пити риб'ячий жир!" І вона налила йому повну чашку.

Крихітка Ру гордо сказав: "А я свій уже випив",– і Тигра, проковтнувши все без передиху, сказав: "І я свій теж".

Після цього Тигра й Крихітка Ру стали подружньому штовхати один одного, і Тигра ненароком перекинув один чи

два стільці, а Крихітка Ру ненароком – за компанію – перекинув ще один стілець, і Кенга сказала:

– А йдіть-но побігайте!

– А де нам бігати? – спитав Крихітка Ру.

– Підіть назбирайте мені шишок на розпал,– сказала Кенга й дала їм кошик.

І вони слухняно пішли до Шести Сосен і почали жбурляти один в одного шишками. За цією розвагою вони геть забули, чого сюди прийшли, і, забувши під деревом кошик, подалися додому обідати.

Обід уже кінчався, коли двері раптом прочинились і до кімнати зазирнув Крістофер Робін:

– А де Пух? – спитав він.

– Тигро, голубчику, а де Пух? – спитала Кенга.

Тигра почав пояснювати, що з ними трапилося, а Крихітка Ру почав пояснювати про свій Печивний Кашель, а Кенга почала їх умовляти не говорити разом. Отак і спливло багатенько часу, перш ніж Крістофер Робін уторопав, що Пух, Паць та Кролик блукають десь у тумані серед Лісу.

– Смішняки! – прошепотів Тигра на вухо Крихітці Ру.– А ось Тигри ніколи не можуть заблудитися!

– А чому вони не можуть, Тигро?

– Не можуть, і все,– пояснив Тигра.– Такі вони вже є.

– Отже,– сказав Крістофер Робін,– треба йти їх шукати. Ясно? Ходімо, Тигро.

– А можна, я теж піду їх шукати? – благально спитав Крихітка Ру.

– Тільки не сьогодні, мій любий,– сказала Кенга.– Нехай іншим разом.

– Ну, гаразд. А якщо вони заблудяться завтра – можна, я їх тоді розшукаю?

– Подивимося,– сказала Кенга.

І Крихітка Ру, який чудово знав, що це означає, пішов у куточок і почав тренуватися в стрибках. По-перше, тому, що мав бажання потренуватись, а по-друге, тому, що не мав бажання, аби Крістофер Робін і Тигра помітили, як йому гірко, що його не взяли.

.....

– Хоч як це дивно,– сказав Кролик,– але ми умудрилися заблудитися. Це факт.

Усі троє відпочивали в невеличкій ямі з піском посеред Лісу. Пухові страшенно набридла ця яма, і він почав підозрювати, що вона просто-таки ганяється за ними, бо куди б вони не подалися, то обов'язково врешті-решт натрапляли на неї.

Щоразу, коли яма виринала з туману, Кролик переможно казав: "От тепер я знаю, де ми!"; Пух сумно додавав: "Я теж"; а Паць узагалі не казав нічого. Він силкувався придумати, що б йому таке сказати, але на думку спадали хіба що єдині слова: "Ми заблукали, поможіть!", проте вимовити їх уголос було б, мабуть, нерозумно, адже поруч із ним були Пух та Кролик.

– Ну що ж, – сказав Кролик після тривалої мовчанки, під час якої він, очевидно, сподівався, що йому подякують за приємну прогулянку.– Треба однак кудись рушати, бо тут ми нічого не висидимо... В якому напрямку підемо тепер?

– А що, як ми... – неквапливо почав Пух,– що, як ми, коли оця Яма зникне з очей, спробуємо її розшукати знову?

– Який у цьому сенс? – спитав Кролик.

– Та бач,– сказав Пух,– ми оце досі шукаємо Дім і не знаходимо його. От я й подумав, що коли ми шукатимемо цю Яму, ми її обов'язково не знайдемо, і тоді ми, напевне, знайдемо те, чого ми нібито не шукаємо, а воно буде саме те, що ми насправді шукаємо.

– Не бачу в цьому ніякого глузду,– сказав Кролик.

– Це правда,– сказав Пух скромно,– глузду тут немає. Але коли я починав говорити, він збирався тут бути. Мабуть, із ним щось трапилося по дорозі.

– Якщо я піду геть від цієї ями, а тоді до неї вернуся, то, звісно, я її знайду,– сказав Кролик.

– А я подумав, що, мабуть, ти її не знайдеш,– сказав Пух.– Чомусь мені так здалося.

– Спробуй,– несподівано озвався Паць,– а ми тебе тут почекаємо.

Кролик зареготав, щоб показати, який Паць дурненький, і ступив у туман. Відійшовши на сто кроків, він обкрутився і пішов назад...

І після того, як Пух із Пацем прождали його двадцять хвилин, Пух виліз із Ями.

– Цього я й чекав,– сказав Пух.– А тепер, Пацю, ходімо додому.

– Пуше! – вигукнув Паць і затремтів від хвилювання.– Хіба ти знаєш дорогу?

– Ні,– сказав Пух.– Але в моєму буфеті стоять дванадцять горщиків із медом, і вони вже давно кличуть мене. Досі я не міг їх добре розчути, бо Кролик без упину торохтів, але якщо всі, окрім дванадцяти горщиків, мовчатимуть, то я напевне дізнаюся, звідкіля вони мене кличуть. Отак-то, Пацику. Ходімо!

Вони пішли, і Паць довгий час мовчав, аби не перебивати горщики з медом; а тоді він раптом тихенько кувікнув... а тоді сказав "О-о!", бо почав упізнавати місцевість. Однак він ще не наважувався промовити це вголос, щоб не зіпсувати справи.

І саме тієї миті, коли він уже так упевнився в собі, що йому стало зовсім байдуже – чути поклик горщиків чи ні, – попереду хтось гукнув, і з туману виринув... Крістофер Робін.

– А-а, ви тут,– сказав він безтурботно, намагаючись удати, ніби він анітрішечки не хвилювався.

– Ми тут,– сказав Вінні-Пух.

– А де Кролик?

– Не знаю,– сказав Вінні-Пух.

– Гм... Ну, нічого, Тигра його розшукає. Він, здається, гайнув розшукувати всіх вас.

– Це добре,– сказав Пух.– Але я мушу поспішати додому, щоб підкріпитися, і Паць теж, бо ми досі не підкріплялися й...

– Я вас проведу, – сказав Крістофер Робін.

Він провів Пуха додому і прогостював там не одну годину.

.....

А весь цей час Тигра гасав по Лісі й голосно-преголосно гарчав, щоб швидше розшукати Кролика.

І нарешті дуже Маленький та Сумний Кролик почув його. І цей Маленький та Сумний Кролик кинувся на голос крізь туман, і голос раптом обернувся на Тигру – на Доброго Тигру, на Великого Тигру, на Рятівного й Виручального Тигру, на того самого Тигру-вискочня, який вискакував – якщо він узагалі вискакував – краще за всіх Тигрів на світі.

– Ой, Тигро! – вигукнув Кролик. – Який же я радий тебе бачити!

ПРИГОДА ВІСІМНАДЦЯТА,

У якій Паць стає героєм

На півдорозі від Пухової хатки до Пацевої хатки було Задумливе Місце, де Пух та Паць іноді зустрічалися, коли йшли один до одного в гості. І в тому місці було так затишно й тепло, що друзям було дуже приємно трішки там посидіти й подумати, – що б його таке зробити, коли вони вже зустрілися.

І якось, коли вони з Пацем вирішили нічого не робити, Пух навіть склав про це місце віршика, щоб усі знали, для чого воно існує:

Тут часто Ведмідь

У задумі сидить

І думає:

"Що б то зробити?"

Бо він же не пень,

І цілісінький день

Не може без діла сидіти.

– А також мій друг Паць,– додав Пух, згадавши, що це не тільки його, а й Пацеве місце.

І от одного осіннього ранку, коли вітер вночі зірвав із дерев усе листя і намагався зірвати гілки, Пух із Пацем сиділи в Задумливому Місці й думали, що б їм таке зробити.

– Я думаю,– сказав Пух,– що я думаю ось що: непогано б зараз піти на Пухову Галявку провідати Іа, бо, мабуть, його хатку здуло вітром і, мабуть, він дуже зрадіє, коли ми її знову збудуємо.

– А я думаю,– сказав Паць,– що я думаю ось що: непогано було б зараз піти провідати Крістофера Робіна, але ми не застанемо його вдома, тому нема чого йти.

– А ходімо провідаємо всіх-всіх,– сказав Пух,– бо коли ти довго ходиш на вітрі, а тоді раптом зайдеш когось провідати, і він тобі скаже: "Привіт, Пуше! От доречно ти завітав! Зараз саме час трохи підкріпитися!" – це завжди дуже-дуже приємно!

Паць сказав, що для того, аби провідати всіхвсіх, потрібна серйозна причина – скажімо, така, як розшуки Кузьки чи підготовка Ех-спотикції, і нехай Пух щось придумає, коли він може.

Пух, звичайно, міг.

– Ми підемо тому, що сьогодні четвер,– сказав він,– і ми всіх привітаємо та побажаємо їм Дуже Щасливого Четверга. Пішли, Пацику!

Вони підвелися, але Паць одразу ж сів знову: віяв страшенний вітер. І коли Пух допоміг йому стати на ноги, вони рушили.

По дорозі першою трапилася їм хатка Вінні-Пуха, і, можете собі уявити, що коли вони зайшли до неї, господар – сам ведмедик Вінні-Пух – був удома і запросив їх трохи підкріпитися. Далі вони подалися до Кенги, тримаючись один

за одного та перегукуючись: "Ну, що скажеш?" – "Що-що?" – "Я нічого не чую!.."

Отож доки вони дісталися до Кенжиної хатки, обидва так змучилися, що довелося їм затриматися й там, аби ще раз гарненько підкріпитися. Коли друзі вийшли знову надвір, їм здалося, що дуже холодно, і вони щодуху помчали до Кролика.

– Ми прийшли побажати тобі Дуже Щасливого Четверга,– сказав Пух після того, як кілька разів зайшов і вийшов із хатки, щоб остаточно упевнитися, що двері в ній не схудли.

– А що, власне, має трапитися в Четвер? – спитав Кролик, і коли Пух пояснив що, а Кролик, чиє життя складалося з Дуже Важливих Справ, сказав: "А-а! А я гадав, ви справді прийшли у справі",– Пух із Пацем хвилинку посиділи і за хвилинку... почвалали далі.

Тепер вітер дув їм у спину, і вже не треба було так кричати.

– Кролик – він розумний! – глибокодумно сказав Вінні-Пух.

– Еге,– сказав Паць,– у нього справжній мозок, а не тирса.

Запала довга мовчанка.

– Мабуть, тому,– сказав Пух,– мабуть, тому він ніколи нічого й не розуміє!

Крістофер Робін у цей передобідній час був уже вдома, і він так зрадів друзям, що вони засиділися майже до обіду, а тоді ще майже підобідали (бо це був такий обід, про який можна потім забути) і поспішили на Пухову Галявку, щоб провідати Іа й не запізнитися на Справжній Обід у Сови.

– Привіт, Іа,– радісно привітали вони ослика.

– А! – сказав Іа.– Заблукали?

– Та що ти! Ми просто прийшли тебе провідати,– сказав Паць,– і подивитися, як поживає твоя хатка. Диви, Пуше, вона й досі стоїть!

– Розумію,– сказав Іа-Іа.– Справді дуже дивно: час би вже комусь прийти та розваляти її.

– Ми думали, чи не розваляв її часом вітер,– сказав Вінні-Пух.

– Ага, он воно що! – сказав Іа. – Мабуть, через те ніхто й не став морочитися з нею. А я гадав, що про неї просто забули.

– Ну, нам було дуже приємно побачити тебе, Іа, а тепер ми підемо провідати Сову.

– Чудово. Сова дуже люб'язна. Кілька днів тому вона тут пролітала і навіть мене помітила. Звісно, вона не озвалася до мене ані словом, але, ясна річ, вона мене впізнала. Дуже люб'язно з її боку. Справді. Душа радіє.

Пух із Пацем чемно позадкували від ослика й сказали:

– Іа, бувай здоровий!..

Вони щосили намагалися не квапитись, але перед ними була ще далека дорога, і вони хотіли прийти вчасно.

– На все добре,– сказав Іа-Іа.– Дивись, щоб тебе не занесло вітром, маленький Пацику. Це буде велика втрата. Знайдеться чимало таких, хто зі щирою цікавістю питатиме: "Куди ж це занесло Пацика?" Ну, бувайте здорові. Дуже вам вдячний за те, що ви випадково тут проходили.

– Бувай здоровий,– востаннє попрощалися Пух із Пацем і рушили до Совиної хатки.

Тепер вітер дув їм в обличчя, і Пацеві вуха лопотіли, мов прапорці, намагаючись кудись полетіти від свого маленького господаря, що з величезними зусиллями пробивався вперед. Йому здавалося, що минуло багато-багато годин, перш ніж він нарешті доніс свої вуха під захисток Дрімучого Пралісу, де вони знову нагострилися і не без тремтіння прислухалися до завивання бурі у верховітті дерев.

– А припустімо, Пуше, що дерево раптом упаде, коли ми будемо саме під ним,– що тоді буде? – спитав Паць.

– Краще припустімо, що воно не впаде,– відповів Пух після глибокого роздуму.

Це припущення заспокоїло Паця, і незабаром друзі вже весело стукали й дзвонили у двері Сови.

– Добридень, Сово,– сказав Пух,– сподіваюся, ми не запізнилися до... Я хочу сказати, як ти ся маєш, Сово?.. Ми з Пацем вирішили провідати тебе. А знаєш чому? Тому що сьогодні Четвер.

– Сідай, Пуше, сідай, Пацю,– люб'язно сказала Сова.– Влаштовуйтесь, як вам зручніше.

Друзі подякували Сові і влаштувалися, якнайзручніше.

– Розумієш, Сово,– сказав Пух,– ми дуже поспішали, щоб вчасно встигнути до... ну, щоб вчасно встигнути побачити тебе до того, як ми знову від тебе підемо.

Сова з гідністю кивнула головою:

– Виправте мене, якщо я помиляюся,– сказала вона,– але я гадаю, що сьогодні страшенно буряний день, чи не так?

– Дуже так,– сказав Паць, гріючи свої вушка біля вогню і мріючи лише про те, як би живим-здоровим повернутися додому.

– Я так і думала,– сказала Сова.– І ось точнісінько такого буряного дня, як сьогодні, мій дядечко Роберт, чий портрет ти, Пацю, бачиш на стіні праворуч, повертаючись пізньої години з... Що це?

Замок голосно й погрозливо затріщав.

– Стережися! – закричав Пух.– Обережно, годинник! Пацику, з дороги! Пацику, я на тебе падаю!

– Рятуйте! – заверещав Паць.

Пухів —бік кімнати повільно перевертався догори дриґом... Його стілець посунувся на Пацеве крісло. Настінний годинник плавно ковзнув по грубці, збиваючи по дорозі вазони, і, нарешті, все це разом гепнулося на те, що хвилину тому було ще підлогою, а тепер намагалося стати стіною.

Дядечко Роберт, якому, напевно, забажалося стати килимком, прихопив собі для компанії решткі знайомої стіни і налетів на Пацеве крісло саме тієї миті, коли Паць намірився з нього зіскочити.

Одне слово, деякий час справді нелегко було визначити, де північ... Потому затріщало ще дужче... вся кімната затремтіла, мов у лихоманці... й настала тиша.

.....

В кутку завовтузилася скатертина.

Потому вона згорнулася в клубок і перекотилася через усю кімнату.

Потому вона підскочила кілька разів і вистромила два вуха.

Потому вона ще раз перекотилася через кімнату і розгорнулася.

– П-пуше! – затинаючись промовив Паць.

– Що? – сказало одне із крісел.

– Де ми?

– Я не зовсім розумію,– відповіло крісло.

– Ми... ми в гостях у Сови?..

– М-мабуть, що так, бо ми саме збиралися пополуднувати, та так і не пополуднували.

– Ох! – сказав Паць.– Послухай, а в Сови завжди поштова скринька була на стелі?

– А хіба вона там?

– Еге, поглянь.

– Не можу, – сказав Пух, – я лежу носом донизу, а так, Пацю, стелю розглядати дуже незручно.

– Ну, словом, вона там, Пуше.

– Може, вона переїхала туди? – сказав Пух.– Просто так, щоб не сидіти на місці?..

Під столом в іншому кутку кімнати щось зашаруділо, і на очі своїх гостей знову з'явилася Сова.

– Гей, Пацю,– сказала Сова з дуже роздратованим виглядом.– Де Пух?

– Я й сам не зовсім розумію, де я,– сказав Пух.

Сова озирнулася на його голос і насуплено зиркнула на ту частину Пуха, яка ще трохи виднілася з-під крісла.

– Пуше,– з докором сказала вона,– це ти наробив?

– Ні,– скромно сказав Пух,– навряд чи це я.

– А хто ж?

– По-моєму, це вітер,– сказав Паць.– По-моєму, твою хатку повалило вітром.

– Ага, он воно що! А я гадала, що це витівки Пуха.

– Ні,– сказав Пух.

– Якщо це вітер,– сказала Сова,– то Пух, мабуть, і справді не винен. Тоді ми знімемо з нього тягар провини.

Із цими милостивими словами вона злетіла вгору, щоб помилуватися своєю новою стелею.

– Пацю! – голосним шепотом покликав свого друга Пух.

Паць нахилився до нього:

– Чого тобі, Пуше?

– Що, вона сказала, з мене треба зняти?

– Вона сказала, що не звинувачує тебе.

– А-а! А мені вчулося, ніби вона сказала, що з мене треба зняти те, що на мені лежить... Еге, тепер ясно.

– Сово,– сказав Паць,– злети вниз та спробуємо допомогти Пухові.

Сова, яка ніяк не могла намилуватися своєю поштовою скринькою на стелі, злетіла донизу. Удвох із Пацем вони довго смикали й штовхали крісло, й нарешті Пух таки вирачкував з-під нього і зміг огледітися довкола.

– Так-так! – сказала Сова.– Приємне видовисько!

– Що ми будемо робити, Пуше? Ти можеш щось придумати? – спитав Паць.

– Еге, я саме думав над однією штукою,– сказав Пух.– І придумав таку собі дрібничку.

І Пух заспівав:

Ой, що ж то за шум

Учинився,

Що кудись я чомусь

Повалився.

Та й упав сторчака

До підлоги,

Відібрало мені

Лапи-ноги.

Думав я: "Це Сова

Учворила —

На обід-переліт

Запросила.

Бо для неї ми усі

Любі гості:

Нам не шкода полічить

Ребра-кості".

Заспівати мені

Закортіло,

Та на мене, як на сміх,

Крісло сіло.

Може, й личить таке

Одчайдуху,

Та не личить – ні, ні! —

Вінні-Пуху!

Вінні-Пух не акробат —

Вибачайте!

Шкеребертями його

Не вгощайте!

– Оце й усе! – сказав Пух.

Сова осудливо кахикнула й сказала, що коли Пух певен, що це справді все, то тепер вони можуть спрямувати свої Розумові Здібності на Проблему Пошуків Виходу.

– Бо тепер,– сказала Сова,– ми не можемо вийти через те, що досі було Парадними Дверима. На них щось звалилося.

– А як можна вийти ще? – стривожився Паць.

– Оце і є та проблема, Пацю, на розв'язання якої я просила Пуха спрямувати свої Розумові Здібності.

Пух сів на підлогу, яка була колись стіною, і втупився очима в стелю, яка була колись саме тією стіною, де колись були двері, що колись були Парадними Дверима, і спробував спрямувати на них свої Розумові Здібності.

– Сово, ти можеш злетіти до поштової скриньки з Пацем на спині? – спитав він.

– Ні,– квапливо сказав Паць,– вона не може, не може!

Сова заходилася пояснювати, що таке Необхідна і Відповідна Спинна Мускулатура. Вона вже якось пояснювала це Пухові та Крістоферові Робіну, але то було давно, і звідтоді вона весь час чекала слушної нагоди, аби повторити все знову, бо це така штука, яку спокійно можна пояснювати двічі, не боячись, що хтось уторопає, про що йде мова.

– Розумієш, Сово, якби ти могла посадовити Паця в поштову скриньку, він зумів би протиснутися крізь щілину, в яку

вкидають листи, а тоді зліз би з дерева й побіг за підмогою,– пояснив Пух.

Паць негайно повідомив, що за останній час він значно побільшав і навряд чи зуміє протиснутися крізь щілину, хоч би як старався.

Сова сказала, що за останній час щілина для листів значно побільшала, спеціально на той випадок, якщо прийдуть великі листи, отже, Паць напевне протиснеться.

– Але ж ти щойно сказала, – зауважив Паць, – що твоя спинна макулатура, чи як там вона зветься, не витримає!

Сова сказала:

– Авжеж, не витримає, про це годі й думати.

І Паць сказав:

– Тоді краще подумаємо про щось інше, – і перший глибокодумно наморщив чоло.

А Пух пригадав той день, коли він врятував Паця від потопу і всі були в захопленні від його геройства; і тому він подумав, що було б чудово-пречудово, аби зараз усе повторилося знову.

І раптом, як це бувало з ним і раніше, йому сяйнула Блискуча Думка:

– Сово,– сказав Пух,– я щось придумав.

– Геніальний і Помагальний Ведмідь! – сказала Сова.

Пух запишався, почувши, що його назвали Преміальним і Помагальним Ведмедем, і скромно сказав, що ця думка випадково приблудила в його голову, і він не вимагає за неї премії.

– Ми прив'яжемо мотузку до Паця, а ти злетиш до поштової скриньки, тримаючи другий кінець мотузки в дзьобі. Тоді просунеш мотузку між дротинами й опустиш її на підлогу, а вже після цього ми з тобою щосили смикнемо за цей кінець, і Паць любесенько підніметься вгору на тому кінці. От і все!

– І Паць опиниться в скриньці,– сказала Сова.– Звичайно, якщо не обірветься мотузка.

– А якщо вона обірветься? – зі щирою цікавістю спитав Паць.

– Тоді ми візьмемо іншу мотузку.

Паця не вельми це втішило, бо, хоч обриватимуться й різні мотузки, але падати буде один і той самий Паць.

Та, на жаль, придумати нічого кращого ніхто не міг...

І ось, востаннє згадавши ті чудові, щасливі дні, прожиті в Лісі, коли його ніхто не підтягав до стелі на мотузках, Паць хоробро кивнув Пухові й сказав, що це Дуже Розумний Пи-Пи-Пи-Пи... Страшенно Розумний ПилПил-Пил-План.

– Вона не обірветься,– підбадьорливо прошепотів Пух,– ти ж Малесенький Паць, а я стоятиму внизу, і, коли ти всіх нас порятуєш, це буде Геройський Подвиг, про який довго пам'ятатимуть, і, можливо, я тоді складу про нього Пісню, і всі

будуть казати: "Паць зробив такий Подвиг, що Пухові довелося скласти Хвалебну Пісню!"

Після цього Паць відчув себе значно краще, і, коли все було готове і він став любесенько підніматися вгору, його охопила така гордість, що він, звісно, закричав би: "Погляньте на мене!", якби не побоювався, що Пух та Сова можуть так ним замилуватися, що аж випустять свій кінець мотузки.

Невдовзі підіймання було завершено. Паць відімкнув поштову скриньку й заліз у неї. Потому, відв'язавши себе від мотузки, він почав пропихатися в щілину, крізь яку в добрі старі часи, коли вхідні двері були Парадними Дверима, надходило, бувало, багато "нежданих" листів, які господарка замку "Каштани" одержувала від якоїсь Суви.

Паць і пропихався, і протискався, і проштовхувався, і врешті, зробивши останній натиск на щілину, опинився на волі. Щасливий і схвильований, він зазирнув назад до полонених, щоб прокувікати їм на прощання щось приємне.

– Усе гаразд! – гукнув він крізь щілину.– Твоє дерево, Сово, зовсім повалилося, а на дверях лежить величезна гілляка. Але Я із Крістофером Робіном зуміємо її відтягнути. Ми принесемо канат для Пуха, а донизу я можу злізти дуже легко, тобто це дуже небезпечно, та я не боюся... Ми з Крістофером Робіном повернемося сюди за півгодини. Бувай здоровий, Пуше!

І, не чекаючи буркотливої відповіді: "Щасти тобі, любий Пацику, дякую!",– він зник.

– Отже, півгодини,– сказала Сова, умощуючись зручніше.– Цілком достатньо, щоб закінчити розповідь, яку я почала; розповідь про мого дядечка Роберта, чий портрет ти бачиш під

собою, любий Пуше. Підкажи, на чому я зупинилася?.. Ага, згадала! Був саме такий буряний день, як сьогодні, коли мій дядечко Роберт...

Пух заплющив очі...

ПРИГОДА ДЕВ'ЯТНАДЦЯТА,

У якій Іа-Іа знаходить совушник і Сова переїздить на нову крартиру

Вінні-Пух забрів у Дрімучий Праліс і зупинився перед колишнім Совиним Замком "Каштани". Тепер цей замок був геть не схожий ні на який замок. Найбільше він скидався на звичайне повалене дерево, а коли житло так дуже змінюється, то це означає, що й господареві настав час спробувати перемінити свою адресу.

Сьогодні вранці Пух знайшов у себе під дверима Таємниче Повідьомлення:

"Я НАШУКУЮ НОВУ АДРИСЮ

ДЛЯ СУВИ ТИ ТАКОЖ КРОЛИК"

І доки він сушив голову, що б це могло означати, прийшов Кролик і прочитав йому Повідомлення вголос.

– Я всім понаписував такі листи,– сказав Кролик.– Хочу розтлумачити їм, що до чого, щоб вони теж шукали нову адрисю, тобто нове житло для Сови. Ну, пробач, я дуже поспішаю, бувай здоров! – І він побіг далі.

Пух неспішно почалапав за ним. Він мав серйознішу справу, ніж підшукування нового житла для Сови; йому треба було придумати Хвалебну Пісню про її старе житло. Ще багатобагато днів тому він пообіцяв Пацеві це зробити, і відтоді, тільки-но вони з ним зустрічалися, по Пацеві (хоча він нічого й не казав) відразу було видно, про що він не каже. І коли хтось тільки згадував про пісні чи дерева, про мотузки чи нічні бурі, Паць увесь рожевів – від кінчика рильця до ратиць – і квапливо переводив розмову на щось інше.

"Але не так це легко,– промовив подумки Пух, споглядаючи те, що колись було Совиним Замком.– Бо Вірші, а особливо Пісні – це не такі штуки, які ви знаходите, коли вам заманеться, це такі штуки, які самі находять на вас. І все, що ви можете зробити,– це піти туди, де вони можуть на вас найти".

І Вінні-Пух терпляче чекав...

– Ну,– сказав він нарешті після довгого чекання,– тепер я, мабуть, можу й почати: "Лежить, простягшись на весь Ліс, Каштан, що гордо й пишно ріс", бо він таки справді гордо й пишно ріс, а тепер ось лежить... А що вийде далі – побачимо.

А вийшло ось що:

ХВАЛЕБНА ПІСНЯ

Лежить, простягшись на весь Ліс,

Каштан, що гордо й пишно ріс.

У ньому – ще як він стояв —

Ведмідь з Совою розмовляв

Про се, про те та що, та як...

Аж раптом – трррісь!

А потім – крррряк!

А далі – гуррр! І врешті – гах!!!

І потемніло нам в очах.

Ото був жах!

Ой, жах! То лютий ураган

Дмухнув – і повалив Каштан.

І нам, як в повінь від води,-

Ані сюди ані туди.

Ми вже гадали – всім кінець!

Та є на світі молодець:

Хоробрий Пацик, наш смільчак,

Герой з героїв. Саме так!

І більш ніяк!

– Агов! – почувся голосок,-

Мерщій подайте мотузок

(Міцний тонесенький канат

Або ж... або товстий шпагат).

Із найстрашнішої біди —

Чи то з вогню, чи то з води,

Як не сюди, тоді туди —

Героям вихід є завжди.

Так, так, завжди!

І ось Герой орлом злетів

До скриньки ТІЛЬКИ ДЛЯ ЛИСТІВ,

Махнув прощально нам ногою —

І в шпарку шусьнув головою!

А ми – Сова і я – удвох

Лише казали "Ах!" та "Ох!"

І, ледь приховуючи страх,

Казали знову "Ох!" та "Ах!" —

"Ох-ох!" "Ах-ах!"

О славний Пацику! Тобі

Хвалу співаю!.. Далебі

Ти Рятівник з Рятівників!

Ти мужньо в ТІЛЬКИ ДЛЯ ЛИСТІВ

Просунув лапки, вуха, ніс,

А далі й сам увесь поліз.

Ти довго ліз, та все ж проліз

І звістку всім про нас поніс

Крізь темний Ліс.

Ти біг, а в цей час, мабуть, там

Гуляв страшний Слонопотам...

Та ти на нього не зважав,

Бо ти на цілий Ліс гукав:

"Рятуйте друзів із біди!

На поміч Всі-Всі-Всі сюди!"

І кожен, не жалівши ніг,

На голос твій умить побіг

Мерщій, як міг.

І скоро Всі-Всі-Всі прийшли

(Не просто, а на поміч нам!),

І вихід швидко ми знайшли

(Точніше, він знайшовся сам).

На честь героя-смільчака,

Мого й Сови рятівника,

І склав я пісеньку оцю:

Пацю, Пацюнечку, Пацю.

В ній я славлю Паця,

Бо він таки цяця.

Хай знає про нього уся дітвора.

Гіп-гіп йому тричі

І тричі ура-а-а!!!

– Ось так,– сказав Пух, проспівавши пісню тричі.– Вийшло не те, що я думав, але щось та вийшло. Тепер треба піти і заспівати все це Пацеві.

.....

"Я НАШУКУЮ НОВУ АДРИСЮ

ДЛЯ СУВИ ТИ ТАКОЖ КРОЛИК"

– Що все це означає? – спитав Іа-Іа.

Кролик пояснив.

– А що сталося з її старим житлом?

Кролик пояснив.

– Мені ніколи нічого не розповідають,– сказав Іа-Іа.– Ніхто мене не інформує. У п'ятницю, за моїми підрахунками, мине сімнадцять днів, відколи зі мною востаннє розмовляли.

– Ну, сімнадцять – це ти перебільшуєш...

– Наступної п'ятниці,– пояснив Іа.

– А сьогодні субота,– сказав Кролик,– отже, тільки одинадцять днів. До того ж я сам особисто був у тебе тиждень тому.

– Але бесіди не відбулося,– сказав Іа.– Не було обміну думками. Ти лише гукнув "Здоров!" – і тільки я тебе й бачив. Поки я обмірковував, що відповісти, твій хвіст мигнув уже на

пагорбі кроків за сто звідси. Я намірився був сказати: "Що-що?", та вчасно зрозумів, що вже запізно.

– Ну, я дуже поспішав.

– Спершу повинен говорити один, а тоді – другий,– вів далі Іа.– По черзі. Інакше це не можна вважати за бесіду. "Здоров!" – "Що, що?" На мій погляд, така розмова нічого не дає. Особливо, коли надходить твоя черга говорити, а ти бачиш тільки хвіст свого співбесідника. Та й то ледь-ледь.

– Ти сам винен, Іа. Адже ти ніколи нікого з нас не провідуєш. Закопався тут і чекаєш, щоб усі приходили до тебе. А чому б тобі самому не завітати іноді до нас?

Іа замислився:

– У твоїх словах, Кролику, мабуть, щось є,– сказав він нарешті.– Я й справді нехтував вашим товариством. Треба мені більше крутитися на людях. Треба відповідати на візити.

– Ото ж бо, Іа. Заходь до кожного з нас у будь-який час, коли тобі заманеться.

– Дякую, Кролику. А якщо хтось і скаже голосно: "Знову приперся цей Іа!", то я можу й вийти.

Кролик нетерпляче переступав з лапи на лапу:

– Ну, гаразд,– сказав він,– мені час бігти. Сьогодні в мене роботи по самісінькі вуха.

– Бувай здоров,– сказав Іа.

– Що-що? А-а, бувай здоров. І якщо ти, бува, набредеш на пристойне житло для Сови, обов'язково повідом.

– Можеш на мене покластися,– сказав Іа.

І Кролик пострибав далі.

.....

Пух розшукав Паця, і вони разом знову подалися до Дрімучого Пралісу.

– Пацю,– сором'язливо сказав Пух, після того як вони довго йшли мовчки.

– Що, Пушку?

– Пригадуєш, я казав, що треба створити Хвалебну Пісню? Ти сам знаєш про що.

– І ти її створив? – спитав Паць, рожевіючи з кінчика рильця.– Ой, невже ти справді створив?..

– Справді, Пацику.

Рожева барва повільно попливла від Пацевого рильця й почала заливати йому вуха.

– Таки справді-справді? – охриплим голосом спитав Паць.– Про... про... той Випадок, Коли?.. І вона вже зовсім-зовсім готова?

– Авжеж, Пацику.

Кінчики Пацевих вух спалахнули. Він замірився щось сказати, але навіть після того, як кілька разів прокашлявся, нічого не вийшло.

Тоді Пух повів далі:

– У ній сім куплетів.

– Сім? – перепитав Паць, силкуючись говорити якнайбайдужіше.– Адже ти нечасто створюєш пісні на сім куплетів, правда, Пуше?

– Ніколи,– сказав Пух.– Такого, здається, ще не бувало.

– А інші її вже чули? – спитав Паць, на хвильку затримавшись – певна річ, тільки задля того, щоб підняти гілочку й відкинути її геть з дороги.

– Ні,– сказав Пух.– Я не знаю, як тобі буде приємніше: якщо я заспіваю її зараз чи тоді, коли ми зустрінемо інших і я заспіваю її для всіх?

Паць трохи подумав:

– Я, Пуше, думаю, що мені було б найприємніше, якби ти заспівав її мені зараз... а... а потім ще раз заспівав її для нас усіх. Бо тоді всі її почують, а я скажу: "А-а, так-так, Пух мені казав" – і вдаватиму, ніби я зовсім не слухаю".

І Пух заспівав Пацеві Хвалебну Пісню – всю від першого до сьомого куплета, а Паць тільки стояв та мовчки червонів. Адже ніколи й ніхто ще не співав про нього, про Паця, що він такий цяця. І коли пісня скінчилася, Пацеві дуже закортіло попросити Пуха, щоб він повторив один куплет іще раз, але Паць

засоромився. Це був той самий куплет, що починався словами: "О славний Пацику! Тобі Хвалу співаю!.. "Він відчував, що початок цього куплета з погляду поезії вийшов особливо вдалий.

– Невже я все оте зробив насправді? – нарешті промовив Паць.

– Та бачиш,– сказав Пух,– у поезії, тобто у віршах, піснях... Одне слово, ти все те зробив, Пацю, бо пісня каже, що ти це зробив. Так усі вважають.

– Ой! – сказав Паць.– А мені... мені здавалося, що я трохи тремтів. Звісно, тільки спочатку. А пісня каже: "Ти не боявся, не тремтів!" Ось тому я й спитав...

– Ти тремтів у душі,– сказав Пух,– і для такого Маленького Пацика, як ти, це навіть хоробріше, ніж зовсім не тремтіти.

Паць від щастя глибоко зітхнув і поринув у роздуми про себе. Виходить, він був хоробрий!

Коли Пух із Пацем наблизилися до колишнього Совиного замку, то побачили там усіх, окрім Іа. Крістофер Робін пояснював кожному по черзі, що робити, а Кролик після нього перепояснював кожному по черзі те саме – на той випадок, якщо хтось чогось недочув, і тоді всі разом бралися до роботи. Вони десь роздобули мотузку і, мов підйомним краном, витягали стільці, крісла, картини та всілякі інші речі зі старого Совиного Замку, щоб усе це було готове для переїзду до замку нового. Усі манатки Кенга зв'язувала в клунки і раз по раз гукала до Сови: "Я гадаю, тобі не потрібна оця стара засмальцьована ганчірка. Правда? І оце простирадло теж нікуди не годиться, воно абсолютно діряве!", на що Сова

обурено відповідала: "Ні, годиться!.. А то зовсім не ганчірка, то моя шаль!"

Крихітка Ру тільки те й робив, що зникав у руїнах Совиного Замку, а тоді вигулькував звідти верхи на черговому предметі, який спускали мотузкою, і це трохи нервувало Кенгу, бо вона не могла за ним устежити. Може, тому вона й стала картати Сову, мовивши, що її дім – це просто свинюшня – стільки в ньому бруду; навіть дивно, що він не завалився раніше. "Ви тільки погляньте, як зацвіло в отому кутку! Там виросли поганки!"

Сова глипнула в куток, здивувалася, а далі глузливо реготнула й пояснила, що то її губка і що коли вже не можуть відрізнити звичайної губкової мочалки від поганок, то – нічого сказати – в добрі часи ми живемо!

– Гай, гай!.. – сказала Кенга, а Крихітка Ру прожогом метнувся в дім і запищав:

– Я мушу подивитися на Совину губку! Ага, ось вона! Ой Сово, це не губка, це ляпка! Сово, ти знаєш, що таке ляпка, га? Це коли твоя губка вся розляпа...

Тут Кенга квапливо його перебила: "Ру, любий!", адже неввічливо розмовляти так з особою, яка вміє написати слово ВІВТОРОК.

Коли надійшли Пух із Пацем, усі дуже зраділи. Вони припинили роботу, щоб трохи перепочити та послухати нову Пухову пісню.

І от, коли вони всі сказали, що ця пісня – Чудова-Пречудова Хвалебна Пісня, Паць ніби зовсім байдужим голосом спитав: "А

що, правда, гарна пісенька? Тобто я хотів спитати, як вона вам?.."

– Ну, а де ж новий замок? – спитав Пух.– Ти знайшла його, Сово?

– Вона знайшла для нього назву,– сказав Крістофер Робін, ліниво покусуючи травинку.– Отже, зараз їй не вистачає тільки самого замку.

– Я назву його ось як,– поважно мовила Сова й показала громаді те, над чим вона чарувала, – невеличку дощечку, на якій було вималювано яскравою фарбою:

СОВУШНИК

І саме в цю урочисту, хвилюючу мить хтось вискочив з лісу і налетів на Сову. Дошка впала на землю, і до неї кинулися Паць та Крихітка Ру.

– А-а, це ти! – сердито сказала Сова.

– Привіт, Іа,– сказав Кролик.– Нарешті завітав до нас! Де ж ти був?

Проте Іа не звернув на них жодної уваги:

– Доброго ранку, Крістофере Робіне,– промовив він, відштовхуючи Паця та Крихітку Ру.

Умостившись на СОВУШНИК, Іа спитав:

– Ми тут самі?

– Самі,– сказав Крістофер Робін, подумки усміхаючись.

– Мені сказали – крилата чутка долетіла й до мого Закутку Лісу, що якась Особа нібито шукає собі дім. Цей дім для неї я вже знайшов!

– Молодець! – приязно сказав Кролик.

Іа покосився на нього через плече і знов обернувся до Крістофера Робіна.

– Щось утрутилося в нашу розмову,– голосно прошепотів Іа.– Однак не будемо зважати. Словом, якщо ти, Крістофере Робіне, хочеш, то ходімо зі мною, і я тобі дещо покажу.

Крістофер Робін скочив на ноги:

– Ходімо, Пуше! – сказав він.

– Ходімо, Тигро! – гукнув Крихітка Ру.

– Може, й ми... підемо, Сово? – спитав Кролик.

Іа заперечливо помахав їм ногою:

– Ми з Крістофером Робіном ідемо на прогулянку,– сказав він.– На прогулянку, а не на товчок! Якщо він хоче взяти із собою Пуха та Паця – я вітаю таке товариство, але ж треба, щоб ми могли вільно Дихати!

– Гаразд, чудово! – сказав Кролик, радіючи, що йому випадає нагода як слід покомандувати.– А ми тим часом і далі

будемо вивантажувати речі. Гей, Тигро, де мотузка? Сово, що там таке?

Сова, яка лише тепер побачила, що її нова адреса із СОВУШНИКА перетворилася на МАЗАНИНУ, суворо кахикнула в бік Іа, але нічого не сказала, тож ослик поплентався за своїми друзями, несучи на собі значну частину СОВУШНИКА.

Невдовзі усі троє вже наближалися до хатки, що її знайшов Іа-Іа. Але ще до того, як вони підійшли до неї, Паць став підштовхувати ліктем Пуха, а Пух – Паця, й обидва казали один одному: "Це вона." – "Не може бути!" – "А я тобі кажу – вона!"

І коли друзі підступили до хатки впритул, то виявилося, що це справді вона.

– Ось! – гордо мовив Іа-Іа, зупиняючись перед порогом Пацевої хатки. – І дім, і табличка з написом, і все таке інше!

– Гай-гай! – вигукнув Крістофер Робін, не знаючи, що робити – сміятися чи плакати.

– Ось найпідхожіше житло для Сови. Як ти гадаєш, маленький Пацику?

І тоді Паць зробив Шляхетну Справу. Він зробив її наче в якомусь дивному сні, пригадуючи всі ті чудесні слова, що їх уклав Пух у Хвалебну Пісню.

– Еге, це найпідхожіше житло для Сови,– сказав він великодушно.– Я сподіваюся, що Сова буде в цій хатці дуже щаслива! – І Паць двічі ковтнув слинку, адже він і сам був у цій хатці дуже щасливий.

– А яка твоя думка, Крістофере Робіне? – спитав Іа-Іа з тривогою в голосі, відчуваючи, що тут щось не так.

Крістоферові Робіну треба було спершу з'ясувати одне питання, і він думав, як це краще зробити.

– Ну,– сказав він нарешті,– це дуже гарна хатка і, якщо Совиний замок звалило вітром, то мусить же вона кудись переїхати? Га, Пацю? Що б ти зробив, якби твою хатку звалило вітром?

Та перш ніж Паць устиг придумати відповідь, замість нього відповів Пух:

– Він переїхав би до мене і жив зі мною,– сказав Пух.– Правда, Пацю?

Паць міцно потис йому лапу.

– Дякую тобі, Пуше! – сказав він.– З великою радістю!

ПРИГОДА ДВАДЦЯТА,

й остання, в якій ми залишаємо Крістофера Робіна та Вінні-Пуха в Зачарованому Місці

Крістофер Робін кудись ішов. Назавжди. Ніхто не знав, чому він іде; ніхто не знав, куди він іде; ба навіть більше – ніхто не знав, звідки кожен знає, що Крістофер Робін кудись іде. Так чи інак, а в Лісі усі відчували, що врештірешт це мусить трапитися. Навіть Кузьчин Синок – найдрібніший із Кроликових Родичів та Знайомих,– той, якому здавалося, що він одного разу бачив ногу Крістофера Робіна, – навіть оцей ось К. С. сказав собі, що запахло Великими Змінами.

І от одного дня, відчувши, що більше він чекати не в змозі, Кролик підготував Оголошення.

І в тому Оголошенні мовилося:

ОГОЛОШЕННЯ ЗУСТРІЧІ ВСІХ

ЗУСТРІЧАЮТЬСЯ

БІЛЯ ХАТКИ НА ПУХОВІЙ ГАЛЯВЦІ

УХВАЛЮЮТЬ ЛИЗОРЮЦІЮ

ЗЛІВА ЗА ПОРЯДКОМ НУМЕРІВ

ПІДПИС КРОЛИК

Кроликові довелося переписати все це кілька разів, поки він таки примудрився "прилизати лизорюцію", позаяк, на думку Кролика, вона мала бути прилизана. І коли й цю важку працю було закінчено, він оббігав усіх і всім прочитав свій витвір уголос. І всі сказали, що прийдуть.

– Ого-го! – сказав Іа по обіді, коли побачив, як усі гуртом посунули до його хатки,– Оце справді сюрприз! І мене також запрошено? Не може бути!

– Не зважай на Іа,– прошепотів Кролик на вухо Пухові. – Я йому ще зранку про все розповів.

Усі спитали: "Як ся маєш, Іа?"– і він відказав, що ніяк, нічого й казати, і тоді всі посідали.

А тільки-но всі посідали, Кролик знову підвівся:

– Ми всі знаємо, чого ми зібралися,– сказав він,– але я просив мого друга Іа...

– Це я,– сказав Іа.– Звучить непогано!

– Я просив його внести Лизорюцію.

І Кролик сів.

– Ну, давай, Іа,– сказав він.

– Прошу не гнати мене в шию,– сказав Іа, повільно підводячись із місця.– Прошу не нудавайкати!

Він витяг із-за вуха згорнутий у сувій папір і неквапно його розгорнув.

– Про це ніхто нічого не знає,– вів Іа далі. – Це – Сюрприз.

Він поважно прокашлявся й заговорив знову. – Одне слово, загалом і зокрема, і так далі й таке інше, перш ніж я почну, чи, краще сказати, перш ніж я закінчу, я мушу прочитатати вам Поему. Це важке слово означає... Та зараз ви самі зрозумієте, що воно означає. До нені, тобто донині, всю Поезію в Лісі творив лише Пух – Ведмідь із милою вдачею, але з розуму великою нестачею. Однак поему, яку я зараз вам прочитаю, створив Іа-Іа, тобто я, в години дозвілля. Якщо хтось забере в Крихітки Ру горіхи, а також розбуркає Сову, то ми всі зможемо насолодитися цим твором. Я називаю його навіть Віршотвором.

ВІРШОТВІР

що його створив осел Іа-Іа

Крістофер Робін іде від нас.

По-моєму, це так.

Куди?

Ніхто не знає.

Але, гай-гай, на жаль,

Він нас покидає!

(Ось рима до слова "знає"!)

Чи нас бере печаль?

(Тут рима до слова "жаль"!)

Авжеж, бере: за груди,

За мозок і за всюди.

(Чудово!

А ще ж треба заримувати слово "так!"

Та як?)

Біда!

("Біда"?)

Нове з 'явилось слово,

Щоб римувати знову.

Біда!

Не буду римувати —

Полишу так стирчати!

Згода?

(Не так!)

Не так, я бачу, легко

Рядок створити вдалий,

Хоч, кажуть, я й упертий,

І сіна їв чимало.

І краще б оце зараз

Почати все спочатку,

Та легше все ж поставить

Тут крапку, як печатку...

Ні, ні!

Крістофере наш Робіне,

Ми всі отут твої

Друз'ї...

(Не так!)

Ми всі отута друзі

Твоюзі...

(Знов не так!)

Ну, словом:

Прощавай,

Бувай,

Та нас не забувай!

(Оце вже пречудове,

Та ще не все готово!)

Усі ми на прощання

Бажаєм тобі ща... мня... вня...

(Ні, не так!)

Бажаєм тобі щастя

Усі ми на проща... ття... стя...

(От морока, такі незграбні слова,

Ніяк не хочуть ставати на місце!)

Одним словом:

Ми любим тебе дуже,

Крістофере, наш друже,

Ти справжній молодець!

Кінець.

– Якщо хто хоче аплодувати,– сказав Іа, – то, прошу, час настав.

Усі дружно заплескали в долоні.

– Дякую, дякую,– сказав Іа-Іа.– Я приємно здивований і зворушений, хоча, можливо, аплодисментам і бракує належної гучності.

– Ці вірші незрівнянно кращі за мої,– захоплено сказав Вінні-Пух, і він справді так думав.

– Не дивно,– скромно пояснив Іа-Іа,– саме так і було задумано.

– Лизорюція,– сказав Кролик,– така, що ми всі оце підпишемо й віднесемо Крістоферові Робіну.

І резолюцію підписали: Пх, Сува, Пац, Іаі, Кролик, Кенга, Велика Ляпка (це був підпис Тигри) і Три Маленьких Ляпки (це був підпис Крихітки Ру).

А тоді всі подалися до Крістофера Робіна.

– Привіт, друзі,– сказав Крістофер Робін.– Привіт, Пуше!

Усі сказали: "Привіт",– і раптом усім зробилося якось сумно, бо ж виходило, що вони прийшли прощатися, а їм дуже-дуже не хотілося про це навіть думати. Збившись докупи, вони розгублено переступали з ноги на ногу, і кожен чекав, щоб заговорив хтось інший, і тільки підштовхували одне одного та шепотіли: "Ну, давай ти",– і помаленьку виштовхали наперед Іа-Іа, а самі з'юрмилися за ним.

– Що трапилось, Іа? – спитав Крістофер Робін.

Іа помахав хвостом, мабуть, для того, щоб піддати собі духу, й заговорив:

– Крістофере Робіне,– сказав він,– ми прийшли, щоб сказати... Щоб передати... як воно зветься... писав один... але ми всі... через те, що ми чули... я хочу сказати, що всі ми знаємо, одне слово, ти сам розумієш... Ми... Ти... Словом, щоб не казати зайвого, ось, візьми!

Він вручив Крістоферові Робіну паперовий сувій, сердито озирнувся на інших і з притиском сказав:

– Увесь Ліс сюди збігся! Ні ступити, ні продихнути! Ніколи в житті не бачив такого безглуздого збіговиська тварин і, головне, не там, де треба. Невже ви не розумієте, що Крістофер Робін хоче побути на самоті? Я пішов!

І він понуро потрюхикав геть.

Самі як слід не розуміючи чому, інші теж почали розходитись, і, коли Крістофер Робін дочитав ВІРШОТВІР до кінця і підвів очі, щоб сказати "Дякую", перед ним стояв лише один Вінні-Пух.

– Це дуже зворушливо,– сказав Крістофер Робін, згортаючи папір та запихаючи його до кишені.– Ходімо, Пуше,– і сам швидко пішов уперед.

– А куди ми йдемо? – спитав Пух, намагаючись не відставати і водночас зрозуміти, що їх чекає там, попереду,– нова ЕХ-СПОТИКЦІЯ чи якесь інше Я-НЕ-ЗНАЮ-ЩО.

– Нікуди,– сказав Крістофер Робін.

Отож вони й пішли туди, і після того, як здолали чималий шмат дороги, Крістофер Робін спитав:

– Пуше, що ти любиш робити більш за все на світі?

– Ну,– відповів Пух,– найбільше я люблю... – тут йому довелося замовкнути й подумати. Бо хоч їсти мед – то дуже приємна робота, але є така мить, – саме перед тим, як ти ось-ось допадешся до меду, – коли тобі ще приємніше, ніж тоді,

коли ти вже той мед їси, тільки Пух не знав, як ця мить називається. І ще він подумав, що гратися з Крістофером Робіном – це також дуже приємна робота і гратися з Пацем – це також дуже приємна робота, і от, коли він усе це обдумав, він сказав:

– Найбільше на світі я люблю, коли ми з Пацем приходимо до тебе в гості і ти кажеш: "Може, треба вже підкріпитися?", а я кажу: "Ну, я не проти, а як ти, Пацю?" – і день такий веселий-веселий, і всі пташки співаютьспівають...

– Усе це я також люблю,– сказав Крістофер Робін,– але от що я найбільше люблю робити, то це – нічого.

– А як ти його робиш? – спитав Пух після тривалого й глибокого роздуму.

– Ну, дуже просто. От, наприклад, саме тоді, коли я збираюся це робити, мене питають: "Що ти збираєшся робити, Крістофере Робіне?", а я кажу: "Та нічого", а тоді йду й роблю.

– А-а, зрозуміло,– сказав Пух.

– От, наприклад, зараз ми також робимо таку нічогеньку справу.

– А-а, зрозуміло,– повторив Пух.

– Наприклад, коли просто кудись собі йдеш і слухаєш те, чого ніхто не чує, – додав Крістофер Робін.

– А-а! – сказав Пух.

Вони йшли, думаючи про Се й про Те, і помаленьку прийшли до Зачарованого Місця, яке мало назву Капітанський Місток, оскільки було розташоване на самісінькій верхівці найвищого пагорба в Лісі. Там росло шістдесят із лишком дерез, і Крістофер Робін знав, що це місце зачароване, бо ніхто не міг порахувати, скільки тут дерев – шістдесят три чи шістдесят чотири, – навіть коли прив'язував до кожного порахованого дерева мотузочку.

Як і належить Зачарованому Місцю, земля тут також була не така, як у Лісі, де росли різні колючки та папороть; тут земля всуціль була устелена м'яким, шовковистим килимком із зеленої трави.

Це було єдине місце в Лісі, де можна було спокійно сісти і не підхоплюватися, щоб підшукати чогось кращого. І це, напевне, тому, що з Капітанського Містка видно було всевсе на світі – принаймні ген-ген аж туди, де небо сходиться із землею.

І раптом Крістофер Робін почав оповідати Пухові про різні цікаві речі – про людей, яких чомусь називають Королями та Королевами, і ще про інших, званих Купцями, і про те місце, що зветься Європою, і про загублений острів посеред моря, куди не допливають кораблі, і як зробити Помпу (якщо треба), і як висвячували колись у Лицарі, і які товари надходять до нас із Бразилії.

А Вінні-Пух, обіпершись спиною на одне із шістдесяти з лишком дерев і згорнувши лапки на животі, казав: "Ого!" або "А я й не знав!" – і думав, як було б чудово, аби в голові в нього була не тирса, а Справжній Розум. І так потроху-потроху Крістофер Робін переповів геть усе, що знав, а тоді замовк і сидів, споглядаючи з Капітанського Містка увесь Білий Світ, мріючи про те, щоб так було завжди.

А Пух замріявся про щось своє. І раптом він спитав:

– А це дуже велика честь, коли тебе висвищуть в оті... Ну, як ти казав?

– Що-що? – спитав Крістофер Робін, який саме прислухався до чогось іншого.

– Ну, в оті... на конячці,– пояснив Пух.

– Висвятять у лицарі?

– А-а, он як воно зветься,– сказав Пух.– А мені вчулося висвищуть... А вони... ці висвищені, тобто... ну, оці... не гірші за Короля, Купця чи всіх інших, про яких ти казав?

– Ну, вони не такі значні, як, приміром, Король,– сказав Крістофер Робін, але помітивши, що Пух неначе засмутився, квапливо додав: – Але багато значніші за Купця.

– А Ведмідь може стати Лицарем?

– Звичайно, може! – сказав Крістофер Робін.– Зараз я тебе висвячу.

Він узяв лозину й, легенько торкнувши нею Пуха по плечі, сказав:

– Підведись-но, сер Вінні-Пух де Ведмідь, найвірніший з усіх моїх Лицарів.

І, звісно, Пух підвівся, а тоді знову сів і сказав: "Дякую", як і належить казати, коли тебе посвятили в Лицарі. А далі він

знову замріявся, і в тій мрії і він сам, і Сер Помпа, і Сер Бразилія, і Купці жили всі разом, і в них була конячка, і всі вони були вірними Лицарями доброго короля Крістофера Робіна (всі, окрім Купців, які доглядали конячку)... Щоправда, час від часу Пух похитував головою і бурмотів собі під ніс: "Я, здається, щось наплутав".

А далі він став думати про всі ті речі, про які Крістофер Робін захоче йому розповісти, коли повернеться звідти, куди збирається йти, і як тоді важко буде бідолашному ведмедикові з тирсою в голові нічого не переплутати.

І тут, знов-таки раптом, Крістофер Робін, який усе ще споглядав Білий Світ, підперши голову руками, гукнув:

– Пуше!

– Що? – спитав Пух.

– Коли я буду... Коли... Пуше!

– Що, Крістофере Робіне?

– Тепер мені не доведеться вже робити того, що я найбільше за все люблю.

– Ніколи?

– Ну, може, інколи. Але не весь час. Вони не дозволяють.

Пух чекав продовження, але Крістофер Робін знову замовк.

– Чого ж ти, Крістофере Робіне? – сказав підбадьорливо Пух.

– Пуше, коли я буду... ну, ти знаєш – коли я вже нічого не робитиму, ти іноді будеш приходити сюди?

– Саме я?

– Ти, Пуше.

– А ти теж будеш тут?

– Буду, неодмінно буду. Обіцяю тобі.

– Це добре,– сказав Пух.

– Пуше, пообіцяй, що ти мене ніколи-ніколи не забудеш. Навіть тоді, коли мені буде сто років!

Пух трохи подумав:

– А скільки тоді буде мені?

– Дев'яносто дев'ять.

Вінні-Пух розуміюче кивнув головою:

– Обіцяю,– сказав він.

Усе ще дивлячись кудись удалину, Крістофер Робін простягнув руку й потис Вінні-Пухові лапку:

– Пуше, – серйозно сказав він,– якщо я... якщо я буду... не зовсім такий...

Він на хвилю замовк і спробував пояснити свою думку інакше:

– Пуше, ну... хоч би що там сталося, ти ж мене завжди зрозумієш? Правда?

– Що зрозумію?

– Та нічого.

Крістофер Робін засміявся і скочив на ноги:

– Ходімо!

– Куди? – спитав Вінні-Пух.

– Куди завгодно, – сказав Крістофер Робін.

І вони пішли.

Та хоч куди б вони прийшли і хоча б що їх спіткало по дорозі – там, у Зачарованому Місці, на вершині найвищого пагорба в Лісі, маленький хлопчик завжди-завжди гратиметься зі своїм плюшевим ведмедиком.